

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ)

ปริญญญา

เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ

เศรษฐศาสตร์

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า
ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

Macroeconomic Factors Affecting The Volume of Trust Receipts
in Thai Commercial Banking System

นามผู้วิจัย นางสาวจุฑาลักษณ์ แก้วสอน

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ศักดิ์สิทธิ์ บุญพลากร, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์บัณฑิต ชัยวิญญูชาติ, ศ.ด.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์โสเมศกร เพชรานนท์, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา วีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ _____ เดือน _____ พ.ศ. _____

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า
ของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

Macroeconomic Factors Affecting The Volume of Trust Receipts
in Thai Commercial Banking System

โดย

นางสาวจุฑาลักษณ์ แก้วสอน

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จุฬาลักษณ์ แก้วสอน 2555: ปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้
สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ปรินญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
(เศรษฐศาสตร์ธุรกิจ) สาขาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก: อาจารย์ศักดิ์สิทธิ์ บุศยพลาก, Ph.D. 108 หน้า

สินเชื่อเพื่อการนำเข้าถือว่ามีความสำคัญต่อเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศเพราะเป็น
แหล่งเงินทุนที่สำคัญของภาคธุรกิจในการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ ซึ่งผู้นำเข้าจะพิจารณาใช้
สินเชื่อเพื่อการนำเข้าแทนการใช้เงินสดในช่วงที่สถานะเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลง โดยในการศึกษาครั้ง
นี้ได้ศึกษาผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า ใช้
ข้อมูลทศวรรษเป็นรายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2537 - ไตรมาสที่ 2 ของปี พ.ศ.2554
โดยสร้างแบบจำลองระบบสมการต่อเนื่อง (Simultaneous Equations) จากปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคที่
ส่งผลกระทบต่อมูลค่าสินค้านำเข้าและมีผลส่งต่อไปยังปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของ
ประเทศไทย และใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด 3 ขั้น (Three Stage Least Square: 3SLS)

ผลการศึกษาพบว่า การเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าแปรผันไปใน
ทิศทางตรงกันข้ามกับมูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทย โดยในช่วงที่เศรษฐกิจดีนั้นผู้นำเข้ามี
ความต้องการในการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าน้อยลง โดยเลือกที่จะชำระเป็นเงินสดแทนเงินกู้
ถึงแม้ว่าธนาคารพาณิชย์อยากจะปล่อยสินเชื่อเพื่อการนำเข้าให้ก็ตาม ในทางกลับกันถ้าเศรษฐกิจ
ตกต่ำ ธนาคารพาณิชย์ก็ไม่อยากปล่อยสินเชื่อเพื่อการนำเข้าเนื่องจากมีความเสี่ยงสูงแต่ผู้นำเข้ากลับ
มีความต้องการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าเพิ่มขึ้น เพื่อเสริมสภาพคล่องของธุรกิจ ดังนั้น ปริมาณการ
ใช้สินเชื่อและการปล่อยสินเชื่อจึงไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เนื่องจากปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ผัน
ผวนทั้งเศรษฐกิจในประเทศและต่างประเทศ ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปควรแยกศึกษา
ในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและหลังเกิดวิกฤตว่าปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคตัวใดบ้างที่ส่ง
ผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินเชื่อ และควรศึกษาปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่ออุปสงค์
สินเชื่อเพื่อการนำเข้าเพื่อศึกษาปริมาณความต้องการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของภาคธุรกิจ

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Chuthaluk Kaewson 2012: Macroeconomic Factors Affecting The Volume of Trust Receipts in Thai Commercial Banking System. Master of Economics (Business Economics), Major Field: Business Economics, Department of Economics.
Thesis Advisor: Associate Professor Saksit Budsayaplakorn, Ph.D. 108 pages.

Trust receipts is considered as a crucial element to Thailand's import value, since it is a major source of financing for most business sectors in importing goods and also helps businesses to enhance their liquidity of such imports. Apart from that, it also generates more foreign currency circulation and can be used for international trade settlement. In this study, the author mainly focuses on the effect of macroeconomic on the volume of trust receipts. Importers would consider and be in favor of using the trust receipts instead of using their generated cash flow as resulting from changing macroeconomic conditions. The author relies on secondary data, which accumulated from the first quarter of 1994 to the second quarter of 2011, then building the Simultaneous Equations model based upon macroeconomic factors which may have impacts on import value and the pass through effects on the volume of trust receipts.

The results from the three stage least square method (3SLS) showed that changing in the volume of trust receipts does not vary in line with imports value. During good economic conditions, the importers prefer cash to trust receipts although the commercial banks would lend to importers. On the other hand, during recession the commercial banks limit the loan to importers because of the high risk even though the importers want to use trust receipts for enhancing the liquidity of their business. The recommendations for next research should be study the macroeconomics factors affecting the volume of trust receipts before economic crisis and after economic crisis and study the macroeconomic factors affecting the demand for trust receipts.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

___ / ___ / ___

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบคุณอาจารย์ศักดิ์สิทธิ์ บุญยพลากร ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์บัณฑิต ชัยวิชญชาติ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำ และให้คำปรึกษาในการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ขอกราบขอบพระคุณเจ้าหน้าที่โครงการเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ (ภาคคำ) ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงาน ขอขอบคุณนายปัญญา บุญดาว และนายวิรพงษ์ วิสวรุ่งเรือง ที่ช่วยให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ และขอขอบคุณนายคันธวิทย์ บรรจง และนายบุญช่วย โคว์ตระกูล เพื่อนๆ เศรษฐศาสตร์ มศว ที่ให้ข้อชี้แนะในการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณคุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัวและเพื่อนๆ MBE 17 ทุกคนที่เป็นกำลังใจสำคัญและให้ความช่วยเหลือตลอดมา

จุฑาลักษณ์ แก้วสอน

เมษายน 2555

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	5
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
สมมติฐานการวิจัย	15
แนวคิดและทฤษฎี	16
กรอบแนวคิดการวิจัย	37
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	38
วิธีการเก็บข้อมูล	38
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	38
บทที่ 4 สินเชื่อเพื่อการนำเข้า	53
สถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ	53
วิธีการชำระเงินเพื่อการค้าระหว่างประเทศ	56
สินเชื่อเพื่อการนำเข้า	65

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 ผลการวิเคราะห์	70
ผลการทดสอบ Unit root test	70
ผลการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผล	72
ผลการวิเคราะห์โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดสามชั้น	76
ผลการวิเคราะห์โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด	81
บทที่ 6 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	85
สรุปผลการศึกษา	85
ข้อเสนอแนะจากการศึกษา	86
ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป	86
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	88
ภาคผนวก	91
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	108

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	มูลค่าสินค้านำเข้าจากต่างประเทศของประเทศไทย	2
1.2	ปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของประเทศไทย	4
5.1	ผลการทดสอบ Unit root test	71
5.2	ความสัมพันธ์ของมูลค่าสินค้านำเข้ากับดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง	72
5.3	ความสัมพันธ์ของมูลค่าสินค้านำเข้ากับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง	73
5.4	ความสัมพันธ์ของมูลค่าสินค้านำเข้ากับผลต่างระหว่างอัตราเงินเฟ้อในประเทศไทยกับอัตราเงินเฟ้อโลก	73
5.5	ความสัมพันธ์ของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้ากับดัชนีค่าเงินบาท	74
5.6	ความสัมพันธ์ของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้ากับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง	74
5.7	ความสัมพันธ์ของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้ากับ	75
5.8	ความสัมพันธ์ของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้ากับมูลค่าการนำเข้า	75

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
1	Marginal Effects and Elasticities of Different Functional Forms	97
2	ผลการประมาณค่าโดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดสามชั้น(3SLS)	99
3	ผลการทดสอบ Unit root test ของตัวแปร REER	100
4	ผลการทดสอบ Unit root test ของตัวแปร Real GDP	101
5	ผลการทดสอบ Unit root test ของตัวแปร INFD	102
6	ผลการทดสอบ Unit root test ของตัวแปร MLR	103
7	ผลการทดสอบ Unit root test ของตัวแปร NEER	104
8	ผลการทดสอบ Unit root test ของตัวแปร IMV	105
9	ผลการทดสอบ Unit root test ของตัวแปร TR	106
10	ผลการประมาณค่าสมการโดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS)	107

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	อุปสงค์สินค้านำเข้าจากตลาดโลกในรูปของเงินบาท	22
2.2	อุปสงค์สินค้านำเข้าจากตลาดโลกในรูปของเงินดอลลาร์	22
2.3	มูลค่าการนำเข้าสินค้าในตลาดเงินตราต่างประเทศ	23
2.4	จุดดุลยภาพของอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดเงินตราต่างประเทศ	24
2.5	จุดดุลยภาพของอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดเงินตราต่างประเทศ	25
2.6	แสดงผลของการลดค่าของเงินที่มีต่อสินค้าเข้า	27
2.7	แสดงผลของการลดค่าของเงินเมื่ออุปสงค์สินค้าเข้าของไทย	30
2.8	เส้นอุปสงค์ในเงินตราต่างประเทศ	31
2.9	เส้นอุปสงค์ต่อเงินกู้	33
2.10	เส้นอุปสงค์ต่อเงินกู้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง	34
2.11	เส้นอุปทานของเงินให้กู้	35
2.12	การกำหนดอัตราดอกเบี้ยดุลยภาพของเงินกู้	36
4.1	วงจรการชำระเงินล่วงหน้า	58

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
4.2	วงจรรการชำระเงินแบบเปิดบัญชีเงินเชื่อ	59
4.3	วงจรรการชำระเงินโดยใช้เช็คเดบิตหรือฟักรดิต	63
4.4	วงจรรการชำระเงินโดยใช้เช็คสการเรียกเก็บ	65
4.5	วงจรรการทำ Trust Receipt หรือ T/R	67
5.1	มูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทยและการเปลี่ยนแปลง ของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า	80
ภาพผนวกที่		หน้า
1	จุดดุลยภาพของอุปสงค์และอุปทาน	93
2	Linear-Log Functional Form	97
3	Graph of Y against in X	98

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันประเทศไทยมีการค้าขายระหว่างประเทศกับคู่ค้าในกลุ่มประเทศต่างๆ มากขึ้น เนื่องจากสินค้านำเข้าบางประเภทไม่สามารถผลิตได้เองหรือไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภคภายในประเทศ จึงต้องมีการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการอุปโภคบริโภคภายในประเทศ นอกจากนี้ยังมีการนำเข้าวัตถุดิบในการผลิตจากต่างประเทศ โดยนำมาใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าเพื่อจำหน่ายภายในประเทศหรือผลิตเป็นสินค้าเพื่อส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศอีกที โดยสินค้าและวัตถุดิบที่นำเข้าจากต่างประเทศเพื่อใช้ในการประกอบธุรกิจภายในประเทศที่สำคัญ อาทิ เช่น น้ำมัน พลังงานเชื้อเพลิง วัตถุดิบในการผลิตเคมีภัณฑ์ เครื่องจักร ทองคำ เครื่องดื่มและยาสูบ เป็นต้น โดยจากสถิติการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยพบว่ามีมูลค่าสินค้านำเข้าจากต่างประเทศในแต่ละปีมีอัตราการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น โดยจากตารางที่ 1.1 ในช่วงปี พ.ศ. 2537 – 2553 พบว่ามีอัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้านำเข้าเฉลี่ยต่อปีอยู่ที่ 9.70 % และในปี พ.ศ. 2552 – 2553 พบว่ามีมูลค่าสินค้านำเข้าเพิ่มขึ้นถึง 1,195,391.81 ล้านบาท โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าสินค้านำเข้าเพิ่มขึ้นถึง 26 % ถือได้ว่าประเทศไทยมีความจำเป็นในการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศในแต่ละปีเพิ่มขึ้น เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศในแต่ละภูมิภาคมากขึ้น ทั้งกลุ่มประเทศคู่ค้าที่สำคัญ เช่น สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เยอรมัน สิงคโปร์ จีน เป็นต้น อีกทั้งยังมีปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคภายในประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปซึ่งมีผลกระทบต่อการนำเข้าจึงทำให้มีการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 1.1 มูลค่าสินค้านำเข้าจากต่างประเทศของประเทศไทย

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	มูลค่าสินค้านำเข้า	% Δ ของมูลค่าสินค้านำเข้า ¹
2537	1,344,831.00	-
2538	1,755,451.00	30
2539	1,796,549.00	2
2540	1,874,598.00	4
2541	1,677,953.00	-10
2542	1,800,131.00	7
2543	2,513,501.00	39
2544	2,691,584.00	7
2545	2,719,439.00	1
2546	3,077,529.00	13
2547	3,764,009.00	22
2548	4,733,419.70	25
2549	4,803,917.65	1
2550	4,773,127.11	-1
2551	5,845,351.74	21
2552	4,485,935.32	-22
2553	5,681,327.13	26

หมายเหตุ: ¹ จากการคำนวณเปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าสินค้านำเข้าของปีก่อนหน้า

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2554)

ประเทศไทยมีความจำเป็นในการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมและประโยชน์ในด้านอื่นๆ ของภาคธุรกิจ โดยการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศนั้นจะต้องใช้เงินทุนจำนวนมากในการชำระสินค้า ซึ่งผู้นำเข้าจะเลือกพิจารณาระหว่างการนำเงินสดของกิจการหรือเงินกู้จากธนาคารพาณิชย์มาใช้เป็นเงินทุนในการสั่งซื้อสินค้า โดยในการนำเข้า

ในแต่ละครั้งผู้นำเข้าจะวิเคราะห์สถานะเศรษฐกิจในขณะนั้น ซึ่งถ้าหากผู้นำเข้าใช้เงินสดที่มีอยู่ในกิจการในการชำระค่าสินค้านำเข้า อาจจะทำให้ธุรกิจขาดสภาพคล่องทางการเงินเนื่องจากการชำระเงินให้กับคู่ค้าต่างประเทศก่อนการขายสินค้าก็ไม่ได้ นอกจากนี้บางภาคธุรกิจยังมองถึงผลกระทบจากปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคภายในประเทศที่มีต่อต้นทุนในการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าในแต่ละครั้ง เพราะผู้นำเข้าจะต้องคำนึงถึงอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราสกุลต่างประเทศ และสถานะเศรษฐกิจมหภาคภายในประเทศ

โดยผู้นำเข้าจะเลือกใช้บริการสินเชื่อเพื่อการนำเข้า (Trust Receipt: T/R) จากธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นแหล่งเงินทุนขนาดใหญ่ในการปล่อยสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องของการดำเนินกิจการในการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศก่อนการจำหน่าย ซึ่งในปัจจุบันนั้นธนาคารพาณิชย์ได้มีการให้บริการสินเชื่อเพื่อนำเข้าหรือ Import Finance โดยให้บริการสินเชื่อเพื่อการชำระเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิต (Trust Receipt under Letter of Credit), สินเชื่อเพื่อการชำระเงินตามตั๋วเรียกเก็บ (Trust Receipt under Bills for collection), สินเชื่อเพื่อการชำระเงินล่วงหน้า (Trust Receipt under Advance Payment) และสินเชื่อเพื่อการชำระค่าสินค้าที่ได้รับแล้ว (Trust Receipt under Open Account)

จากสถานะความผันผวนทางเศรษฐกิจภายในประเทศและต่างประเทศอาจส่งผลทำให้ปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าเปลี่ยนแปลงไป โดยในบางปีนั้นปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าลดลงอย่างมากซึ่งไม่สอดคล้องกับมูลค่าสินค้านำเข้า จากตารางที่ 1.2 ในปี พ.ศ.2543 อัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าลดลงถึง 12 % แต่อัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าสินค้านำเข้าในตารางที่ 1.1 กลับเพิ่มขึ้นถึง 39 % จากความไม่สอดคล้องของมูลค่าสินค้านำเข้าและปริมาณการใช้สินเชื่อการนำเข้าในบางปี ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่เปลี่ยนแปลงไปว่ามีผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าอย่างไร โดยอาศัยการสร้างแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าสินค้านำเข้าและปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า

ตารางที่ 1.2 ปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของประเทศไทย (Trust Receipt: T/R)

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี พ.ศ.	ปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า	% Δ ของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า ¹
2537	1,097,512	-
2538	1,584,808	44
2539	1,814,693	15
2540	2,156,539	19
2541	2,263,548	5
2542	2,168,333	-4
2543	1,910,958	-12
2544	1,364,504	-29
2545	1,328,773	-3
2546	1,517,277	14
2547	1,797,847	18
2548	2,227,173	24
2549	2,180,001	-2
2550	2,114,456	-3
2551	2,863,302	35
2552	1,782,311	-38
2553	2,583,495	45

หมายเหตุ: ¹ จากการคำนวณเปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของปีก่อนหน้า

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2554)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการศึกษาจะศึกษาสินเชื่อเพื่อการนำเข้า (Trust Receipt: T/R) ของธนาคารพาณิชย์ไทย (ไม่รวมสาขาที่อยู่ในต่างประเทศ), สาขาธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่มีสาขาในประเทศไทย ใช้ข้อมูลทศดุษฎีนิรายไตรมาสระหว่างไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2537 – ไตรมาสที่ 2 ปี พ.ศ. 2554 รวม 17 ปี 6 เดือน จำนวน 70 กลุ่มตัวอย่าง

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินเป็นแนวทางในการปล่อยสินเชื่อเพื่อการนำเข้าให้เหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจภายในประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป
2. เพื่อใช้กำหนดนโยบายด้านการค้าระหว่างประเทศของรัฐบาลและกำหนดนโยบายการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย

นิยามศัพท์

มูลค่าสินค้านำเข้า หมายถึง มูลค่าของสินค้านำเข้า C.I.F. ซึ่งมีการบวกค่าขนส่งสินค้าจากต่างประเทศเข้าในราคาเรียบร้อยแล้ว

สินเชื่อเพื่อการนำเข้า หมายถึง บริการสินเชื่อเพื่อผู้ประกอบการธุรกิจในการนำเข้าที่ต้องการเงินทุนเพื่อสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศ ซึ่งอยู่ในรูปของตัวเงินค่าสินค้านำเข้าที่ทำ Trust Receipts (T/R) เพื่อใช้ในการผลิตหรือจำหน่าย ตลอดจนการให้ระยะเวลาเครดิตแก่ผู้นำเข้านำสินค้าไปขายหรือผลิตในด้านอุตสาหกรรม จนกว่าจะได้รับเงินจากการขายสินค้าของผู้ซื้อสินค้าของผู้นำเข้าอีกทอดหนึ่ง

เลตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of credit: L/C) หมายถึง ตราสารที่ธนาคารผู้เปิด L/C เป็นผู้ ออกโดยคำสั่งของผู้ซื้อ เพื่อแจ้งไปยังผู้ขายผ่านทางธนาคาร เมื่อผู้ขายปฏิบัติตามปฏิบัติตามเงื่อนไข ที่ระบุไว้ใน L/C แล้ว ธนาคารผู้เปิด L/C จะชำระเงินให้แก่ผู้ขาย

ทรัสรีซีส (Trust Receipt: T/R) หมายถึง สัญญาที่ผู้ซื้อและผู้ส่งสินค้าทำไว้กับทาง ธนาคาร เพื่อรับรองการขอรับเอกสารในการขนส่งเพื่อไปออกของก่อน โดยสินค้ายังเป็นกรรมสิทธิ์ ของธนาคารและผู้ส่งสินค้าเข้ายังไม่ได้ชำระค่าสินค้า โดยธนาคารได้ชำระเงินให้กับธนาคารของ ประเทศผู้ขายสินค้าแล้ว เมื่อขายสินค้าหรือครบกำหนดระยะเวลาการชำระจึงจะชำระเงินคืนให้กับ ทางธนาคาร

บัญชีเงินเชื่อ (Open Account) หมายถึง สัญญาที่ผู้ขายและผู้ซื้อสินค้าตกลงกันและให้ เหมอในการชำระเงินค่า โดยผู้ขายจะส่งสินค้าก่อนเมื่อครบกำหนดแล้วผู้ซื้อจึงจะทำการชำระเงิน ให้แก่ผู้ขาย

การชำระเงินล่วงหน้า (Advance Payment) หมายถึง สัญญาที่ผู้ซื้อและผู้ขายสินค้าตกลง ซื้อขายกันและมีการกำหนดเงื่อนไขในการส่งมอบสินค้า โดยที่ผู้ซื้อต้องชำระค่าสินค้านำก่อนที่ ผู้ขายจะส่งมอบสินค้า เมื่อครบกำหนดผู้ขายจะทำการส่งสินค้าให้กับผู้ซื้อ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ผู้วิจัยได้ทำการตรวจเอกสารดังนี้

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (2541) ศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการจัดทำรูปแบบจำลองเพื่อพยากรณ์การค้า ใช้วิธีพยากรณ์ด้วยแบบจำลองเศรษฐกิจแบบแยกส่วนแบบจำลองเพื่อพยากรณ์เศรษฐกิจการค้าของไทย ประกอบด้วยชุดสมการแบบจำลองการส่งออกและชุดสมการแบบจำลองการนำเข้า ข้อมูลที่ศึกษาเป็นข้อมูลราย ปี พ.ศ. 2517 – 2539 โดยการศึกษาแบบจำลองการนำเข้าได้แบ่งสินค้าออกเป็นกลุ่มสินค้านำเข้าสำคัญ 4 กลุ่มได้แก่ สินค้าอุปโภค, สินค้าทุน, สินค้าวัตถุดิบและสินค้าด้านพลังงาน แบบจำลองทางเศรษฐมิติ (Econometric models) ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ อธิบายว่าการนำเข้าและการส่งออกของประเทศไทยถูกกำหนดโดยตัวแปรด้านอุปสงค์, ตัวแปรด้านอุปทานและตัวแปรด้านนโยบาย ซึ่งตัวแปรด้านอุปสงค์ที่ใช้ได้แก่ ดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI), ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP) ตัวแปรทางด้านอุปทานที่ใช้ได้แก่ อัตราค่าจ้างแรงงาน, อัตราดอกเบี้ยและระดับราคาค่าพลังงาน ส่วนตัวแปรด้านนโยบายที่ใช้ได้แก่ อัตราแลกเปลี่ยน, อัตราภาษี

ผลการศึกษาแบบจำลองมูลค่าการนำเข้ารวมของประเทศไทย พบว่ามูลค่าการนำเข้ารวมของประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับดัชนีราคา GDP Deflator ของประเทศไทย, มูลค่าการนำเข้ารวมของประเทศไทยในปีที่แล้ว, มูลค่าการส่งออกรวมของประเทศไทยและตัวแปรหุ่นในทิศทางเดียวกัน แต่มูลค่าการนำเข้ารวมของประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับดัชนีค่าจ้างแรงงานในภาคการเกษตรของประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม โดยตัวแปรอิสระดังกล่าวทั้งห้าตัวนี้สามารถใช้ในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้ารวมของประเทศไทยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอธิบายความแปรปรวนของมูลค่าการนำเข้าของประเทศไทยได้ร้อยละ 99.72

ผลการศึกษาแบบจำลองการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคของประเทศไทย พบว่ามูลค่าการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคของประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศของประเทศไทยในทิศทางเดียวกัน แต่มูลค่าการนำเข้าของสินค้าอุปโภคบริโภคของประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับดัชนีราคาผู้บริโภคของประเทศสหรัฐอเมริกาในทิศทางตรงกันข้าม โดยตัวแปรอิสระทั้งสองตัวนี้สามารถใช้ร่วมกันในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคของประเทศไทยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอธิบายความแปรปรวนของมูลค่าการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคของประเทศไทยได้ถึงร้อยละ 98.49

ผลการศึกษาแบบจำลองการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบของประเทศไทย พบว่ามูลค่าการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบของประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับสัดส่วนของดัชนีราคาขายส่ง (WPI) ของประเทศญี่ปุ่น มูลค่าการส่งออกรวมของประเทศไทย และตัวแปรหุ่นในทิศทางเดียวกัน โดยตัวแปรอิสระทั้งสามตัวนี้สามารถใช้ร่วมกันในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบของประเทศไทยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอธิบายความแปรปรวนของมูลค่าการนำเข้าสินค้าวัตถุดิบของประเทศไทยของประเทศไทยได้ถึงร้อยละ 99.56

ผลการศึกษาแบบจำลองการนำเข้าสินค้าทุนของประเทศไทย พบว่ามูลค่าการนำเข้าสินค้าทุนของประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับมูลค่าการส่งออกรวมของประเทศไทย, มูลค่าการนำเข้าสินค้าทุนของประเทศไทยในปีที่แล้วและตัวแปรหุ่นในทิศทางเดียวกัน แต่มูลค่าการนำเข้าสินค้าทุนของประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับดัชนีอัตราค่าจ้างแรงงานเฉลี่ยของประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม โดยตัวแปรอิสระทั้งสี่ตัวนี้สามารถใช้ร่วมกันในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าสินค้าทุนของประเทศไทยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และอธิบายความแปรปรวนของมูลค่าการนำเข้าสินค้าทุนของประเทศไทย ของประเทศไทยได้ถึงร้อยละ 99.79

ผลการศึกษาแบบจำลองการนำเข้าสินค้าพลังงานของประเทศไทย พบว่ามูลค่าการนำเข้าสินค้าพลังงานของประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับมูลค่าการส่งออกรวมของประเทศไทยและมูลค่าการนำเข้าสินค้าพลังงานของประเทศไทยในปีที่แล้วในทิศทางเดียวกัน แต่มูลค่าการนำเข้าสินค้าพลังงานของประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับดัชนีอัตราค่าจ้างแรงงานเฉลี่ยของประเทศไทยในทิศทางตรงกันข้าม โดยตัวแปรอิสระทั้งสามตัวนี้จะสามารถใช้ร่วมกันในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าสินค้าทุนของประเทศไทยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและอธิบายความแปรปรวนของมูลค่าการนำเข้าสินค้าทุนของประเทศไทยได้ถึง ร้อยละ 88.33

จากผลการศึกษาพบว่าประเทศไทยมีความจำเป็นในการนำเข้าสินค้าประเภทต่างๆ เนื่องจากบางรายการสินค้าไม่สามารถจัดสรรทรัพยากรภายในประเทศไทยได้และสามารถนำเข้าตัวแปรด้านอุปสงค์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP) มาประยุกต์ใช้ในการสร้างแบบจำลองปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทย

ทรงศรี อัครางกูร (2542) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลการค้าของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายที่เอื้อประโยชน์ต่อดุลการค้าประเทศไทย ข้อมูลที่ศึกษาเป็นข้อมูลรายปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2511 – 253 โดยพิจารณาทั้งทางด้านอุปทานการส่งออกและอุปสงค์การนำเข้า ซึ่งแยกการศึกษาออกเป็นรายประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และเยอรมัน ประมาณค่าโดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS) โดยรูปแบบของสมการจะอยู่ในรูปของ Log – Linear

ผลการศึกษากรณีของสหรัฐอเมริกาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเข้า ได้แก่ รายได้ประชาชาติของไทยและระดับราคาเปรียบเทียบ แต่ตัวแปรดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงไม่มีอิทธิพลต่อการนำเข้าเนื่องจากว่าไทยใช้อัตราแลกเปลี่ยนระบบตะกร้าเงินที่ให้น้ำหนักกับค่าเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกามาก อีกทั้งค่าเงินตามระบบตะกร้าเงินมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก จนทำให้ปริมาณการนำเข้าไม่ผันแปรตามดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง นอกจากนี้ยังพบว่าไทยได้ดำเนินนโยบายการคลัง เช่น การใช้งบประมาณเกินดุลเพื่อลดการใช้จ่ายของประชาชนจะมีผลทำให้รายได้ประชาชาติของคนไทยลดลงส่งผลให้การนำเข้าลดลง ซึ่งการดำเนินนโยบายดังกล่าวจะทำให้ดุลการค้าระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาดีขึ้น

ผลการศึกษากรณีของญี่ปุ่นพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเข้า ได้แก่ รายได้ประชาชาติของไทย ระดับราคาเปรียบเทียบ และดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง นอกจากนี้ประเทศไทยควรดำเนินนโยบายทางการเงิน เช่น การลดปริมาณเงินจะทำให้อัตราเงินเฟ้อลดลง ระดับราคาในประเทศจะต่ำกว่าราคาต่างประเทศ รวมทั้งการใช้นโยบายการคลังแบบงบประมาณเกินดุลเพื่อลดการใช้จ่ายของประชาชน ทำให้รายได้ประชาชาติของคนไทยลดลงส่งผลให้การนำเข้าลดลงด้วย

ผลการศึกษากรณีของเยอรมัน พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการนำเข้า ได้แก่ รายได้ประชาชาติของไทย ระดับราคาเปรียบเทียบและดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง นอกจากนี้ประเทศไทยควรดำเนินนโยบายทางการเงิน เช่น การลดปริมาณเงินหรือลดการขยายสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์

จะทำให้ปริมาณราคาในประเทศลดลง ราคาสินค้าของไทยจะต่ำกว่าราคาสินค้าของต่างประเทศ มีผลทำให้การนำเข้าลดลง ผลจากการดำเนินนโยบายจะทำให้ดุลการค้าระหว่างไทยและเยอรมันดีขึ้นด้วย

จากผลการศึกษาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างแบบจำลองปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของประเทศไทย โดยนำตัวแปรเศรษฐกิจมหภาค ได้แก่ ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (REER) และแนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินนโยบายการคลังและการเงินของรัฐบาลในการรักษาดุลการค้าระหว่างประเทศไม่ให้ขาดดุลมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

อมร จิระชัยประสิทธิ์ (2545) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์และอุปทานในการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย โดยศึกษารูปแบบและลักษณะของสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ไทย รวมทั้งศึกษาผลกระทบของอิทธิพลปัจจัยภายในประเทศและปัจจัยภายนอกประเทศ ที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์และอุปทานของเงินทุนในตลาดสินเชื่อ ข้อมูลที่ศึกษาเป็นข้อมูลรายครึ่งปี ตั้งแต่เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2524 ถึง เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2544 ประมาณค่าโดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดสามขั้น (Three Stages Least Square: 3SLS)

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์เงินทุนในตลาดสินเชื่อมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ ผลกระทบประชาชาติเบื้องต้นและสัดส่วนสินเชื่อต่อเงินฝาก ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยในตลาดสินเชื่อและอัตราเงินเฟ้อ สำหรับผลกระทบทางด้านอุปทานสินเชื่อนั้น พบว่าที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยในตลาดสินเชื่อ, อัตราเงินกู้ระหว่างธนาคาร ณ ตลาดลอนดอนและอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ ส่วนปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม ได้แก่ ปริมาณเงิน

จากผลการศึกษาพบว่าสามารถนำแบบจำลองปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออุปสงค์เงินทุนในตลาดสินเชื่อมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคภายในประเทศกับปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า โดยนำปัจจัยเศรษฐกิจมหภาค คือ อัตราดอกเบี้ยในตลาดสินเชื่อ, ปริมาณเงิน และได้ศึกษาแนวคิดวิธีกำลังสองน้อยที่สุดสามขั้น (Three Stages Least Square: 3SLS) มาใช้ในการศึกษาครั้งนี้

รัชฎ์ลักษณะ เดชพิชิตโชค (2547) ศึกษาเกี่ยวกับระดับการส่งผ่านอัตราแลกเปลี่ยนต่อราคาสินค้านำเข้า: กรณีศึกษาประเทศไทย การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการทดสอบผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน และนโยบายการเงินที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงสินค้านำเข้าที่มีการจำแนกตามโครงสร้างสินค้านำเข้าซึ่งประกอบด้วย สินค้านำเข้า, สินค้านำเข้าอุปโภคบริโภค, วัตถุดิบและเชื้อเพลิง ข้อมูลที่ศึกษาเป็นข้อมูลรายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ปี พ.ศ. 2538 – ไตรมาสที่ 4 ปี พ.ศ. 2547 ซึ่งทำการทดสอบระดับการส่งผ่านอัตราแลกเปลี่ยนต่อราคาสินค้านำเข้าและทำการทดสอบความสำคัญของตัวแปรต่างๆ เช่น อัตราเงินเฟ้อ, ต้นทุนหน่วยสุดท้ายของผู้ผลิต, ราคาสินค้านำเข้าเปรียบเทียบ และความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนที่ส่งผ่านต่อราคาสินค้านำเข้าโดยวิธี Cointegration Test

ผลการศึกษาพบว่าระดับของการส่งผ่านอัตราแลกเปลี่ยนต่อราคาสินค้านำเข้า, สินค้านำเข้าอุปโภคบริโภค, วัตถุดิบและเชื้อเพลิง มีการส่งผ่านแบบไม่สมบูรณ์ ซึ่งแบบจำลองสินค้านำเข้าเชื้อเพลิงจะมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเมื่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนและนโยบายการเงิน ส่วนแบบจำลองสินค้านำเข้าและวัตถุดิบมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงนโยบายการเงิน พิจารณาผลการศึกษาของการทดสอบระดับการส่งผ่านของอัตราแลกเปลี่ยนต่อราคาสินค้านำเข้าจะสามารถสรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อแก้ปัญหามูลค่าการนำเข้าที่มีแนวโน้มขยายตัวในอนาคตภายใต้การดำเนินนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว และนโยบายการเงินเป้าหมายเงินเฟ้อได้ ดังนี้ 1) สินค้านำเข้าและวัตถุดิบควรทำการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตสินค้านำเข้าในประเทศ การรวมกลุ่มเครือข่ายรัฐวิสาหกิจและสำรวจหาแหล่งตลาดใหม่ เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองการซื้อสินค้านำเข้าและลดการพึ่งพาสินค้านำเข้าจากตลาดในประเทศอเมริกาเกินไป 2) สินค้านำเข้าอุปโภคบริโภคนั้นควรทำการควบคุมราคาสินค้านำเข้าในประเทศเพื่อสร้างแรงกดดันต่อการกำหนดราคาจากผู้ผลิตในประเทศสหรัฐอเมริกา 3) สินค้านำเข้าเชื้อเพลิงควรที่จะอำนวยความสะดวกในการนำเข้าสินค้านำเข้าเพื่อช่วยลดต้นทุนในการนำเข้า นอกจากนี้ ความมีเสถียรภาพของความเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนจะนำไปสู่ความมีเสถียรภาพของการเปลี่ยนแปลงราคาระดับสินค้านำเข้าและวัตถุดิบ และเชื้อเพลิงนำเข้าโดยทางอ้อม

จากผลการศึกษาพบว่าระดับการส่งผ่านอัตราแลกเปลี่ยนต่อราคาสินค้านำเข้ามีการส่งผ่านแบบไม่สมบูรณ์ ซึ่งจะส่งผ่านนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนและนโยบายการเงินในทางอ้อม สามารถประยุกต์จากความสัมพันธ์ของอัตราแลกเปลี่ยนและราคาสินค้านำเข้ากับอุปสงค์การนำเข้า ตามกลไกระดับราคาสินค้านำเข้าที่เปลี่ยนไปย่อมส่งผลต่ออุปสงค์การนำเข้า

บัณฑิต ชัยวิชญชาติ (2550) ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างและการประมาณการแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคของไทย โดยแบบจำลองได้แบ่งภาคเศรษฐกิจออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย 1) อุปสงค์ภายในประเทศ (Domestic Demand) 2) ภาคการเงิน (Financial Sector) 3) อุปทานภายในประเทศ (Aggregate Supply) 4) การปรับตัวของแบบจำลอง (adjustment) โดยแบบจำลองในงานวิจัยเป็นแบบจำลองในลักษณะ complete dynamic model ประกอบด้วยสมการ 37 สมการ โดยมีการสร้างแบบจำลองพฤติกรรมการลงทุนภาคเอกชนด้านการนำเข้าสินค้าและบริการ ซึ่งตัวแปรที่ใช้อธิบายพฤติกรรมการลงทุนนำเข้าสินค้าและบริการ ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่, อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง, ดัชนีราคาสินค้านำเข้า, อัตราการใช้กำลังการผลิตและการนำเข้ารวมของโลก

ผลการศึกษาพบว่าแบบจำลองที่สร้างขึ้นสามารถอธิบายการเคลื่อนไหวของตัวแปรภายในแบบจำลองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้แบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการอธิบายระบบเศรษฐกิจไทย วิเคราะห์ผลการดำเนินนโยบายและวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในระบบเศรษฐกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากผลการศึกษาพบว่าสามารถนำแบบจำลองพฤติกรรมการลงทุนภาคเอกชนด้านการนำเข้าสินค้าและแนวคิดของอุปสงค์ส่วนเกิน (Excess Demand Approach) มาประยุกต์ใช้ในการสร้างแบบจำลองปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินเชื่อบุคคลเพื่อการนำเข้า โดยนำตัวแปรทางเศรษฐกิจ คือ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ณ ราคาคงที่, อัตราแลกเปลี่ยนที่แท้จริง มาใช้ในแบบจำลองของงานวิจัยครั้งนี้ด้วย

ธนาคารแห่งประเทศไทย (2553) ศึกษาเกี่ยวกับการสำรวจสินเชื่อการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2547 – 2552 สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบระบบ (Systematic Sampling) ศึกษาสินเชื่อการค้าด้านหนี้สิน (การนำเข้า) และสินเชื่อการค้าด้านสินทรัพย์ (การส่งออก)

ผลการศึกษาพบว่าสินเชื่อการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นทั้งด้านสินทรัพย์และด้านหนี้สิน จากสถานะเศรษฐกิจของประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป มีผลให้สินเชื่อการค้าด้านหนี้สิน (การนำเข้า) ณ สิ้นปี พ.ศ. 2552 เพิ่มขึ้นเป็น 75.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่ผลสำรวจสินเชื่อการค้าทางด้านสินทรัพย์ (การส่งออก) เพิ่มขึ้นมากกว่าสินเชื่อการค้าด้านหนี้สิน (การนำเข้า)

จากผลสุทธิของสินเชื่อการค้าระหว่างประเทศ ส่งผลให้ฐานะสุทธิการลงทุนระหว่างประเทศ ซึ่งเปรียบเสมือนงบลูกของประเทศปรับตัวดีขึ้น

จากผลการศึกษาพบว่าสินเชื่อการค้าระหว่างประเทศทั้งด้านสินทรัพย์และด้านหนี้สินมีความสำคัญมากในเชิงข้อมูลทางสถิติ เพราะปัจจุบันมีมูลค่าสูงถึงระดับหลายพันล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี นอกจากนี้สินเชื่อทางการค้าด้านหนี้สินยังมีความหมายในเชิงเศรษฐกิจด้วย เช่น กรณีที่ประเทศไทยมีสินเชื่อการค้าด้านหนี้สินสูง (ผู้นำเข้าไทยมีหนี้สินเชื่อการค้าระหว่างประเทศสูง) ถ้าหากอัตราแลกเปลี่ยนสกุลเงินที่ใช้ชำระสินค้านี้มีค่าแข็งขึ้น (ค่าเงินต่างประเทศมีค่าสูงขึ้น) ผู้นำเข้าไทยก็จะมีภาระที่จะต้องชำระหนี้สินค่าที่มากขึ้นตามไปด้วย เป็นต้น

Arize (1995) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระยะยาวของปริมาณการนำเข้ากับความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยน กรณีศึกษา 8 ประเทศเศรษฐกิจในกลุ่มยุโรป ได้แก่ เบลเยียม, เดนมาร์ก, ฟินแลนด์, ฝรั่งเศส, กรีซ, เนเธอร์แลนด์, สเปน และสวีเดน ที่ศึกษาเป็นข้อมูลรายไตรมาสในช่วงไตรมาสที่ 2 ปี ค.ศ. 1973 - ไตรมาสที่ 1 ปี ค.ศ. 1995 ประเมินค่าโดยใช้วิธี VAR (Vectors and Likelihood Ratios Test)

ผลการศึกษาพบว่าความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนที่มีความยืดหยุ่นสูงของทั้ง 6 ประเทศ ได้แก่ เบลเยียม, เดนมาร์ก, ฟินแลนด์, ฝรั่งเศส, กรีซ, เนเธอร์แลนด์และสเปน มีความสัมพันธ์แบบตรงกันข้ามกับปริมาณการนำเข้า และมี 2 ประเทศ ได้แก่ กรีซ และสวีเดนที่มีความสัมพันธ์ของความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับปริมาณการนำเข้า

จากผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระยะยาวของปริมาณการนำเข้ากับความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนนั้น สามารถวิเคราะห์ได้ในด้านรายได้ที่แท้จริงเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้การบริโภคเพิ่มมากขึ้น ทำให้ประชาชนมีการบริโภคภายในประเทศและนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ด้านของราคาสินค้านำเข้ามีราคาสูงกว่าราคาสินค้าภายในประเทศ ปริมาณการนำเข้าก็จะลดลง ด้านอัตราแลกเปลี่ยนทฤษฎีไม่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ของปริมาณการนำเข้ากับความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนที่ผันผวนได้ เพราะเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนมีค่าสูงขึ้น ย่อมส่งผลต่อราคาของสินค้านำเข้า เนื่องจากการนำเข้าในปัจจุบันจะเป็นการให้สินเชื่อทางการค้า คือมีการตกลงซื้อขายส่งมอบสินค้าก่อนที่จะมีการชำระเงิน

Sinha (1997) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์การนำเข้าของประเทศไทย โดยสร้างแบบจำลองฟังก์ชันอุปสงค์การนำเข้าของประเทศไทย ให้อุปสงค์การนำเข้าขึ้นอยู่กับระดับราคานำเข้า ระดับราคาภายในประเทศ และระดับรายได้ประชาชาติ ข้อมูลที่ศึกษาเป็นข้อมูลรายปี ในช่วงปี ค.ศ. 1953 -1990 เพื่อทำการประมาณค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์การนำเข้าต่อตัวแปรต่างๆ ในแบบจำลองทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ประมาณค่าโดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Square: OLS)

ผลการศึกษาพบว่าค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์การนำเข้าในระยะสั้นต่อราคานำเข้าและค่าความยืดหยุ่นไขว้ (Cross Price Elasticity) ซึ่งก็คือค่าความยืดหยุ่นต่อราคาสินค้าอื่นภายในประเทศ ซึ่งถือเป็นสินค้าที่สามารถทดแทนสินค้านำเข้าอยู่ในช่วงที่มีความยืดหยุ่นต่ำ นั่นคือค่าความยืดหยุ่นต่อราคานำเข้า มีค่าเป็นลบคือ -0.2441 ในขณะที่ค่าความยืดหยุ่นไขว้มีค่าเป็นบวกเท่ากับ 0.0965 สำหรับค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ในระยะสั้นนั้นอยู่ในช่วงที่มีความยืดหยุ่นต่ำเช่นกัน โดยมีค่าเป็นบวกเท่ากับ 0.6824 ส่วนค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์การนำเข้าในระยะยาวนั้น พบว่าค่าความยืดหยุ่นต่อราคาและค่าความยืดหยุ่นไขว้อยู่ในช่วงที่มีความยืดหยุ่นต่ำเช่นกัน เนื่องจากค่าความยืดหยุ่นต่อราคามีค่าเท่ากับ -0.76837 และค่าความยืดหยุ่นไขว้มีค่าเท่ากับ 0.30374 แต่สำหรับค่าความยืดหยุ่นต่อรายได้ในระยะยาวนั้นมีค่าค่อนข้างสูงนั่นคือมีค่าเท่ากับ 2.14842 ซึ่ง Sinha ได้ให้ทัศนะสำหรับการที่ค่าความยืดหยุ่นต่อราคานั้น เพราะว่าสินค้านำเข้าสำคัญของประเทศไทยนั้น มักจะเป็นสินค้าจำเป็น เช่น สินค้าทุน เชื้อเพลิงหรือน้ำมัน เนื่องจากประเทศไทยพยายามพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรม ทำให้จำเป็นต้องนำเข้าสินค้าเหล่านั้นจากต่างประเทศและการที่ค่าความยืดหยุ่นต่อราคามีค่าสูงกว่าค่าความยืดหยุ่นไขว้ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวนั้นก็ชี้ให้เห็นว่าสินค้านำเข้ามีความอ่อนไหวต่อราคานำเข้ามากกว่าราคาสินค้าทดแทนภายในประเทศ และค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์การนำเข้าต่อรายได้ในระยะยาวอยู่ในระดับค่อนข้างสูงแสดงให้เห็นว่าเมื่อประเทศไทยมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงขึ้นจะส่งผลให้การแก้ปัญหาการขาดดุลการค้ากระทำได้ดีมากยิ่งขึ้น

จากผลการศึกษาพบว่าลักษณะภาพรวมของความจำเป็นในการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศของประเทศไทย ทำให้เห็นถึงความพยายามที่จะพัฒนาประเทศให้เป็นประเทศอุตสาหกรรม ซึ่งทำให้ทราบถึงสภาพโดยรวมของการนำเข้าของประเทศไทยในปัจจุบันสำหรับเป็นแนวคิดในการศึกษามูลค่าสินค้านำเข้าและสินเชื่อก่อนการนำเข้าในครั้งนี้

สมมติฐานการวิจัย

ในการศึกษาปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ได้ตั้งข้อสมมติฐานหลักที่ว่ามูลค่าสินค้านำเข้าเป็นตัวแปรกลางที่ส่งผ่านผลกระทบจากปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคไปยังปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า ซึ่งได้ทำการตั้งสมมติฐานแยกเป็น 2 สมการ ดังนี้

จากสมการแสดงปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทย ได้ตั้งข้อสมมติฐานไว้ดังนี้

1. ถ้าดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเปลี่ยนไป โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ คาดว่าจะทำให้มูลค่าสินค้านำเข้าเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ ถ้าดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเพิ่มขึ้น จากการที่ประเทศไทยมีเงินเฟ้อสูงกว่าประเทศอื่น ทำให้ความสามารถในการแข่งขันทางการค้าของประเทศไทยลดลง เพราะราคาสินค้าในประเทศไทยจะแพงกว่าราคาสินค้าในต่างประเทศ ทำให้ผู้นำเข้าเลือกที่จะนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเนื่องจากมีราคาถูกกว่าสินค้าในประเทศ
2. ถ้าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทยที่แท้จริงเปลี่ยนไป โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ คาดว่าจะทำให้มูลค่าสินค้านำเข้าเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ ถ้าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทยที่แท้จริงสูงขึ้น แสดงว่าระบบเศรษฐกิจภายในประเทศมีการขยายตัวสูงส่งผลให้มีความต้องการในการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น
3. ถ้าผลต่างระหว่างอัตราเงินเฟ้อในประเทศไทยกับอัตราเงินเฟ้อโลกเปลี่ยนไป โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ คาดว่าจะทำให้มูลค่าสินค้านำเข้าเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ ถ้าอัตราเงินเฟ้อในประเทศไทยสูงกว่าอัตราเงินเฟ้อโลก นั่นคือ ราคาสินค้าภายในประเทศสูงกว่าราคาสินค้าในต่างประเทศ ผู้นำเข้ามีการนำเข้าเพิ่มมากขึ้น

จากสมการแสดงปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ได้ตั้งข้อสมมติฐานไว้ดังนี้

1. ถ้าดัชนีค่าเงินบาทเปลี่ยนไป โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ คาดว่าจะทำให้ปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือถ้าดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงเพิ่มขึ้นหรือค่าเงินบาทของไทยแข็งค่าขึ้น ทำให้ราคาสินค้าเมื่อแปลงเป็นเงินบาทแล้วมีค่าถูกลง ส่งผลให้มีการนำเข้าเพิ่มมากขึ้นและมีปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าเพิ่มขึ้นด้วย
2. ถ้าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทยที่แท้จริงเปลี่ยนไป โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ คาดว่าจะทำให้ปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือถ้าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทยที่แท้จริงสูงขึ้น แสดงว่าระบบเศรษฐกิจภายในประเทศมีการขยายตัวสูง ส่งผลให้มีการต้องการในการนำเข้าสินค้าต่างประเทศเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าเพิ่มขึ้นด้วย
3. ถ้าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมต่ำเปลี่ยนไป โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ คาดว่าจะให้ปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางตรงกันข้าม นั่นคือถ้าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมต่ำสูงขึ้น ทำให้ต้นทุนในการนำเข้าสินค้าสูงขึ้น เป็นผลให้ปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าลดลง
4. ถ้ามูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทยเปลี่ยนไป โดยที่ปัจจัยอื่นๆ คงที่ คาดว่าจะทำให้ปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือเมื่อมูลค่าสินค้านำเข้าเพิ่มสูงขึ้น ผู้นำเข้าจะมีการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศมากขึ้น จะส่งผลให้มีปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้ามากขึ้นตามไปด้วย

แนวคิดและทฤษฎี

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาทางปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการนำเข้า

ทฤษฎีอุปสงค์การนำเข้า (ทรงศรี อัครางกูร, 2542: 9-10)

จากแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับอุปสงค์ส่วนเกิน (excess demand) ซึ่งกำหนดให้สินค้านำเข้าสามารถทดแทนสินค้าที่ผลิตภายในประเทศได้อย่างสมบูรณ์ โดยมีข้อสมมติว่าสินค้าภายในประเทศมีความสำคัญมากกว่าและไม่แตกต่างจากสินค้านำเข้าดังกล่าว สินค้านำเข้าสามารถทดแทนสินค้าภายในประเทศได้อย่างสมบูรณ์ ข้อสมมตินี้เป็นพื้นฐานสำคัญจาก Heckscher - Ohlin Theory จากแนวคิดอุปสงค์ส่วนเกิน มองว่าอุปสงค์ของสินค้านำเข้า (M) เป็นเพียงส่วนต่างระหว่างปริมาณความต้องการในประเทศ (D) และปริมาณเสนอขายภายในประเทศ (S) ในระดับหนึ่ง ดังนั้นปริมาณการนำเข้าจึงเท่ากับปริมาณอุปสงค์ส่วนเกิน

$$M = D - S$$

โดย D เป็นฟังก์ชันของรายได้หรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (Y) และระดับราคาสินค้า (P) ส่วน S เป็นฟังก์ชันของระดับราคาสินค้า (P) และการผลิตภายในประเทศ (Z)

$$M = D(Y, P) - S(P, Z)$$

$$\text{ดังนั้น } M = M(P, Y, Z); M_1 < 0, M_2 > 0, M_3 < 0$$

$$\text{เมื่อ } M_1 = \partial M / \partial P, M_2 = \partial M / \partial Y \text{ และ } M_3 = \partial M / \partial Z$$

เมื่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (Y) มีความเข้มแข็ง จะทำให้อุปสงค์การนำเข้าเพิ่มขึ้นในทางตรงกันข้าม ถ้าการผลิตภายในประเทศ (Z) มีการเปลี่ยนแปลง อาจทำให้การนำเข้าเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ หากราคาเพิ่มขึ้นก็จะทำให้อุปสงค์การนำเข้าลดลงได้ ในกรณีนี้อุปสงค์การนำเข้าถูกมองว่าเป็นอุปสงค์ส่วนเกินของสินค้าภายในประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการนำเข้า (กฤตยา ตติรังสรรค์สุข, 2547: 122-123)

การนำเข้า (Import) เป็นรายจ่ายที่ภาคเศรษฐกิจต่างๆ ภายในประเทศต้องการซื้อสินค้าและบริการจากต่างประเทศ ซึ่งจะถูกกำหนดโดยรายได้ประชาชาติ

ปัจจัยที่กำหนดการนำเข้า คือ ปัจจัยที่กำหนดการบริโภคและการออม เช่น

1) รายได้ประชาชาติ ถ้าระบบเศรษฐกิจมีระดับรายได้ประชาชาติสูง ประชาชนส่วนใหญ่จะมีงานทำมีรายได้สูงขึ้น จึงมีอำนาจซื้อสูงขึ้นเพราะฉะนั้นประชาชนจะมีแนวโน้มซื้อสินค้านำเข้าจากต่างประเทศมากขึ้น ตรงกันข้ามถ้ารายได้ประชาชาติลดลง การว่างงานอาจเพิ่มขึ้น ประชาชนจะมีรายได้น้อย จึงมีแนวโน้มที่จะซื้อสินค้านำเข้าลดลง

2) สินเชื่อผู้บริโภครวมตลอดจนอัตราดอกเบี้ย ถ้าประชาชนสามารถซื้อสินค้านำเข้าด้วยระบบเงินผ่อน ซึ่งมีการจ่ายเงินดาวน์ต่ำ และระยะเวลาผ่อนส่งนาน เพราะฉะนั้นจำนวนเงินที่จะผ่อนส่งในแต่ละงวดจะเป็นจำนวนน้อย และถ้าอัตราดอกเบี้ยต่ำ ประชาชนจะมีแนวโน้มที่จะนิยมซื้อสินค้านำเข้าจากต่างประเทศมากขึ้น ตรงกันข้ามถ้าต้องจ่ายเงินดาวน์สูง และระยะเวลาผ่อนส่งสั้น เพราะฉะนั้นจำนวนที่จะผ่อนส่งในแต่ละงวดก็จะมากและถ้าอัตราดอกเบี้ยสูง ประชาชนจะมีแนวโน้มที่จะซื้อสินค้านำเข้าลดลงหรือถ้าอัตราดอกเบี้ยสูง การกู้เงินมาซื้อสินค้านำเข้าก็จะน้อยลงหรือประชาชนที่แม้จะมีรายได้สูงมีความสามารถซื้อสินค้านำเข้าได้ ก็อาจลดการซื้อสินค้านำเข้าเพราะจะเก็บออมฝากไว้ที่สถาบันการเงินมากกว่า เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยสูงผลตอบแทนที่ได้จากการเก็บออกเงินจะมีมาก

3) สินทรัพย์ของผู้บริโภค ถ้าผู้บริโภคมีสินทรัพย์สภาพคล่องอยู่ในมือมากเขาจะรู้สึกว่าการหาทางการเงินของเขามั่นคง เขาก็จะมีแนวโน้มบริโภคสินค้านำเข้าจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น และถ้าผู้บริโภคมีสินทรัพย์คงทนถาวรบางอย่างอยู่ในมือมาก ก็อาจจะทำให้มีการซื้อสินค้าที่ใช้ประกอบกัน ซึ่งเป็นสินค้านำเข้าจากต่างประเทศมากขึ้น

4) การคาดคะเนของผู้บริโภค ถ้าผู้บริโภคคาดคะเนว่ารายได้ของเขาจะเพิ่มขึ้นในอนาคต หรือราคาสินค้านำเข้าจากต่างประเทศจะสูงขึ้น หรือสินค้าบางชนิดจะขาดตลาด เพราะเขาจะซื้อสินค้านำเข้ามามากขึ้นในปัจจุบัน

5) รสนิยมหรือค่านิยม ถ้าคนในประเทศมีแนวโน้มนิยมใช้สินค้านำเข้าจากต่างประเทศมากขึ้น ความต้องการซื้อสินค้าเข้าก็จะมากขึ้นด้วย

6) จำนวนประชากรและโครงสร้างอายุประชากรก็เป็นตัวกำหนดความต้องการซื้อสินค้าจากต่างประเทศด้วย เช่น ถ้าจำนวนประชากรเพิ่มขึ้น ความต้องการซื้อสินค้านำเข้าจากต่างประเทศจะเพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากร หรือถ้าโครงสร้างอายุของประชากรมีประชากรเป็นวัยรุ่นมากขึ้น นิยมใช้ของต่างประเทศมากขึ้นแนวโน้มทำให้ความต้องการใช้จ่ายซื้อสินค้านำเข้าจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น

7) ราคาเปรียบเทียบระหว่างสินค้านำเข้ากับสินค้าที่ผลิตได้ในประเทศ ถ้าราคาสินค้านำเข้าเปรียบ เทียบกับราคาสินค้าที่ผลิตในประเทศถูกกว่าความต้องการซื้อสินค้านำเข้าก็มากขึ้น กรณีตรงกันข้าม ถ้าราคาเปรียบเทียบระหว่างสินค้านำเข้ากับสินค้าที่ผลิตได้ในประเทศแพงกว่า ความต้องการใช้จ่ายซื้อสินค้านำเข้าจากต่างประเทศก็จะลดลง

8) คุณภาพของสินค้านำเข้า เปรียบเทียบกับสินค้าในประเทศมีคุณภาพดีกว่า ความต้องการใช้จ่ายซื้อสินค้านำเข้าจะมากขึ้น ถึงแม้จะมีราคาแพง

9) การเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนเงินก็จะมีผลต่อมูลค่าการนำเข้าได้เช่นเดียวกัน ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนสูงขึ้น เช่น จากเดิม 20 บาท เท่ากับ 1 เหรียญสหรัฐฯ เป็น 25 บาท เท่ากับ 1 เหรียญสหรัฐฯ ราคาสินค้านำเข้าจากต่างประเทศจะแพงขึ้น เพราะฉะนั้นความต้องการซื้อสินค้านำเข้าจะลดลง เช่น เดิมอัตราแลกเปลี่ยน 20 บาท เท่ากับ 1 เหรียญสหรัฐฯ ถ้าราคาสินค้านำเข้า 1 หน่วย เท่ากับ 1 เหรียญ เมื่อซื้อ 1 หน่วย ต้องจ่าย 1 เหรียญสหรัฐฯ ซึ่งก็คือต้องจ่ายเงินบาทเป็นจำนวน เท่ากับ 20 บาท ต่อมาเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเปลี่ยนเป็น 25 บาท เท่ากับ 1 เหรียญสหรัฐฯ ถ้าซื้อสินค้านำเข้าจากต่างประเทศเท่าเดิม 1 หน่วย สมมติราคาเท่าเดิม 1 เหรียญสหรัฐฯ แต่ต้องจ่ายเป็นเงินบาทแพงขึ้นเป็น 25 บาท เพราะว่าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสูงขึ้น เพราะฉะนั้นจะ

เห็นว่าเมื่ออัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสูงขึ้น ราคาสินค้านำเข้าจะแพงขึ้น เพราะฉะนั้นจะซื้อสินค้าเข้าน้อยลง

แนวคิดความยืดหยุ่น (Elasticity Approach) (พรายพล กลุ่มทรัพย์, 2547: 61 -71)

แนวคิดทางความยืดหยุ่นมีพื้นฐานของความเชื่อว่าการค้าระหว่างประเทศเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดอัตราแลกเปลี่ยน ดังนั้นอุปสงค์และอุปทานของสินค้าและบริการ (ในที่นี้คำว่า “สินค้า” ให้มีความหมายรวมถึง “บริการ” ด้วย) ที่ค้าขายกันระหว่างประเทศจึงมีอิทธิพลต่ออัตราแลกเปลี่ยนโดยผ่านอุปสงค์และอุปทานของเงินตราที่ใช้ในการค้าขายสินค้านั้น แนวคิดนี้ได้มีการพัฒนาขึ้นมาโดยอาศัยข้อเท็จจริงในอดีตที่ชี้ว่าการค้าระหว่างประเทศเป็นธุรกรรมที่สำคัญที่สุด ก่อให้เกิดการซื้อขายเงินตราสกุลต่างประเทศต่างๆ ในขณะที่การลงทุนและการกู้ยืมระหว่างประเทศยังมีบทบาทไม่มากนัก เราสามารถอธิบายแนวคิดนี้โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตลาดสินค้าและตลาดเงินตราต่างประเทศ และเพื่อให้ง่ายในการวิเคราะห์สมมติให้

- 1) มี 2 ประเทศ คือ ไทยซึ่งใช้เงินบาท และเงินตราต่างประเทศ ซึ่งใช้เงินดอลลาร์
- 2) พิจารณาเฉพาะธุรกรรมระหว่างประเทศที่เป็นการซื้อขายสินค้าและบริการระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ ข้อสมมตินี้หมายความว่ากำลังพิจารณาบัญชีเดินสะพัด (Current Account) เท่านั้น โดยไม่รวมถึงการไหลออกของทุนซึ่งเป็นธุรกรรมในบัญชีเงินทุน (Capital and Financial Account)
- 3) อุปสงค์และอุปทานของสินค้าขึ้นอยู่กับราคาสินค้าเป็นตัวหลัก ส่วนตัวแปรอื่นๆ ซึ่งมีผลต่ออุปสงค์ เช่น สมมติให้รายได้คงที่ และไม่มีผลจำเป็นต้องนำมาพิจารณา ผู้ผลิตและผู้บริโภคที่เป็นคนไทยจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยขึ้นอยู่กับราคาสินค้าในรูปของเงินบาทเท่านั้น ในทำนองเดียวกันผู้ผลิตและผู้บริโภคที่เป็นต่างชาติ ก็จะพิจารณาเฉพาะราคาสินค้าที่มีหน่วยเป็นเงินดอลลาร์เท่านั้น
- 4) มีสินค้าสองชนิด (หรือกลุ่ม) คือ สินค้า X เป็นสินค้าที่ไทยสามารถผลิตและส่งออกไปขายในต่างประเทศ (คือ ขายในตลาดโลก) และสินค้า M เป็นสินค้าที่ไทยนำเข้าจากต่างประเทศ (คือ ซื้อในตลาดโลก) ในส่วนสินค้านำเข้าของไทย กำหนดให้

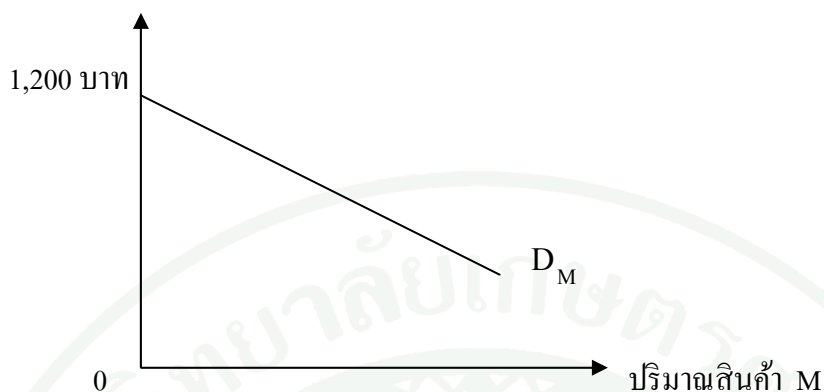
D_M เป็นอุปสงค์ของไทยที่มีต่อสินค้านำเข้า (สินค้า M) หรืออุปสงค์สินค้าที่ไทยซื้อจากตลาดโลก

S_M เป็นอุปทานของสินค้า M ที่ต่างประเทศผลิตออกขายในตลาดโลก

P_M และ P_M^* เป็นราคาสินค้า M ในรูปของเงินบาทและในรูปของเงินดอลลาร์ตามลำดับ

อุปสงค์ของไทยที่มีต่อสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ (D_M) ก็คือ อุปสงค์ส่วนเกินของสินค้า M ที่เกิดขึ้นในตลาดภายในประเทศไทย และอุปทานของสินค้านำเข้าในตลาดโลก (S_M) ก็คือ อุปทานส่วนเกินของสินค้า M ที่เกิดขึ้นในตลาดต่างประเทศ ภาพที่ 2.1 แสดงเส้นอุปสงค์ต่อสินค้านำเข้าของไทย (เส้น D_M) ซึ่งชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ที่เป็นลบระหว่างปริมาณสินค้าที่ไทยต้องการจะซื้อจากต่างประเทศและราคาสินค้าในรูปของเงินบาท (P_M) เราแปลงราคาสินค้าให้อยู่ในรูปของเงินดอลลาร์แล้ว ปรากฏในภาพที่ 2.2 โดยมีค่าของอัตราแลกเปลี่ยนกำกับไว้ในวงเล็บ ทั้งนี้ เพื่อแสดงให้เห็นว่าอัตราแลกเปลี่ยนที่มีค่าต่างๆ กัน จะทำให้ได้เส้น D_M ที่ต่างกันออกไปด้วย เส้นอุปสงค์สามเส้นในภาพที่ 2.2 ชี้ให้เห็นว่าค่าเงินบาทที่ลดลง (E มีค่าสูงขึ้น) ทำให้เส้นอุปสงค์เลื่อนต่ำลง สำหรับเส้นอุปทานของสินค้า M ที่ต่างประเทศผลิตขายในตลาดโลก (เส้น S_M) นั้น มีความชันเป็นบวกเช่นเดียวกับอุปทานทั่ว ๆ ไป และไม่เปลี่ยนไปตามค่าของอัตราแลกเปลี่ยน ทั้งนี้เพราะต่างชาติซึ่งเป็นผู้ผลิตออกขายสินค้านี้ในตลาดโลกย่อมคำนึงถึงแต่เฉพาะราคาในรูปของเงินดอลลาร์ตามที่กำหนดเป็นค่าของแกนตั้งอยู่แล้ว

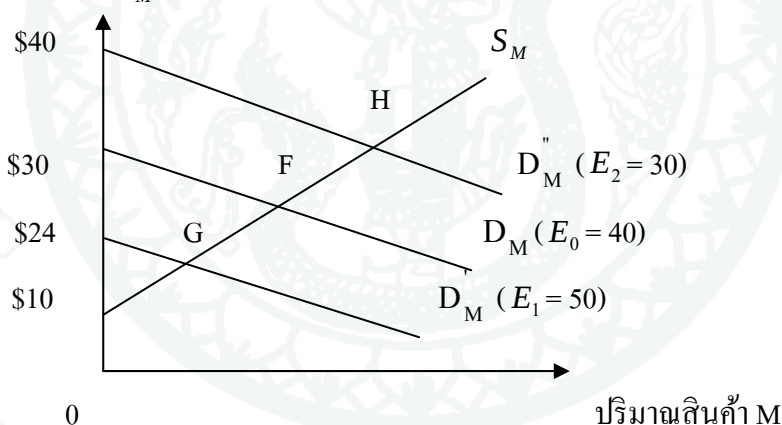
ราคาในรูปของเงินบาท (P_M)

ภาพที่ 2.1 อุปสงค์สินค้านำเข้าจากตลาดโลกในรูปของเงินบาท

ที่มา: พรายพล คุ่มทรัพย์ (2551: 67)

ราคาในรูปของเงิน (P_M^*)

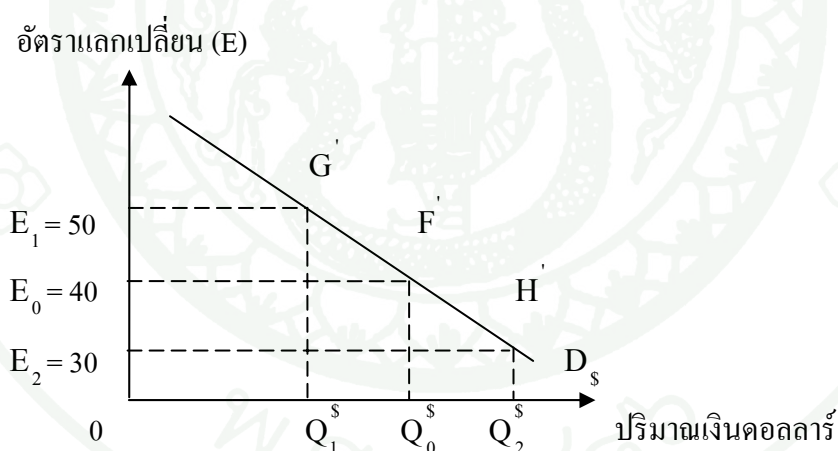

ภาพที่ 2.2 อุปสงค์สินค้านำเข้าจากตลาดโลกในรูปของเงินดอลลาร์

ที่มา: พรายพล คุ่มทรัพย์ (2551: 67)

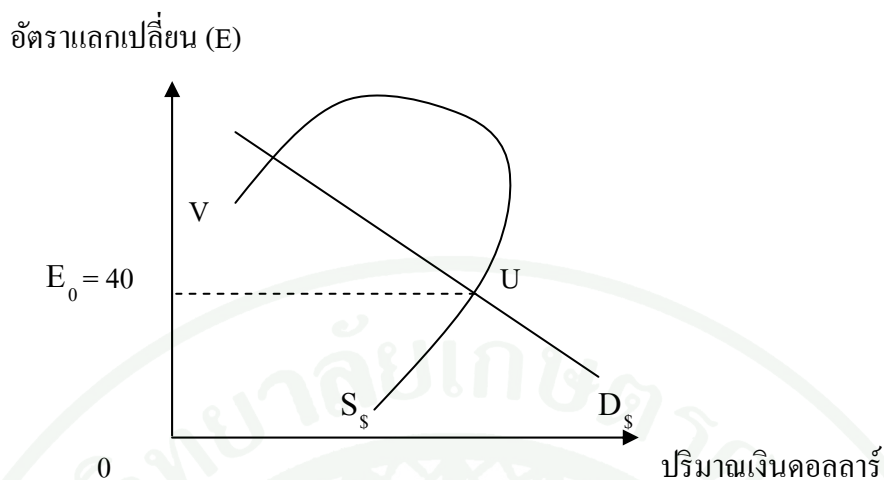
จุดตัดระหว่างเส้นอุปสงค์และเส้นอุปทานสำหรับสินค้า M ในตลาดโลกแสดงราคาและปริมาณสินค้าที่ดุลยภาพในตลาดโลก และผลคูณระหว่างราคาและปริมาณเหล่านั้น คือ มูลค่าของสินค้านำเข้าที่ไทยต้องจ่ายในรูปของเงินดอลลาร์ ในภาพที่ 2.2 แสดงจุดตัดไว้ 3 จุด คือ จุด F, G และ H โดยแต่ละจุดเชื่อมโยงกับอัตราแลกเปลี่ยนที่มีค่าต่าง ๆ กัน หากเริ่มต้นที่จุด F ซึ่งใช้อัตราแลกเปลี่ยน E_0 ที่ 40 บาท ต่อดอลลาร์ ก็จะได้มูลค่าสินค้านำเข้าจำนวนหนึ่ง และนำค่า E_0 และ

Q_0^S มา plot ที่จุด F' ในภาพที่ 3 ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณเงินดอลลาร์ (แกนนอน) และอัตราแลกเปลี่ยน (แกนตั้ง) ในตลาดเงินตราต่างประเทศ ทดลองให้ค่าเงินบาทลดลงเป็น 50 บาทต่อดอลลาร์ (E_1) และเส้นอุปสงค์ในตลาดโลกสำหรับสินค้านำเข้าจะเลื่อนลงเป็นเส้น D_M' ทำให้ดุลยภาพเปลี่ยนไปเป็นจุด G จะเห็นได้ว่าเมื่อเทียบจุด G และจุด F แล้วมูลค่าสินค้านำเข้าจะลดลงเมื่อค่าเงินบาทลดลงเพราะราคาและปริมาณสินค้าลดลงทั้งคู่ ในกรณีตรงข้าม หากค่าเงินบาทสูงขึ้นเป็น 30 บาทต่อดอลลาร์ (E_2) และทำให้เส้นอุปสงค์ในตลาดโลกสำหรับสินค้านำเข้าเลื่อนขึ้นเป็นเส้น D_M'' ดุลยภาพจะเปลี่ยนไปเป็นจุด H มีผลทำให้มูลค่าสินค้านำเข้าสูงขึ้นเพราะราคาและปริมาณของสินค้า M เพิ่มขึ้นทั้งคู่ ดังนั้น เมื่อนำเอามูลค่าสินค้านำเข้าและอัตราแลกเปลี่ยนมา plot ในภาพที่ 2.3 ที่จุด G' (กรณีที่ค่าเงินบาทลดลงเป็น E_1) และจุด H' (กรณีค่าเงินบาทเพิ่มขึ้นเป็น E_2) ก็จะได้เส้นเชื่อมจุด F' , G' และ H' ที่แสดงความต้องการของไทยในการซื้อเงินดอลลาร์เพื่อนำไปซื้อสินค้านำเข้า เส้น F' , G' และ H' ก็คือเส้นอุปสงค์ที่มีต่อเงินดอลลาร์ (D_S) และมีความชันเป็นลบ เช่นเดียวกับเส้นอุปสงค์ทั่วไป

ภาพที่ 2.3 มูลค่าการนำเข้าสินค้าในตลาดเงินตราต่างประเทศ

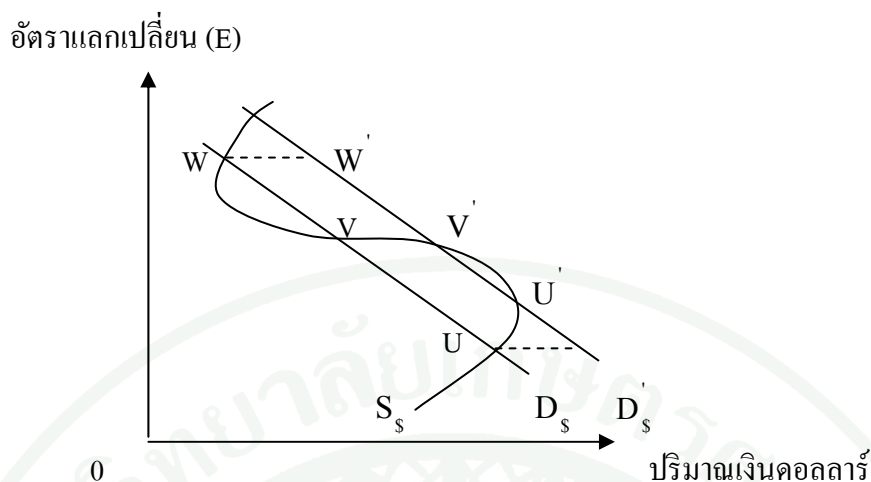
ที่มา: พรายพล คู่มิตรพย์ (2551: 68)

ภาพที่ 2.4 จุดดุลยภาพของอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดเงินตราต่างประเทศ

ที่มา: พรายพล คุ่มทรัพย์ (2551: 68)

เราสามารถแสดงสภาพตลาดเงินตราต่างประเทศทั้งในด้านอุปสงค์ด้านอุปทานมารวมไว้ในภาพเดียวกันคือ ภาพที่ 2.4 จุดตัดระหว่างเส้นอุปทานและเส้นอุปสงค์แสดงอัตราแลกเปลี่ยนและปริมาณเงินดอลลาร์ที่เกิดจากดุลยภาพในตลาดเงินตราต่างประเทศ ซึ่งเชื่อมโยงไปได้ถึงดุลยภาพในตลาดสินค้าส่งออกและตลาดนำเข้า ตัวอย่าง เช่น จุดตัด U ในภาพที่ 2.4 ที่แสดงอัตราแลกเปลี่ยนดุลยภาพที่ 40 บาทต่อดอลลาร์ ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงของอุปสงค์และอุปทานในตลาดสินค้าย่อมมีผลต่ออัตราแลกเปลี่ยนที่ดุลยภาพและในทำนองกลับกันการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดเงินตราต่างประเทศย่อมมีผลต่อดุลยภาพในตลาดสินค้า ในภาพที่ 2.4 ยังแสดงให้เห็นด้วยว่า ณ จุด ตัดของเส้น S_s และ เส้น D_s รายได้จากการส่งออกจะเท่ากับรายจ่ายจากการนำเข้าพอดี ซึ่งก็คือสภาพที่เกิดสมดุลในบัญชีเดินสะพัด

ภาพที่ 2.5 จุดดุลยภาพของอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดเงินตราต่างประเทศ

ที่มา: พรายพล คุ่มทรัพย์ (2551: 69)

ในกรณีที่จุดดุลยภาพเดิม คือ U และ W อุปสงค์ส่วนเกินที่เกิดจากการเลื่อนเส้นอุปสงค์จะทำให้อัตราแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้น (หรือค่าเงินบาทลดลง) และการปรับเปลี่ยนราคานี้จะผลักดันให้ตลาดเงินตราต่างประเทศเข้าสู่จุดดุลยภาพใหม่คือ U' และ W' และบัญชีเดินสะพัดกลับสู่สมดุล เรียกดุลยภาพในกรณีนี้ว่าเป็น “ดุลยภาพที่มีเสถียรภาพ” (Stable Equilibrium) จะสังเกตได้ว่าเส้นอุปทานมีความชันเป็นบวก (เช่นที่จุด U) หรือเส้นอุปทานมีความชันเป็นลบแต่ยังชันมากกว่าเส้นอุปสงค์ (เช่นที่จุด W) ในกรณีของจุด U ที่เส้นอุปทานมีความชันเป็นบวก โดยเกิดจากการที่อุปสงค์ต่อสินค้า X มีความยืดหยุ่นมาก (มากกว่า 1) นั้น การลดค่าของเงินบาทจะเพิ่มรายได้ส่งออกของไทยและลดอุปสงค์ส่วนเกินสำหรับเงินดอลลาร์ อันนำไปสู่ดุลยภาพใหม่ที่จุด U' ในกรณีของจุด W ที่เส้นอุปทานมีความชันเป็นลบแต่ยังชันกว่าเส้นอุปสงค์ การลดค่าของเงินบาททำให้รายได้ส่งออกของไทยลดลงเพราะอุปสงค์ของสินค้า X มีความยืดหยุ่นต่ำ (น้อยกว่า 1) แต่รายได้ส่วนที่ลดลงนี้ก็น้อยกว่าการลดลงของจำนวนเงินที่ต้องใช้ซื้อสินค้านำเข้า จึงมีผลทำให้อุปสงค์ส่วนเกินของเงินดอลลาร์ลดลง และนำไปสู่ดุลยภาพใหม่ที่จุด W'

ในกรณีที่จุดดุลยภาพเดิมอยู่ที่จุด V อุปสงค์ส่วนเกินที่เกิดจากการเลื่อนเส้นอุปสงค์จะทำให้ค่าเงินบาทลดลงเช่นกัน แต่การปรับเปลี่ยนราคากลับทำให้ตลาดเคลื่อนห่างออกจากจุดดุลยภาพใหม่ V' และการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดกลับเลวลงไปอีก ดุลยภาพในสภาวะเช่นนี้ เรียกว่า “ดุลยภาพที่ไม่เสถียรภาพ” (Unstable Equilibrium) จะเกิดขึ้นเมื่อเส้นอุปทานมีความชันเป็นลบ

และชั้นน้อยกว่าเส้นอุปสงค์ การลดค่าเงินบาทในกรณีนี้ ทำให้รายได้ส่งออกของไทยลดลง เพราะอุปสงค์ต่อสินค้า X มีความยืดหยุ่นค่อนข้างต่ำ และการลดลงของรายได้ส่งออกก็มากกว่าการลดลงของรายจ่ายนำเข้า จึงทำให้อุปสงค์ส่วนเกินสำหรับเงินดอลลาร์กลับเพิ่มขึ้น และการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดกลับเลวลง

โดยสรุปการวิเคราะห์ข้างต้นนี้ เห็นว่าการลดลงของค่าเงินจะแก้ปัญหาการขาดดุลบัญชีเดินสะพัดได้หรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความยืดหยุ่นของอุปสงค์ทั้งสำหรับสินค้าส่งออกและสินค้านำเข้า เมื่ออุปสงค์ของสินค้าทั้งสองประเภทนี้ยังมีความยืดหยุ่นมากขึ้น การลดค่าเงินบาทก็ยังทำให้ปริมาณความต้องการซื้อสินค้าส่งออกเพิ่มมากขึ้นและปริมาณความต้องการซื้อสินค้านำเข้าลดลง ซึ่งมีส่วนทำให้บัญชีเดินสะพัดขาดดุลน้อยลงไปด้วย ในทางทฤษฎีสามารถพิสูจน์ด้วยข้อสมมุติบางประการการลดค่าเงินจะทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดดีขึ้นภายใต้เงื่อนไขดุลการค้าไม่สมดุล

$$\frac{X}{M} \cdot |\eta_X| + |\eta_M| > 1$$

$$(P_X Q_X / P_M Q_M) \cdot |\eta_X| + |\eta_M| > 1$$

โดย η_X คือ ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์สินค้าส่งออก

η_M คือ ค่าความยืดหยุ่นของอุปสงค์สินค้านำเข้า

P_X คือ ราคาสินค้าส่งออก

P_M คือ ราคาสินค้านำเข้า

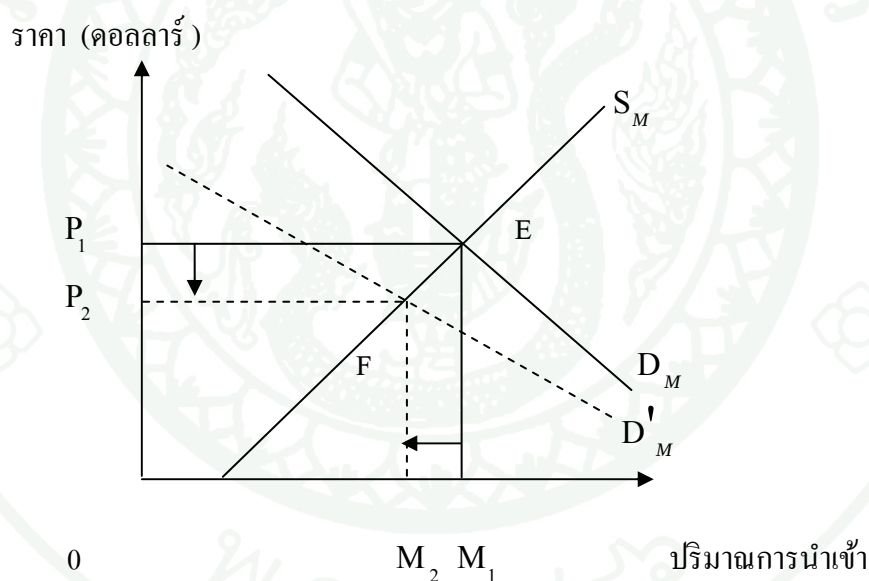
Q_X คือ ปริมาณการส่งออก

Q_M คือ ปริมาณการนำเข้า

เงื่อนไขนี้ มีชื่อเรียกว่า Marshall – Lerner ดังในภาพที่ 2.5 บริเวณพื้นที่รอบๆ จุดดุลยภาพ U และ W จึงเป็นไปตามเงื่อนไข Marshall – Lerner ในขณะที่รอบๆ จุดดุลยภาพ V เงื่อนไข Marshall – Lerner จะไม่เป็นจริง นอกจากผลกระทบที่มีต่อดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดแล้ว การลดค่าเงินบาทยังมีการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการซื้อขายสินค้า ราคาสินค้าทั้งในรูปแบบเงินบาทและเงินดอลลาร์ รวมทั้งการบริโภคและการผลิตสินค้าในไทยและประเทศคู่ค้าอีกด้วย

ผลของการลดค่าของเงินที่มีต่อสินค้าเข้าของไทย (เกษร จันทรภูษิตร์, 2533: 30 – 35)

เส้นอุปสงค์สินค้าเข้าสร้างมาจากเส้นอุปสงค์สินค้า (สินค้าเข้า) ภายในประเทศ และเส้นอุปทานสินค้าภายในประเทศ สินค้าที่ไม่พอบริโภคภายในประเทศ (Excess Demand) ก็จะต้องนำเข้าสินค้านี้มาจากต่างประเทศ

ภาพที่ 2.6 แสดงผลของการลดค่าของเงินที่มีต่อสินค้าเข้า

ที่มา: เกษร จันทรภูษิตร์ (2533: 30)

เส้น D_M คือ เส้นอุปสงค์ของคนไทยที่มีต่อสินค้าจากต่างประเทศ

เส้น S_M คือ เส้นอุปทานของสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ

ดุลยภาพในตลาดสินค้าเข้าก่อนมีการลดค่าของเงินบาทคือจุด E ดุลการชำระเงินของประเทศ ไทยขาดดุล อัตราแลกเปลี่ยนขณะนั้นคือ 23 บาทต่อดอลลาร์ ต่อมา มีการลดค่าของเงินบาทเป็น 25 บาทต่อดอลลาร์ ทำให้คนไทยรู้สึกว่าราคาสินค้าเข้าสูงขึ้น เพราะต้องใช้เงินบาทมากขึ้นในการซื้อ สินค้าต่างประเทศที่มีราคาเท่าเดิม (ราคาเงินตราต่างประเทศ) คนไทยจึงมีความต้องการสินค้าเข้า ลดลง ทำให้เส้นอุปสงค์สินค้าเข้าเคลื่อนลงมาทางซ้ายมือเป็นเส้น D'_M แต่ลักษณะการเคลื่อนของ เส้นอุปสงค์จะไม่ขนานกับเส้นเดิม เพราะการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนเป็นสัดส่วน ดุลยภาพ ของสินค้าเข้าใหม่คือจุด F ปริมาณสินค้าเข้าลดลงจาก M_1 เป็น M_2

ผลของการลดค่าของเงิน ทำให้ดุลการค้าดีขึ้น ซึ่งเราสามารถอธิบายผลต่าง ๆ ได้ดังนี้

- 1) ผลต่อปริมาณการค้า การลดค่าเงินบาททำให้สินค้าเข้าของไทยลดลงจาก M_1 เป็น M_2
- 2) ผลต่อราคาต่างประเทศ การลดค่าของเงินบาท ทำให้ราคาสินค้าเข้าในรูปเงินตรา ต่างประเทศ (ดอลลาร์) ลดลง คือราคาสินค้าเข้าลดลงจาก P_1 เป็น P_2
- 3) ผลต่อราคาภายในประเทศ โดยทั่วไปการลดค่าของเงินจะมีผลทำให้ระดับราคาสินค้า ภายในประเทศสูงขึ้น เรียกว่า Inflationary Effect ในภาพที่ 2.6 ไม่ได้แสดงราคาสินค้าในรูปเงิน บาทโดยตรง แต่เราสามารถอธิบายได้ว่าราคาสินค้าภายในประเทศสูงขึ้น ตัวอย่างเช่น เส้นอุปสงค์มี slope ทอดลง และเมื่อลดค่าของเงินทำให้ปริมาณสินค้าเข้าลดลง แสดงว่าคนไทยต้องจ่ายค่าสินค้า สูงขึ้น (เคลื่อนขึ้นไปตามเส้นอุปสงค์สินค้าเข้า)
- 4) ผลต่ออุปสงค์ของเงินตราต่างประเทศ ตามภาพที่ 2.6 ณ ดุลยภาพ E ความต้องการ เงินตราต่างประเทศเพื่อจ่ายค่าสินค้าคือ OP_1EM_1 เมื่อมีการลดค่าของเงินบาท ทำให้ดุลยภาพใหม่ คือ F ความต้องการเงินตราต่างประเทศเพื่อจ่ายค่าสินค้าเข้าคือ OP_2FM_2 ซึ่งจะเห็นว่าพื้นที่ OP_1EM_1 มากกว่าพื้นที่ OP_2FM_2 แสดงว่าการลดค่าของเงินทำให้อุปสงค์ของเงินตรา ต่างประเทศลดลง
- 5) ผลต่ออัตราการการค้า การลดค่าของเงินทำให้ทั้งราคาสินค้าเข้าในรูปเงินตราต่างประเทศ ลดลงและทำให้ราคาสินค้าเข้าในรูปเงินตราภายในประเทศสูงขึ้น ฉะนั้น จึงบอกไม่ได้ว่าอัตรา

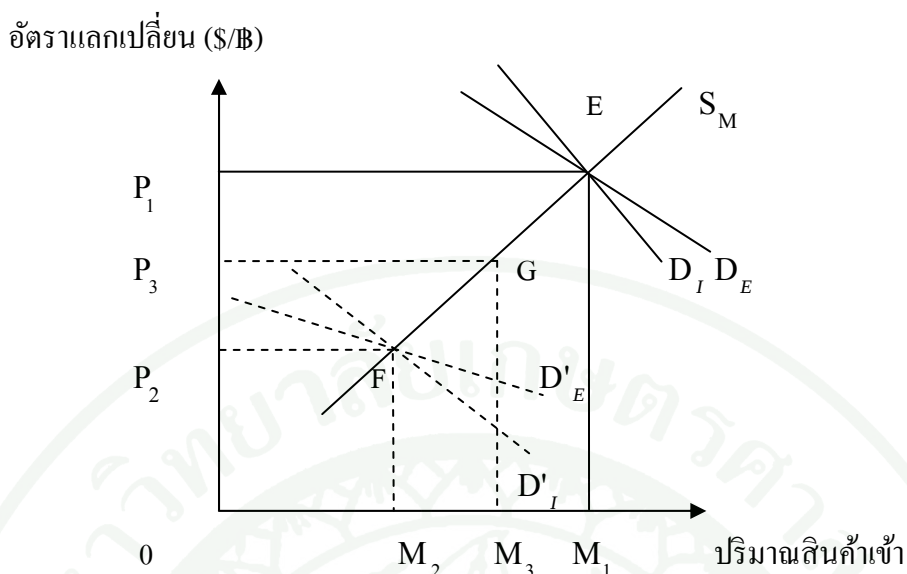
การค้าของประเทศไทยดีขึ้น เถลง หรือคงที่ เพราะการเปรียบเทียบอัตราการค้าก่อนลดค่าของเงินบาทและหลังลดค่าของเงินบาทจะต้องเปรียบเทียบราคาสินค้าออกของไทยและราคาสินค้าเข้าของไทยก่อนและหลังลดค่าของเงินบาท

6) ผลต่อการบริโภคและการผลิตภายในประเทศ การลดค่าของเงินทำให้เกิดการคาดหวังว่าการบริโภคและการผลิตในประเทศไทยลดลง เพราะราคาสินค้าเข้าและสินค้าออกในประเทศไทยสูงขึ้นเมื่อคิดในรูปเงินบาทและราคาสินค้าเข้าและสินค้าออกในประเทศสหรัฐอเมริกาลดลงเมื่อคิดในรูปเงินดอลลาร์ ทำให้คาดว่า การผลิตสินค้าทั้ง 2 ชนิดในประเทศไทยเพิ่มขึ้นเพราะราคาสินค้าในประเทศไทยเพิ่มขึ้นและการผลิตในประเทศสหรัฐอเมริกาลดลง เพราะราคาสินค้าในสหรัฐอเมริกาลดลง

7) ผลต่อดุลการค้า เป็นผลที่สำคัญที่สุดของการลดค่าของเงิน ประเทศลดค่าของเงินเพราะดุลการค้าหรือดุลการชำระเงินขาดดุล การลดค่าของเงินไม่จำเป็นเสมอไปที่จะทำให้ดุลการค้าดีขึ้น เพราะผลของการลดค่าของเงินต่อดุลการค้าไม่สามารถให้คำตอบได้ เราสามารถพิจารณาได้ว่าทำไมจึงให้คำตอบว่าการลดค่าของเงินจะทำให้ดุลการค้าดีขึ้นหรือไม่ เหตุผลคือการเพิ่มอัตราแลกเปลี่ยน (ลดค่าของเงิน) ของเงินบาท ทำให้รายจ่ายสินค้าเข้าลดลงเมื่อคิดเป็นรูปเงินตราต่างประเทศ ซึ่งทำให้ช่วยลดการขาดดุลการค้าระหว่างประเทศให้น้อยลง อย่างไรก็ตามเรายังไม่สามารถบอกได้ว่าดุลการค้าของไทยจะดีขึ้น เพราะเราต้องรู้ว่าอะไรเกิดขึ้นกับรายรับจากการส่งออกของไทย ถ้ารายรับจากการส่งออกเพิ่มขึ้นเราก็สรุปได้ว่าดุลการค้าดีขึ้น แต่ถ้ารายรับจากการส่งออกของไทยลดลง เราก็ยังสรุปไม่ได้ว่าดุลการค้าของไทยดีขึ้น ถ้าการลดลงของรายรับจากการส่งออกมากกว่าการลดรายจ่ายการส่งสินค้าเข้า จะทำให้ดุลการค้าของไทยก็ยังขาดดุลมากขึ้น นักเศรษฐศาสตร์ได้แสดงให้เห็นว่าผลของการลดค่าของเงินที่มีต่อดุลการค้าขึ้นอยู่กับความยืดหยุ่นของอุปสงค์สินค้าเข้าและสินค้าออก หรือที่รู้จักกันทั่วไปว่าเงื่อนไขของ Marshall – Lerner

ความสัมพันธ์ระหว่างความยืดหยุ่นของอุปสงค์สินค้าเข้าและอุปสงค์สินค้าออก

การลดค่าของเงินจะทำให้ดุลการค้าดีขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับความยืดหยุ่นของอุปสงค์สินค้าเข้าและอุปสงค์สินค้าออกของชาวต่างประเทศ ถ้าอุปสงค์สินค้าเข้าของไทยมีความยืดหยุ่นต่างกัน การลดค่าของเงินบาทจะทำให้รายจ่ายสินค้าเข้าลดลงต่างกันสามารถอธิบายได้ดังนี้

ภาพที่ 2.7 แสดงผลของการลดค่าของเงินเมื่ออุปสงค์สินค้าเข้าของไทยมีความยืดหยุ่นต่างกัน
ที่มา: เกษร จันทรภูธรรัตน์ (2533: 33)

เส้น D_E และ D_I คือ อุปสงค์สินค้าเข้าของไทยที่มีความยืดหยุ่นมาก (Elastic) และความยืดหยุ่นน้อย (Inelastic) ตามลำดับ

เส้น S_M คือ อุปทานสินค้าเข้าในไทย ซึ่งคือสินค้าออกของต่างประเทศ

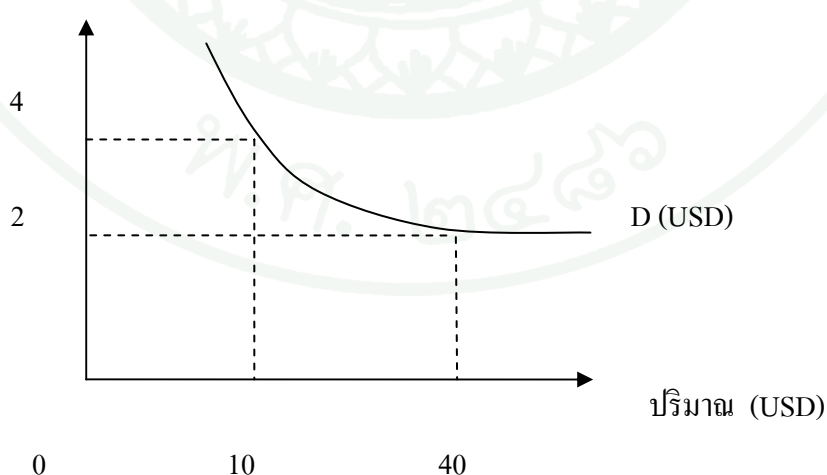
ดุลยภาพของตลาดสินค้าเข้าก่อนมีการลดค่าของเงินอยู่ที่ E ราคาสินค้าเข้าคือ OP_1 และปริมาณสินค้าเข้าคือ OM_1 เมื่อมีการลดค่าของเงินบาท ทำให้เส้นอุปสงค์เคลื่อนมาทางซ้ายมือเป็น D'_E และ D'_I ทำให้ดุลยภาพใหม่เกิดที่ F และ G ณ ระดับราคา OP_2 ปริมาณ OM_2 และราคา OP_3 ปริมาณ OM_3 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่ากรณีที่เส้นอุปสงค์มีความยืดหยุ่นมาก รายจ่ายค่าสินค้าเข้าจะลดลงมากกว่ากรณีที่อุปสงค์สินค้าเข้ามีความยืดหยุ่นน้อย (พื้นที่ OP_2FM_2 น้อยกว่าพื้นที่ OP_3GM_3) ฉะนั้น ถ้าอุปสงค์สินค้าเข้าของไทยมีความยืดหยุ่นมาก การลดค่าของเงินบาท จะทำให้รายจ่ายค่าสินค้าเข้าของคนไทยลดลงมาก ซึ่งจะช่วยให้ดุลการค้าดีขึ้น

อุปสงค์เงินตราต่างประเทศ (พรพิมล สันติมนิรัตน์, 2542: 141)

อุปสงค์เงินตราต่างประเทศเกิดจากความต้องการของประเทศหนึ่งที่จะซื้อสินค้าและบริการจากต่างประเทศ โดยปกติอุปสงค์ในเงินตราต่างประเทศที่เกิดขึ้นก็เพื่อที่จะนำไปใช้ชำระค่าสินค้านำเข้าที่สำคัญ จึงเป็นอุปสงค์สืบเนื่อง (Derived Demand)

อย่างไรก็ตามอัตราแลกเปลี่ยนนับว่ามีบทบาทสำคัญโดยตรงที่กำหนดความต้องการสินค้านำเข้า ฉะนั้นอุปสงค์ในเงินตราต่างประเทศจึงขึ้นอยู่กับอัตราแลกเปลี่ยน กล่าวคือ อุปสงค์ในเงินตราต่างประเทศ หมายถึง ปริมาณเงินตราต่างประเทศที่ผู้ซื้อประสงค์จะได้มา ณ อัตราแลกเปลี่ยนระดับต่างๆ กัน ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการเงินตราต่างประเทศกับอัตราแลกเปลี่ยนเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม นั่นคือ ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศลดลง ราคาสินค้านำเข้าย่อมถูกลง ความต้องการสินค้านำเข้าย่อมมีมากขึ้น (ตัวแปรอื่นๆ คงที่) อุปสงค์ในเงินตราต่างประเทศย่อมเพิ่มขึ้นเพื่อต้องการนำมาเพื่อชำระค่าสินค้านำเข้า ในทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศสูงขึ้น ราคาสินค้านำเข้าย่อมแพงขึ้น ความต้องการในการนำเข้าสินค้าก็จะลดลง ทำให้อุปสงค์ในเงินตราต่างประเทศลดลงด้วย เส้นอุปสงค์ในเงินตราต่างประเทศจึงมีลักษณะทอดลงจากซ้ายไปขวา และมีค่าความชัน (Slope) เป็นลบ ดังภาพที่ 2.8

อัตราแลกเปลี่ยน (THB/USD)

ภาพที่ 2.8 เส้นอุปสงค์ในเงินตราต่างประเทศ

ที่มา: พรพิมล สันติมนิรัตน์ (2542: 141)

2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับเงินกู้

ทฤษฎีการให้กู้เพื่อการพาณิชย์ (วเรศ อุปปาดิก, 2544:121 -122)

ทฤษฎีการให้กู้เพื่อการพาณิชย์หรือเรียกว่า “ Real Bill Doctrine ” ทฤษฎีจะกล่าวถึงการให้กู้ยืมเพื่อการพาณิชย์ควรให้กู้ยืมในระยะสั้นและการให้กู้ยืมนั้นมีคุณสมบัติที่จะชำระหนี้ในตัวเอง (Self Liquidating) การให้กู้ยืมระยะสั้นนี้ หมายถึง การชำระหนี้คืนต้องไม่เกิน 1 ปี เป็นการให้กู้ยืมเพื่อตอบสนองความต้องการตามฤดูกาลของธุรกิจ ส่วน Self Liquidating นั้น หมายถึง การให้กู้ยืมนั้นมีคุณสมบัติในการชำระหนี้ในตัวของมันเอง นั่นคือ กิจการขอกู้เพื่อไปซื้อสินค้ามาจำหน่าย และเมื่อขายสินค้าได้เงินมาแล้วจึงสามารถนำเงินที่ได้จากการค้าขายไปชำระเงินกู้ที่ตนกู้มาได้

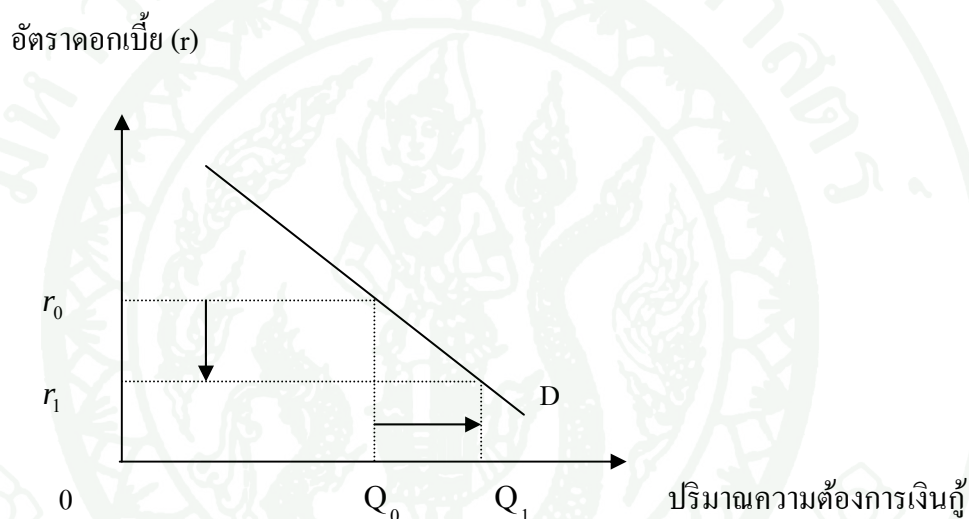
ทฤษฎีการให้กู้เพื่อการพาณิชย์ไม่สนับสนุนการให้กู้ยืมระยะยาว เช่น การให้กู้เพื่อซื้อที่ดินสร้างโรงงานหรือการซื้อเครื่องจักรเพราะการให้กู้ประเภทนี้จะทำให้ขาดสภาพคล่อง (Liquidity) นอกจากนี้ทฤษฎีนี้ยังมีความเห็นว่าการให้กู้ระยะสั้นนั้นก็ยังมีเงื่อนไขว่าจะต้องนำไปใช้เพื่อค้าขายสินค้าที่จับต้องได้ (Tangible Goods) ยิ่งกว่านั้นการให้กู้ยืมเพื่อเก็งกำไรในการซื้อขายหลักทรัพย์ไม่สมควรกระทำเพราะจะเป็นการเพิ่มความเสี่ยงให้กับทางธนาคาร จุดมุ่งหมายที่สำคัญของทฤษฎีการให้กู้เพื่อการพาณิชย์นั้นเพื่อให้ระบบของธนาคารมีเสถียรภาพ ทฤษฎีนี้จึงเป็นที่ยอมรับอย่างยิ่งในปีศตวรรษที่ 19 ก่อนที่จะมีการก่อตั้งระบบธนาคารกลางและสถาบันประกันเงินฝากธนาคารแต่ละแห่งจะต้องบริหารเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในเรื่องความมั่นคงและความสามารถที่จะทำกำไรด้วยตัวของมันเอง โดยปราศจากซึ่งหน่วยงานของรัฐบาลที่จะให้ความช่วยเหลือในกรณีที่เกิดปัญหา ทฤษฎีนี้มีจุดอ่อนตรงที่ “สิ่งที่เป็นของจริง” ขณะที่การให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์มิใช่ให้แก่ “ตัวของสิ่งของโดยตรง ” แต่เป็นการให้กู้ในมูลค่าสิ่งของ ในกรณีที่ราคาสินค้าของตกต่ำลงเป็นอย่างมาก แม้สิ่งของนั้นยังมีสภาพคงเดิมทุกประการก็ตาม ธนาคารพาณิชย์ก็อาจจะไม่สามารถเรียกเก็บหนี้คืนก็เป็นได้

ทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ (Loanable Fund Theory) (วเรศ อุปปาดิก, 2544: 96 -98)

จากทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ ดอกเบี้ย คือ ราคาของเงินทุนที่ให้กู้ยืม เช่นเดียวกับราคาสินค้าและบริการ อัตราดอกเบี้ยถูกกำหนดโดยปริมาณเงินที่จะมีให้กู้หรืออุปทานของเงินให้กู้และความต้องการขอกู้หรืออุปสงค์ต่อเงินกู้ ปริมาณเงินที่จะให้กู้้นั้นมาจากหลายแหล่ง เช่น จาก

การออม การให้สินเชื่อ ส่วนความต้องการขอกู้ขึ้นจากการลงทุน และการใช้จ่ายที่เกินรายได้ ซึ่งในทฤษฎีนี้จะอธิบายในส่วนของการตลาดสินเชื่อเท่านั้น

อุปสงค์ต่อเงินกู้ (Demand for Loanable Fund) ที่สำคัญได้แก่ การลงทุน โดยทั่วไปแล้ว ผู้ขอกู้มักพอใจที่กู้ในอัตราดอกเบี้ยที่ต่ำ ดังนั้น เส้นอุปสงค์ต่อการกู้ยืมจึงลาดเอียงจากซ้ายลงมา ทางขวา เมื่อกำหนดให้แกนตั้ง คือ อัตราดอกเบี้ย และแกนนอน คือ ปริมาณความต้องการเงินกู้ แสดง แสดงว่า ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยสูง ความต้องการขอกู้น้อย และ ณ อัตราดอกเบี้ยต่ำ ความต้องการขอกู้มาก ซึ่งแสดงเส้นอุปสงค์ต่อเงินกู้ได้จากในภาพที่ 2.9

ภาพที่ 2.9 เส้นอุปสงค์ต่อเงินกู้

ที่มา: วรศ อุปาดิก (2544: 96)

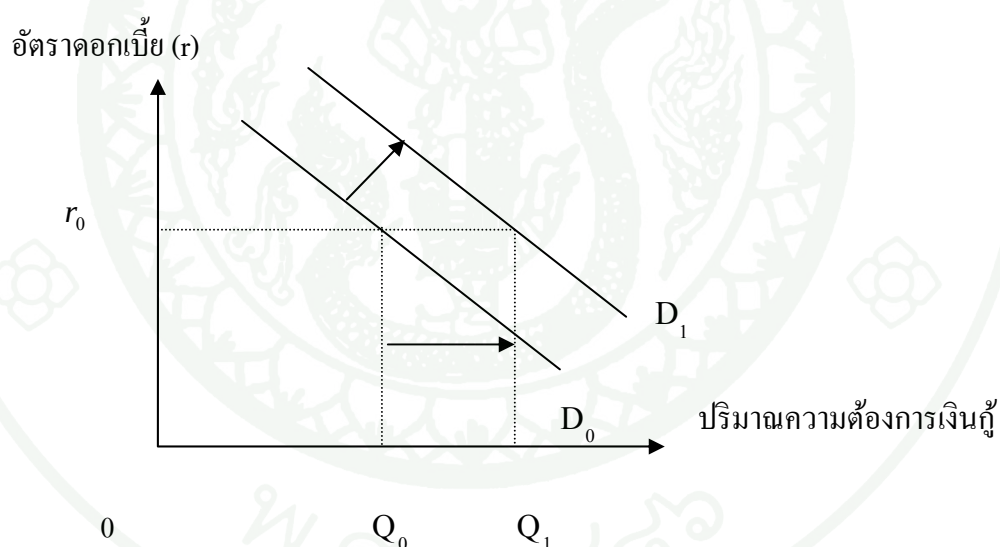
อธิบายได้ว่า ถ้าอัตราดอกเบี้ยเท่ากับ r_0 ปริมาณเงินให้กู้จะเท่ากับ Q_0 และหากอัตราดอกเบี้ยลดลงเป็น r_1 ทำให้ปริมาณความต้องการเงินกู้เพิ่มขึ้นเป็น Q_1

ปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์ต่อเงินกู้โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย

1) ระดับรายได้ประชาชาติเมื่อระดับรายได้ประชาชาติปรับตัวเพิ่มขึ้นแสดงถึงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจประชาชนมีอำนาจซื้อเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น อุปสงค์ในการลงทุนจึงปรับตัวสูงขึ้นเพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังนั้น รายได้ประชาชาติจึงเป็นสิ่งรองรับการลงทุน

กล่าวคือ หากรายได้ประชาชาติอยู่ในระดับสูงหรือมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น นักลงทุนคาดว่าจะสามารถขายสินค้าได้มากขึ้น จึงมีการลงทุนเพิ่มขึ้น

2) การคาดคะเนผลตอบแทนจากการลงทุน ถ้าธุรกิจคาดคะเนว่าในระยะใดก็ตามผลตอบแทนจากการลงทุนในอนาคตจะสูงขึ้น ธุรกิจก็จะลงทุนเพิ่มขึ้น โดยหวังที่จะได้รับกำไรจากการลงทุนมากขึ้นตามการคาดคะเน ดังนั้น เมื่อปัจจัยต่างๆ เหล่านี้เปลี่ยนแปลงก็จะส่งผลให้ระดับการลงทุนเปลี่ยนแปลงด้วย ซึ่งจะมีผลกระทบต่อเส้นอุปสงค์ต่อเงินกู้ ดังภาพที่ 2.10 ซึ่งอธิบายได้ว่า อัตราดอกเบี้ยเท่ากับ r_0 ความต้องการกู้เงินเท่ากับ Q_0 เมื่อปัจจัยอื่นๆ เปลี่ยนแปลงไป เช่น ระดับรายได้ประชาชาติเพิ่มสูงขึ้น ทำให้นักลงทุนคาดหวังว่าจะผลิตสินค้าได้มากขึ้นจึงมีการลงทุนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เส้นอุปสงค์ต่อเงินกู้ (D_0) shift เป็นเส้นอุปสงค์ต่อเงินกู้เส้นใหม่ (D_1) ซึ่งทำให้ปริมาณเงินกู้เพิ่มขึ้นจาก Q_0 เป็น Q_1

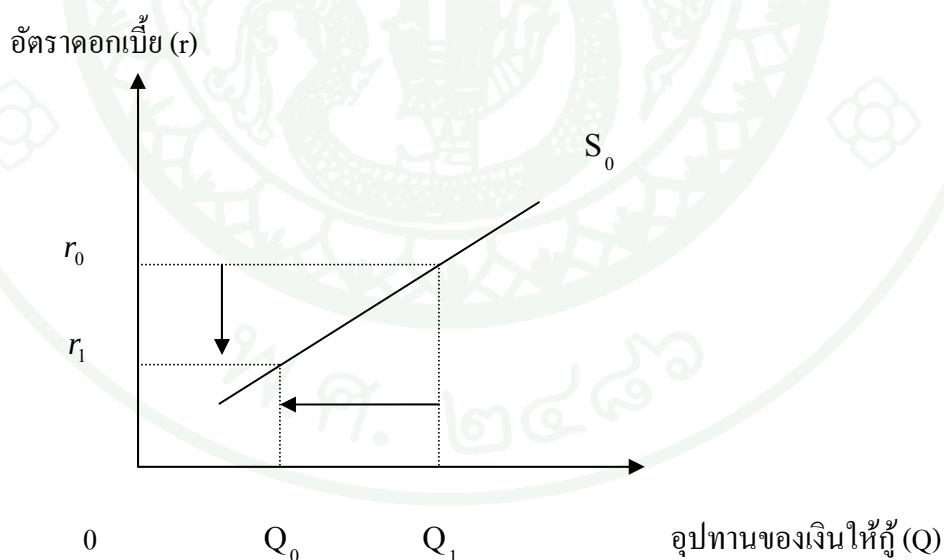
ภาพที่ 2.10 เส้นอุปสงค์ต่อเงินกู้เมื่อมีการเปลี่ยนแปลง

ที่มา: วเรศ อุปปาดิก (2544: 98)

อุปทานของเงินให้กู้ (Supply of Loanable Funds) หมายถึง เงินให้กู้ทั้งหมดในระยะเวลาหนึ่งแก่ ผู้บริโภค รัฐบาลและองค์กรธุรกิจ ซึ่งได้มาจากเงินออม (Saving) และการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงิน (Money Supply) ซึ่งอุปทานของเงินให้กู้มีแหล่งที่มาสองแหล่งด้วยกัน ดังนี้

1) เงินออม (Saving) เป็นเงินที่ถูกเก็บออมหลังจากหักค่าใช้จ่ายเพื่อการบริโภคและค่าใช้จ่ายของผู้บริโภค ส่วนที่เหลือคือ เงินออมที่ออกสู่ตลาดการเงินเพื่อแสวงหาผลตอบแทนคือ ดอกเบี้ยและเงินทุนจากเงินออมนี้ จะเป็นฟังก์ชันในทางบวกกับอัตราดอกเบี้ย กล่าวคือ ถ้าอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นเงินทุนจากแหล่งนี้จะเพิ่มขึ้น แต่การเพิ่มนี้จะมีลักษณะเป็น inelastic กับอัตราดอกเบี้ย ทั้งนี้เนื่องจากส่วนใหญ่ปริมาณการออมขึ้นอยู่กับรายได้เป็นสำคัญ มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่ขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ย

2) ปริมาณเงิน (Money Supply) การเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจทำให้แหล่งเป็นอุปทานของเงินให้กู้ได้เช่นกัน เพราะปริมาณเงินเหล่านี้จะออกหมุนเวียนเพิ่มขึ้นและเป็นแหล่งเงินทุนในตลาดการเงินได้ โดยปกติการเพิ่มขึ้นของปริมาณเงินไม่ขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยแต่อย่างใด แต่ขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้มีอำนาจทางการเงิน คือ ธนาคารกลางเป็นสำคัญ ดังนั้น ถ้าแกนตั้งคืออัตราดอกเบี้ยและแกนนอนคือ อุปทานของเงินให้กู้จะเอียงจากขวาลงมาซ้าย ดังภาพที่ 2.11 ซึ่งอธิบายได้ว่าถ้าอัตราดอกเบี้ยเท่ากับ r_0 จะมีผู้ต้องการให้กู้เท่ากับปริมาณเงิน Q_0 และหากอัตราดอกเบี้ยลดลงเป็น r_1 จะมีผู้ต้องการให้กู้ลดลงเป็นปริมาณเงินเท่ากับ Q_1

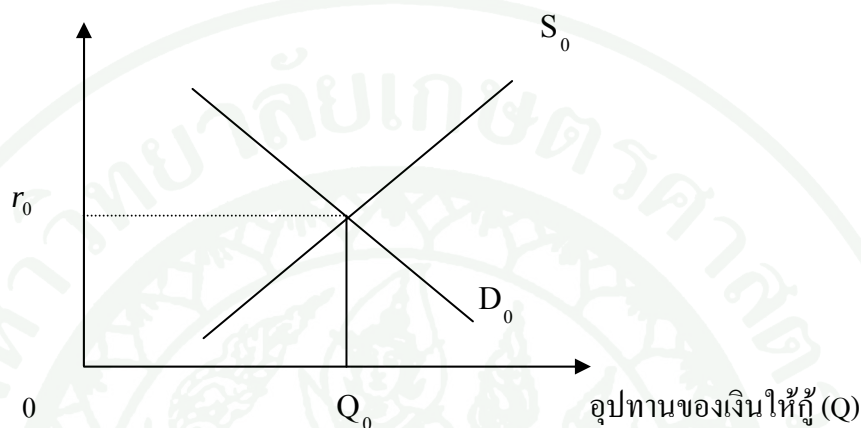

ภาพที่ 2.11 เส้นอุปทานของเงินให้กู้

ที่มา: วเรศ อุปปาดิก (2544: 98)

อุปสงค์และอุปทานของเงินกู้ยืมจะเป็นตัวกำหนดระดับอัตราดอกเบี้ยดุลยภาพ โดยอัตราดอกเบี้ยดุลยภาพจะเกิดขึ้น ณ จุดตัดของเส้นอุปสงค์และเส้นอุปทานของเงินกู้ ดังภาพที่ 2.12

อัตราดอกเบี้ย (r)

ภาพที่ 2.12 การกำหนดอัตราดอกเบี้ยดุลยภาพของเงินกู้

ที่มา: เวรศ อุปปาดิก (2544: 98)

จากแนวคิดทฤษฎีปริมาณเงินให้กู้ (Loanable Fund Theory) อัตราดอกเบี้ยที่ดุลยภาพถูกกำหนดจากกลไกของอุปสงค์และอุปทานของเงินทุน โดย ณ อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพอุปทานของเงินทุนในตลาดจะเท่ากับอุปสงค์ของเงินทุนในตลาด ถ้าอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยดุลยภาพจะทำให้เกิดอุปสงค์ส่วนเกินของเงินทุนให้สินเชื่อ ทำให้อัตราดอกเบี้ยปรับตัวสูงขึ้นเพื่อปรับเข้าสู่อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพและเมื่ออัตราดอกเบี้ยสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยดุลยภาพจะเกิดอุปทานส่วนเกินของเงินทุน ทำให้อัตราดอกเบี้ยปรับลดลงเพื่อปรับเข้าสู่อัตราดอกเบี้ยดุลยภาพเช่นเดียวกัน

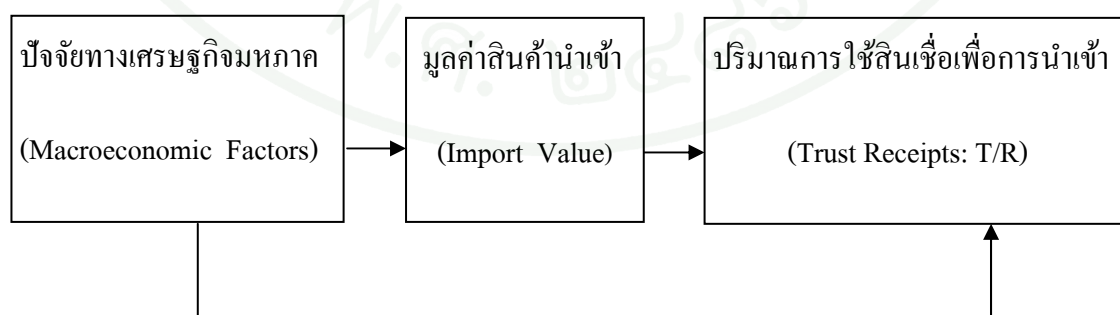
อุปสงค์สืบเนื่อง (Derived Demand) (ภราดร ปริดาศักดิ์, 2550: 267 -268)

สินค้าและบริการชนิดต่างๆ ที่จะนำมาตอบสนองความต้องการมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าและบริการประเภทที่เรียกว่า “เศรษฐกิจ” นั้นจะเกิดขึ้นมาได้ก็จะต้องผ่านกระบวนการผลิตเสียก่อน และในกระบวนการผลิตนั้นอาศัยทรัพยากรมาเป็นปัจจัยสำหรับผลิต ดังนั้น ปัจจัยการผลิตจึงมีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกันกับสินค้าและบริการ การเปลี่ยนแปลงใดๆ ในตลาดสินค้าและ

บริการย่อมจะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในตลาดปัจจัยการผลิตที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการผลิตสินค้าหรือบริการชนิดนั้นเสมอ ตัวอย่างเช่น เมื่อใดก็ตามที่อุปสงค์สำหรับสินค้าและบริการชนิดใดเพิ่มขึ้น ย่อมกระตุ้นให้เกิดการผลิตสินค้าหรือบริการชนิดนั้นในปริมาณที่มากขึ้น ส่งผลให้หน่วยผลิตมีความต้องการปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้นด้วย ในทางตรงกันข้ามหากอุปสงค์สำหรับสินค้าหรือบริการชนิดนั้นลดลง ผู้ผลิตจะต้องลดปริมาณการผลิตลง ทำให้อุปสงค์สำหรับปัจจัยการผลิตต่างๆ ที่ใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการชนิดนั้นพลอยลดลงไปด้วย ในกรณีนี้จะเห็นได้ว่าอุปสงค์สำหรับปัจจัยการผลิตเป็นผลที่มาจากอุปสงค์สำหรับสินค้าและบริการ อุปสงค์สำหรับปัจจัยการผลิต จึงเป็นอุปสงค์สืบเนื่อง (Derived Demand) ในทำนองเดียวกัน ถ้าเกิดการเปลี่ยนแปลงใดๆ ในตลาดปัจจัยการผลิตก็อาจส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องกับปัจจัยการผลิตชนิดนั้นได้เช่นกัน ตัวอย่างเช่น เมื่อราคาของปัจจัยการผลิตเพิ่มสูงขึ้นอาจทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น ทำให้อุปทานของสินค้าหรือบริการที่ใช้ปัจจัยการผลิตชนิดนั้นๆ ลดลง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในราคาและปริมาณการซื้อขายของสินค้าและบริการชนิดนั้นๆ

จากแนวคิดอุปสงค์สืบเนื่องจึงนำมาใช้ในการออกแบบจำลองการศึกษาโดยมองว่าเมื่อมีมูลค่าการนำเข้า (Import Value) นั่นคือ ความต้องการในการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศในปริมาณที่มาก ย่อมส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (Trust Receipts) เพิ่มขึ้นตามไปด้วย เนื่องจากสินเชื่อเพื่อการนำเข้า (Trust Receipts) ถือว่าเป็นปัจจัยในการผลิตเพราะเป็นเงินทุนในการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศเข้ามาผลิตหรือจำหน่ายอีกที

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลกระทบทางตรง

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

วิธีการเก็บข้อมูล

ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ซึ่งเป็นข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data) โดยเก็บข้อมูลรายไตรมาส เริ่มตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2537 - ไตรมาสที่ 2 ของปี พ.ศ. 2554 รวมทั้งสิ้น 70 ตัวอย่าง เป็นข้อมูลที่ได้รวบรวมมาจากธนาคารแห่งประเทศไทยและสำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยนี้ แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เป็นการวิเคราะห์ปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย ซึ่งจะศึกษาถึงผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของประเทศไทย
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) วิเคราะห์ถึงปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าสินค้านำเข้าและปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า โดยใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นระบบสมการต่อเนื่อง (Simultaneous – Equations Model) โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดสามชั้น (Three Stage Least Square: 3SLS) เพื่ออธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคกับมูลค่าสินค้านำเข้าและปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

แบบจำลองทางเศรษฐมิติของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของประเทศไทย

การศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยจะใช้วิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) เป็นระบบสมการต่อเนื่อง (Simultaneous – Equations Model) โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดสามชั้น (Three Stage Least Square: 3SLS) เพื่ออธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคกับมูลค่าสินค้านำเข้าและปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย

ในการศึกษาได้กำหนดตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ มูลค่าสินค้านำเข้า (IMV), ปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (Trust Receipt: TR) ส่วนตัวแปรต้น (Independent Variables) ได้แก่ ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (Real Effective Exchange Rate: REER), ดัชนีค่าเงินบาท (Nominal Effective Exchange Rate: NEER), ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทยที่แท้จริง (Real GDP), ผลต่างระหว่างอัตราเงินเฟ้อในประเทศไทยกับอัตราเงินเฟ้อโลก (INFD), อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ขั้นต่ำลูกค้ารายใหญ่ชั้นดี (MLR) และ มูลค่าการนำเข้า (IMV) ดังนั้น แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่

$$(IMV) = f (REER, Real GDP, INFD)$$

$$(TR) = g (NEER, Real GDP, MLR, IMV)$$

IMV	หมายถึง	มูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทย
TR	หมายถึง	ปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า
REER	หมายถึง	ดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง ณ ปีฐาน 2550
NEER	หมายถึง	ดัชนีค่าเงินบาท ณ ปีฐาน 2550
Real GDP	หมายถึง	ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทยที่แท้จริง

INFD หมายถึง ผลต่างระหว่างอัตราเงินเฟ้อในประเทศไทยกับอัตราเงินเฟ้อโลก

MLR หมายถึง อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ขั้นต่ำลูกค้ายใหญ่ชั้นดีประเภท
แบบมีระยะเวลา

ในการศึกษา จะได้สมการแสดงความสัมพันธ์ดังนี้

$$IMV = \beta_0 + \beta_1 \ln REER + \beta_2 \text{Real GDP} + \beta_3 \text{INFD} + \varepsilon_1$$

$$dTR = \alpha_0 + \alpha_1 \ln NEER + \alpha_2 \text{Real GDP} + \alpha_3 dMLR + \alpha_4 IMV + \varepsilon_2$$

โดยที่ β_0 , α_0 หมายถึง ค่าคงที่

β_1 หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าสินค้านำเข้า เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง

β_2 หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าสินค้านำเข้า เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทยที่แท้จริง

β_3 หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าสินค้านำเข้า เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของผลต่างระหว่างอัตราเงินเฟ้อในประเทศไทยกับอัตราเงินเฟ้อโลก

α_1 หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาท

α_2 หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทยที่แท้จริง

α_3 หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ขั้นต่ำลูกค้ายใหญ่ชั้นดี

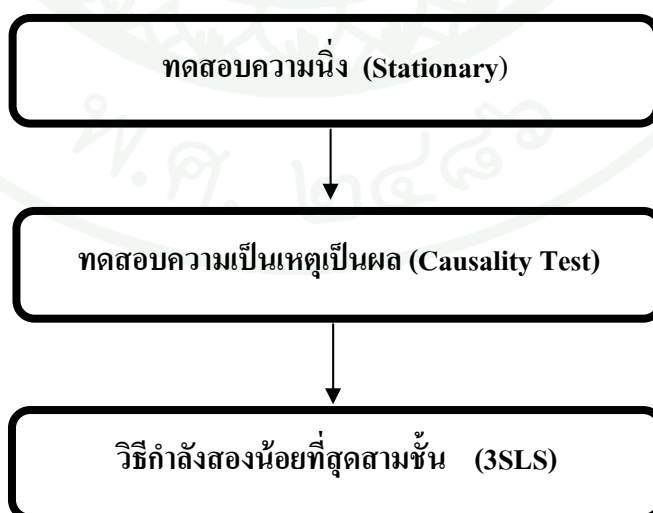
α_4 หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ที่แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าสินค้านำเข้า

$\varepsilon_1, \varepsilon_2$ หมายถึง ค่าความคลาดเคลื่อน (Error Term)

เครื่องมือทางเศรษฐมิติที่ใช้ในการศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้วิธีทางเศรษฐมิติ เพื่อศึกษาผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่มีต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย โดยเริ่มจากการทดสอบความนิ่ง (Stationary) ของตัวแปรที่ศึกษาทุกตัวด้วยวิธี Unit Root Test แบบ Augmented Dickey Feller (ADF) แล้วจึงทำการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผล (Causality Test) ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามในระบบสมการ ด้วยวิธี Granger Causality Test ที่ละคู่ตัวแปรเนื่องจากตัวแปรมีความสัมพันธ์แบบสองทาง (Two Way) หรือมีความสัมพันธ์แบบสะท้อนกลับ (Feedback Relationship) ซึ่งจะเกิดขึ้นในกรณีของตัวแปร X เป็นสาเหตุของ Y และ ตัวแปร Y เป็นสาเหตุของ X หลังจากนั้นจะทำการประมาณค่าในลักษณะระบบสมการต่อเนื่อง (Simultaneous Equations Model) โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดสามชั้น (Three Stage Least Square: 3SLS)

ขั้นตอนในวิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis)

การพิจารณา identification

การสร้างแบบจำลองระบบสมการต่อเนื่อง (Simultaneous – Equations Model) จำเป็นจะต้องให้สมการต่างๆ ในระบบมีความซ้ชัด โดยที่ค่าของสัมประสิทธิ์ของตัวแปรต่างๆ ในแต่ละสมการสามารถหาค่าได้เพียงค่าเดียวจากสมการ โครงสร้างและค่าที่ได้ต้องไม่เอนเอียงและมีประสิทธิภาพ การประมาณค่าพารามิเตอร์ของตัวแปรแต่ละสมการจะใช้เพียงสมการใดสมการหนึ่งไม่ได้ ซึ่งตัวแปรภายในของสมการหนึ่งอาจกลายเป็นตัวแปรภายนอกในอีกสมการหนึ่งแต่อยู่ในระบบเดียวกัน ดังนั้นจึงควรมีการทดสอบปัญหาความซ้ชัด (Identification) ของแบบจำลอง โดยอาศัยเงื่อนไขสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การพิจารณา Identification โดยใช้เงื่อนไข Order Condition

กำหนดให้แบบจำลอง คือ

$$IMV = \beta_0 + \beta_1 \ln REER + \beta_2 \text{Real GDP} + \beta_3 \text{INFD} + \varepsilon_1 \quad (3.1)$$

$$dTR = \alpha_0 + \alpha_1 \ln NEER + \alpha_2 \text{Real GDP} + \alpha_3 dMLR + \alpha_4 IMV + \varepsilon_2 \quad (3.2)$$

ตัวแปรภายใน (Endogenous Variables) = IMV, dTR

ตัวแปรภายนอก (Exogenous Variables) = $\ln REER$, $\ln NEER$, Real GDP, INFD, dMLR

การใช้เงื่อนไข Order Condition จะใช้สูตรในการพิจารณา Identification ดังนี้

$$K - M \geq G - 1$$

ถ้า $K - M = G - 1$ สมการที่พิจารณามีความซ้ชัดพอดี (Exactly Identified)

ถ้า $K - M > G - 1$ สมการที่พิจารณามีความซ้ชัดเกินจำเป็น (Over Identified)

ถ้า $K - M < G - 1$ สมการที่พิจารณาซ้ชัดไม่ได้ (Under Identified)

K คือ จำนวน Endogenous Variables และ Exogenous Variables ของทั้ง Model

M คือ จำนวน Endogenous Variables และ Exogenous Variables ของสมการที่พิจารณา

G คือ จำนวน Endogenous Variables ของทั้ง Model ซึ่งจะเท่ากับจำนวนสมการ

พิจารณาว่า สมการ (3.1) ว่า Identified หรือไม่

$$K - M \geq G - 1$$

$$7 - 4 > 2 - 1$$

$$3 > 1$$

แสดงว่าสมการ (3.1) เป็นสมการที่มีความซ้ำเกินจำเป็น (Over Identified)

พิจารณาว่า สมการ (3.2) ว่า Identified หรือไม่

$$K - M \geq G - 1$$

$$7 - 5 > 2 - 1$$

$$2 > 1$$

แสดงว่าสมการ (3.2) เป็นสมการที่มีความซ้ำเกินจำเป็น (Over Identified)

2. การพิจารณา Identification โดยใช้เงื่อนไข Rank Condition

เงื่อนไขตำแหน่งของความซ้ำซ้อนกล่าวว่าในระบบสมการที่ประกอบด้วย G สมการ สมการใดมีความซ้ำซ้อนก็ต่อเมื่อสามารถหา Determinant ลำดับ (G - 1) ที่ไม่เท่ากับศูนย์อย่างน้อย 1 ค่า

จากสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่ไม่ได้อยู่ในสมการนั้น แต่อยู่ในสมการอื่นของแบบจำลองดังกล่าว จากสมการ (3.1) และสมการ (3.2) สามารถเขียนสมการได้ ดังนี้

$$-IMV + \beta_0 + \beta_1 \ln REER + \beta_2 \text{Real GDP} + \beta_3 \text{INFD} + \varepsilon_1 = 0 \quad (3.3)$$

$$-dTR + \alpha_0 + \alpha_1 \ln NEER + \alpha_2 \text{Real GDP} + \alpha_3 dMLR + \alpha_4 IMV + \varepsilon_2 = 0 \quad (3.4)$$

และถ้านำมาเขียนในรูปของตารางโดยไม่พิจารณาความคาดเคลื่อนจะได้

สมการ	ตัวแปร						
	IMV	lnREER	Real GDP	INFD	lnNEER	dMLR	dTR
(1)	-1	β_1	β_2	β_3	0	0	0
(2)	α_4	0	α_2	0	α_1	α_3	-1

พิจารณา สมการ (3.3) โดยตัดแถวของสมการ (3.3) ออก แล้วให้ตัดสครัมภ์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่อยู่ในสมการ (3.3)

สมการ	ตัวแปร						
	IMV	lnREER	Real GDP	INFD	lnNEER	dMLR	dTR
(1)	-1	β_1	β_2	β_3	0	0	0
(2)	α_4	0	α_2	0	α_1	α_3	-1

จะได้ค่าพารามิเตอร์ที่ไม่อยู่ในสมการ

REER	dMLR	dTR
α_1	α_3	-1

$$\begin{vmatrix} \alpha_1 & \alpha_3 & -1 \end{vmatrix} \neq 0$$

พิจารณา Determinant ลำดับ (1 x 1) อย่างน้อย 1 ค่า มีค่าไม่เท่ากับ 0 และ ตามเงื่อนไขของ Order Condition

$$K - M \geq G - 1$$

$$3 > 1$$

แสดงว่าสมการ (3.3) เป็นสมการที่มีความซัดเกินจำเป็น (Over Identified)

พิจารณา สมการ (3.4) โดยตัดแถวของสมการ (3.4) ออก แล้วให้ตัดสมรภ์ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรที่อยู่ในสมการ (3.4)

สมการ	ตัวแปร						
	IMV	lnREER	Real GDP	INFD	lnNEER	dMLR	dTR
(1)	-1	β_1	β_2	β_3	0	0	0
(2)	α_4	0	α_2	0	α_1	α_3	1

จะได้ค่าพารามิเตอร์ที่ไม่อยู่ในสมการ

lnREER	INFD
β_1	β_3

$$\begin{vmatrix} \beta_1 & \beta_3 \end{vmatrix} \neq 0$$

พิจารณา Determinant ลำดับ (1×1) อย่างน้อย 1 ค่า มีค่าไม่เท่ากับ 0 และตามเงื่อนไขของ Order Condition

$$K - M \geq G - 1$$

$$2 > 1$$

แสดงว่าสมการ (3.4) เป็นสมการที่มีความชี้ชัดเกินจำเป็น (Over Identified)

การทดสอบความเป็นเหตุเป็นผล (Granger Causality Tests)

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causality) เป็นการอธิบายหรือตอบคำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยมุ่งชี้ให้เห็นถึงลักษณะของความสัมพันธ์ของตัวแปรว่าอะไรคือสาเหตุ (Causes) และอะไรคือผลที่มาจากสาเหตุ (Effect) นักเศรษฐศาสตร์ที่ศึกษาเรื่องนี้คือ Granger ได้กำหนดความสัมพันธ์ที่สามารถอธิบายเชิงเหตุและผล เรียกว่าการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผล (Granger Causality Test) สมมติว่ามีตัวแปรอนุกรมเวลาอยู่ 2 ตัวแปร คือ X และ Y แนวคิดของ Granger ต้องการทดสอบว่าการเปลี่ยนแปลงของตัวแปร X เป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของตัวแปร Y หรือว่าการเปลี่ยนแปลงของตัวแปร Y จะเป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงของตัวแปร X โดยมีสมมติฐานหลักของการทดสอบทั้งสองกรณี คือ

$$H_0 : X \text{ ไม่ได้เป็นสาเหตุของ } Y \text{ (X does not Granger Cause Y)}$$

$$H_0 : Y \text{ ไม่ได้เป็นสาเหตุของ } X \text{ (Y does not Granger Cause X)}$$

โดยสมการที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ก็คือ

$$y_t = \alpha_0 + \alpha_1 y_{t-p} + \dots + \alpha_1 y_{t-1} + \beta_1 x_{t-1} + \dots + \beta_1 x_{t-p} \quad (\text{Unrestricted Regression})$$

$$y_t = \alpha_0 + \alpha_1 y_{t-p} + \dots + \alpha_1 y_{t-1} \quad (\text{Restricted Regression})$$

$$X_t = \alpha_0 + \alpha_1 y_{t-p} + \dots + \alpha_1 y_{t-1} + \beta_1 x_{t-1} + \dots + \beta_1 x_{t-p} \quad (\text{Unrestricted Regression})$$

$$X_t = \alpha_0 + \alpha_1 y_{t-p} + \dots + \alpha_1 y_{t-1} \quad (\text{Restricted Regression})$$

รูปแบบของความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (Causality) ที่อาจเกิดขึ้นได้ มีดังนี้

1. X และ Y ต่างมีผลต่อกัน (Feedback between X and Y)
2. X มีผลกระทบต่อ Y (Unidirectional Causality from X to Y)
3. Y มีผลกระทบต่อ X (Unidirectional Causality from Y to X)
4. X และ Y เป็นอิสระต่อกัน (Independent)

สมมติฐานหลักในเชิงสถิติของการทดสอบสมการแต่ละคู่ระหว่าง Unrestricted Regression กับ Restricted Regression (การทดสอบมี 2 ชุด คือ X ไม่ได้เป็นสาเหตุของ Y และ Y ไม่ได้เป็นสาเหตุของ X) ก็คือ

$$H_0 : \beta_1 = \beta_2 = \dots = \beta_n = 0$$

$$H_a : \beta_1 \neq \beta_2 \neq \dots \neq \beta_n \neq 0$$

ในการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผล (Causality) ระหว่าง X และ Y ตามวิธี Granger Causality ในเบื้องต้นจะต้องหา lag ที่เหมาะสมที่จะใช้ในการประมาณสมการก่อน ซึ่งการหา lag ที่เหมาะสมนั้นจะใช้ค่าสถิติ Akaike Information Criterion (AIC) ในการทดสอบ โดยแบบจำลองที่ให้ค่า AIC ต่ำที่สุดจะเป็นแบบจำลองที่มีการเลือกใช้ lag อย่างเหมาะสม โดยค่า AIC มีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$AIC = n \log (\sigma^2) + 2k$$

โดยที่ n คือ จำนวนข้อมูล

σ^2 คือ ค่าความแปรปรวนของ residual

K คือ จำนวนสัมประสิทธิ์ที่ประมาณค่า

โดยที่สถิติทดสอบ (Test Statistic) ที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน จะพิจารณาจากค่า F-statistic โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$F_{q,(n-k)} = \frac{(RSS_r - RSS_{ur})/q}{RSS_{ur}/(n-k)}$$

โดยที่ RSS_r คือ ผลบวกส่วนตกค้างหรือส่วนที่เหลือยกกำลังสอง (Residual Sum of Squares) จากสมการที่ใส่ข้อจำกัด (Restricted Regression)

RSS_{ur} คือ ผลบวกส่วนตกค้างหรือส่วนที่เหลือยกกำลังสอง (Residual Sum of Squares)

จากสมการที่ไม่ใส่ข้อจำกัด (Unrestricted Regression)

n คือ จำนวนข้อมูล

q คือ จำนวนของสัมประสิทธิ์ที่ประมาณค่าใน Restricted Regression

k คือ จำนวนของสัมประสิทธิ์ที่ประมาณค่าใน Unrestricted Regression

การทดสอบด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดสามชั้น (Three Stage Least Square: 3SLS)

วิธีกำลังสองน้อยที่สุดสามชั้น (Three Stage Least Square: 3SLS) พิจารณาแบบจำลองระบบสมการเกี่ยวเนื่อง (Simultaneous Equations) โดยมีระบบสมการ ดังนี้

$$y^* = z^* \sigma^* + \varepsilon^*$$

โดยที่

$$y^* = \begin{bmatrix} y_1 \\ y_2 \\ \vdots \\ y_g \end{bmatrix}, \quad z^* = \begin{bmatrix} z_1 & & & 0 \\ & z_2 & & \\ & & \ddots & \\ 0 & & & z_g \end{bmatrix}$$

$$\sigma^* = \begin{bmatrix} \sigma_1 \\ \sigma_2 \\ \vdots \\ \sigma_g \end{bmatrix}, \quad \varepsilon^* = \begin{bmatrix} \varepsilon_1 \\ \varepsilon_2 \\ \vdots \\ \varepsilon_g \end{bmatrix}$$

ซึ่งมีเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมเกี่ยว (Covariance Matrix) ของ ε^* เท่ากับ

$$\text{Cov}(\varepsilon^*) = E(\varepsilon^* \varepsilon^{*\prime}) = \begin{bmatrix} \sigma_{11} I & \sigma_{12} I & \cdots & \sigma_{1g} I \\ \sigma_{21} I & \sigma_{22} I & \cdots & \sigma_{2g} I \\ \vdots & \vdots & \ddots & \vdots \\ \sigma_{g1} I & \sigma_{g2} I & \cdots & \sigma_{gg} I \end{bmatrix} = \Sigma \otimes I$$

วิธีกำลังสองน้อยที่สุดสามชั้น (3SLS) มีวิธีการศึกษา ดังนี้

1. ทำการลดรูปสมการทั้งระบบที่ทำการศึกษาให้อยู่ในรูปของ สมการลดรูป (Reduced Form) โดยการหาค่าพารามิเตอร์ของระบบสมการเกี่ยวเนื่องจะต้องทำให้ตัวแปรภายในที่ทำหน้าที่

เป็นตัวแปรภายนอกของอีกสมการหนึ่งหายไปหรือได้รับการแทนค่าแล้ว วิธีที่นิยมใช้กัน คือ การใช้สมการลดรูป (Reduced Form) จากสมการ (3.1) แทนค่า IMV ในสมการ (3.2) จะได้

$$dTR = \alpha_o + \alpha_1 \ln NEER + \alpha_2 \text{Real GDP} + \alpha_3 dMLR + \alpha_4 [\beta_0 + \beta_1 \ln REER + \beta_2 \text{Real GDP} + \beta_3 \text{INFD} + \varepsilon_1] + \varepsilon_2 \text{GDP} + \alpha_4 \beta_3 \text{INFD} + \alpha_4 \varepsilon_1 + \varepsilon_2$$

$$dTR = \alpha_o + (\alpha_1) \ln NEER + (\alpha_4 \beta_1) \ln REER + (\alpha_2 + \alpha_4 \beta_2) \text{Real GDP} + \alpha_3 dMLR + \alpha_4 \beta_0 + \alpha_4 \beta_3 \text{INFD} + \alpha_4 \varepsilon_1 + \varepsilon_2$$

$$dTR = (\alpha_1) \ln NEER + (\alpha_4 \beta_1) \ln REER + (\alpha_2 + \alpha_4 \beta_2) \text{Real GDP} + (\alpha_3) \text{MLR} + (\alpha_4 \beta_3) \text{INFD} + (\alpha_o + \alpha_4 \beta_0) + (\alpha_4 \varepsilon_1 + \varepsilon_2)$$

จัดรูปสมการใหม่จะได้

$$dTR = \pi_1 \ln NEER + \pi_2 \ln REER + \pi_3 \text{Real GDP} + \pi_4 \text{MLR} + \pi_5 \text{INFD} + \pi_6 + e_1$$

$$\text{โดยที่ } \pi_1 = (\alpha_1), \pi_2 = (\alpha_4 \beta_1), \pi_3 = (\alpha_2 + \alpha_4 \beta_2), \pi_4 = \alpha_3, \pi_5 = \alpha_4 \beta_3, \pi_6 = \alpha_o + \alpha_4 \beta_0, e_1 = \alpha_4 \varepsilon_1 + \varepsilon_2$$

2. หาค่า Estimated โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดสองชั้น (2SLS)

$$\hat{\sigma}_{2SLS}^* = \{z^* [I \otimes x(x'x)^{-1} x'] z^*\}^{-1} z^* [I \otimes x(x'x)^{-1} x'] y^*$$

$$\hat{\sigma}_{3SLS}^* = \{z^* x^* [x^* (\sum \otimes I) x^*]^{-1} x^* z^*\}^{-1}$$

ซึ่งข้อแตกต่างระหว่างวิธี 2SLS กับ วิธี 3SLS คือ วิธี 2SLS ไม่ได้รวมเอาข้อเท็จจริงที่ว่า เมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมเกี่ยว (Covariance Matrix) ของ ε^* คือ $\sum \otimes I$ ไว้

3. ทำการ estimated ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดนัยทั่วไป (Generalized Least Squares)

$$y^* = \alpha_0 + \alpha_1 x^* + \mu \quad (\text{Generalized Least Squares: GLS})$$

เพื่อที่จะรวมเอาข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ข้ามสมการเข้ามาด้วย จะใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดนัยทั่วไป (Generalized Least Squares: GLS) ในการรวมข้อเท็จจริงดังกล่าว ด้วยการกำหนดให้ว่า Σ ไม่ทราบค่า ซึ่งจะต้องหาค่าประมาณการของ Σ โดยสามารถหาได้จากส่วนตกค้างหรือส่วนที่เหลือจากวิธี 2SLS (2SLS Residuals)

ในการทดสอบด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดสามขั้น (3SLS) จะแทนที่ Σ ด้วย $\hat{\Sigma}$

$$\hat{\sigma}_{3SLS}^* = \left\{ z^* [\hat{\Sigma}^{-1} \otimes x(x'x)^{-1} x'] z^* \right\}^{-1} z^* [\hat{\Sigma}^{-1} \otimes x(x'x)^{-1} x'] y^*$$

โดยทำการประมาณค่าของ $\hat{\Sigma} = (\hat{\sigma}_{hh'})$

$$\begin{aligned} \text{เมื่อ} \quad \hat{\sigma}_{hh'} &= \frac{1}{n} \hat{\varepsilon}_h \hat{\varepsilon}_{h'} \\ &= \frac{1}{n} (y_h - z_h \hat{\sigma}_h) (y_{h'} - z_{h'} \hat{\sigma}_{h'}) \end{aligned}$$

$$h, h' = 1, 2, \dots, g$$

อีกวิธีหนึ่งของการหา 3SLS ก็คือวิธีการดังต่อไปนี้ สามารถดูแบบจำลอง $y^* = z^* \sigma^* + \varepsilon^*$ ด้วย $(I_g \otimes x')$ จะได้ $(I_g \otimes x') y^* = (I_g \otimes x') z^* \sigma^* + (I_g \otimes x') \varepsilon^*$

ในที่นี้ x คือเมทริกซ์ของค่าสังเกตของตัวแปรที่กำหนดให้มาก่อน (Predetermined Variables) ซึ่งก็คือ

$$\begin{bmatrix} x'y_1 \\ x'y_2 \\ \vdots \\ x'y_g \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} x'z_1 & & & 0 \\ & x'z_2 & & \\ & & \ddots & \\ 0 & & & x'z_g \end{bmatrix} \alpha + \begin{bmatrix} x'\varepsilon_1 \\ x'\varepsilon_2 \\ \vdots \\ x'\varepsilon_g \end{bmatrix}$$

ดังนั้นสิ่งที่ได้มาก็คือ การคูณแต่ละสมการด้วย X' ในตอนนี้ 2SLS ก็คือการประยุกต์ GLS เข้ากับระบบสมการนี้ โดยใช้ $I_g \otimes (x'x)$ เป็นเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมเกี่ยว (Covariance Matrix) ของ $(I_g \otimes x')\varepsilon^*$ ในอีกด้านหนึ่ง การใช้ $\Sigma \otimes (x'x)$ เป็นเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมเกี่ยว (Covariance Matrix) ของ $(I_g \otimes x')\varepsilon^*$ จะได้

$$\hat{\sigma} = \{z^*(I \otimes x')[\Sigma^{-1}(x'x)^{-1}](I \otimes x')z^*\}^{-1} \cdot (I \otimes x')z^*[\Sigma^{-1} \otimes (x'x)^{-1}x'](I \otimes x')y^*$$

ดังที่ประพจน์ (Proposition) ดังต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นว่าตัวประมาณค่า (Estimator) นี้คือ ตัวประมาณค่า 3SLS (3SLS Estimator) ถ้า Σ ถูกแทนค่าด้วยค่าประมาณการ $\hat{\Sigma}^{-1}$

$$\hat{\sigma}_{3SLS}^* = \{z^*[\hat{\Sigma}^{-1} \otimes x(x'x)^{-1}x']z^*\}^{-1} \cdot z^*[\hat{\Sigma}^{-1} \otimes x(x'x)^{-1}x']y^*$$

คือตัวประมาณค่า 3SLS (3SLS Estimator)

บทที่ 4

สินเชื่อเพื่อการนำเข้า

ในบทนี้จะกล่าวถึงภาพรวมออกเป็น 3 ส่วน คือ สถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ, วิธีการชำระเงินการค้าระหว่างประเทศ และสินเชื่อเพื่อการนำเข้า

สถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศ

สถาบันการเงินถือว่าเป็นแหล่งเงินทุนสำคัญของผู้นำเข้าและผู้ส่งออกสินค้าระหว่างประเทศ โดยสถาบันการเงินที่รู้จักกันทั่วไป เกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ ได้แก่

1. ธนาคารพาณิชย์ (Commercial Bank)

ธนาคารพาณิชย์เป็นสถาบันการเงินที่เด่นที่สุดสำหรับการรู้จักของคนทั่วไปมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศเป็นอย่างมาก ในด้านการเป็นแหล่งเงินทุนนั้น ธนาคารพาณิชย์อาจให้ผู้ส่งออกกู้ยืมระยะสั้นเพื่อการผลิต ให้สินเชื่อเพื่อการส่งออกในรูปแบบของ Packing Credit หรือการให้ผู้นำเข้ากู้ยืมระยะสั้นเพื่อการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศในรูปแบบของสินเชื่อเพื่อการนำเข้า (Trust Receipts: T/R) นอกจากนี้ยังมีการรับซื้อลดตั๋วเงิน, การให้กู้ยืมโดยใช้บัญชีลูกหนี้เป็นหลักประกันหรือการให้กู้ยืมระยะยาวแต่ผ่อนชำระคืนเป็นงวดๆ ซึ่งมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับการให้กู้ยืมระยะสั้น ในรูปของการให้บริการธนาคารพาณิชย์อาจเป็นผู้รับโอนเงินจากผู้ซื้อไปยังผู้ขายหรือบทบาทสำคัญที่เป็นคนกลางช่วยประสานการค้าที่สร้างความมั่นใจให้กับทั้งผู้ซื้อและผู้ขายที่อยู่ห่างไกลกัน คือ การเป็นผู้ออกเลตเตอร์ออฟเครดิต ซึ่งเป็นเครื่องมือชำระเงินสำหรับการค้าที่ใช้มากในปัจจุบัน

การประสานงานระหว่างผู้นำเข้ากับผู้ส่งออกนั้น ธนาคารเป็นผู้รับภาระความเสี่ยงหลายอย่าง แต่ก็ได้รับค่าตอบแทนจากการให้บริการ ในการประสานงานของธนาคารจะใช้เอกสารเป็นหลักฐานสำคัญในการดำเนิน เอกสารที่สำคัญได้แก่ เลตเตอร์ออฟเครดิต ตั๋วแลกเงินและใบขนส่งสินค้า (Bill of lading)

การค้าโดยใช้ธนาคารเป็นคนกลางเพื่อการชำระเงินช่วยให้ทั้งผู้นำเข้าและผู้ส่งออกไม่ต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่เกิดจากการผิดสัญญาในการค้า การส่งออกสินค้าที่ไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ตามสัญญา ทำให้ผู้สั่งซื้อเปลี่ยนใจไม่รับสินค้าด้วยเหตุผลต่างๆ ตลอดจนความต้องการการครอบครองสินค้าที่ซื้อขายโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเมื่อยังไม่มีสิทธิ์ในการรับสินค้า ธนาคารจะเข้าไปดำเนินการตามระบบซึ่งจะเกิดความเป็นธรรมและเชื่อมั่นกันทั้งสองฝ่าย นอกจากนี้ยังมีบริหารความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยธนาคารมีการทำการซื้อขายของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศล่วงหน้า ซึ่งถือว่าการลดความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจอีกรูปแบบหนึ่ง

2. บริษัทรับซื้อบัญชีลูกหนี้ (Factors)

แฟคเตอร์หรือแฟคเตอร์ริง (Factor or Factoring) เป็นสถาบันการเงินที่รับซื้อลูกหนี้ของหน่วยงานธุรกิจ ซึ่งจะแสดงบทบาทเป็นผู้มีหน้าที่เรียกเก็บเงินจากลูกหนี้แทนผู้ขาย การรับซื้อบัญชีลูกหนี้ทำให้แฟคเตอร์ริงต้องรับภาระความเสี่ยงจากการไม่สามารถเรียกเก็บเงินจากลูกหนี้ ตัวอย่างเช่น บริษัทไทยทำ จำกัด ขายชิ้นส่วนประกอบเครื่องคอมพิวเตอร์มูลค่า \$500,000 ให้แก่บริษัทญี่ปุ่น จำกัด ซึ่งตั้งอยู่ในประเทศญี่ปุ่น โดยมีระยะเวลาการชำระหนี้ 90 วัน บริษัทไทยทำ จำกัด สามารถนำสิทธิการเรียกเก็บเงินดังกล่าว ไปขายให้แก่แฟคเตอร์ริงได้ แฟคเตอร์ริงจะจ่ายเงินเพื่อรับซื้อบัญชีลูกหนี้ดังกล่าวด้วยราคาที่ต่ำกว่า \$500,000 ในทันทีที่รับซื้อและเมื่อครบกำหนดเวลารับชำระหนี้แฟคเตอร์ริงก็จะไปเรียกเก็บเงินจากบริษัทญี่ปุ่น จำกัด ด้วยจำนวนเงิน \$500,000 หากบริษัทญี่ปุ่นผิดนัดชำระหนี้หรือไม่ยอมจ่ายเงินชำระหนี้ ภาระความรับผิดชอบก็ตกเป็นของแฟคเตอร์ริงที่จะดำเนินการต่อไป

โดยปกติแล้วธนาคารพาณิชย์จะมีใช้แฟคเตอร์ริงแต่อาจจะเป็นหน่วยงานในเครือขาย (Subsidiary) ของธนาคารก็ได้ ดังเช่น ธนาคารกสิกรไทย จำกัด ปัจจุบันมีบริการแฟคเตอร์ริงเพื่อการส่งออก โดยธนาคารกสิกรไทยจะรับซื้อใบกำกับสินค้า (Invoice) จากผู้ส่งออกซึ่งขายสินค้าให้แก่ผู้ซื้อในต่างประเทศภายในวงเงินที่ได้ตกลงกันไว้กับทางธนาคารล่วงหน้าแล้ว ธนาคารจึงเป็นผู้ที่เข้าไปรับความเสี่ยงด้านการชำระเงินของผู้ซื้อรายนั้นๆ นอกจากนั้นยังช่วยผู้ส่งออกด้านการเรียกเก็บเงินค่าสินค้า การติดตามทวงถาม การดำเนินคดีตามกฎหมายเพื่อรับชำระหนี้ตามประเพณีปฏิบัติของประเทศผู้ซื้อ รวมทั้งการทำรายงานความเคลื่อนไหวของลูกหนี้การค้าให้แก่ผู้ส่งออกอย่างสม่ำเสมอ

แฟคเตอร์ริงเป็นสถาบันการเงินที่ตั้งอยู่ในประเทศของผู้ส่งออก แต่จะต้องเรียกเก็บเงินและดำเนินการต่างๆในกรณีที่ผู้ซื้อผิดนัดชำระหนี้ การขาดแคลนข้อมูลด้านเครดิตของผู้ซื้อในต่างประเทศ ทำให้แฟคเตอร์ริงในประเทศต้องสร้างความสัมพันธ์กับแฟคเตอร์ริงในต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับลูกค้าแก่กันและกัน เช่นเดียวกับการดำเนินงานแฟคเตอร์ริงของธนาคารกสิกรไทย กล่าวคือ FCI (Factors Chains International) เป็นสถาบันการเงินที่ดำเนินงานด้านแฟคเตอร์ริงที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีสำนักงานที่กรุงอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ มีสมาชิกในเครือข่ายซึ่งเป็นสถาบันการเงินมากกว่า 60 สถาบัน จาก 27 ประเทศทั่วโลก ซึ่งธนาคารกสิกรไทย จำกัด ก็เข้าเป็นสมาชิก FCI ด้วย

3. บริษัทเงินทุน (Commercial Finance Companies)

บริษัทเงินทุนเป็นสถาบันการเงินที่ยอมรับความเสี่ยงในการให้สินเชื่อสูงกว่าธนาคารพาณิชย์ ผู้นำเข้าและผู้ส่งออกที่ขาดแคลนเงินทุนสำหรับใช้ดำเนินงานแต่มีฐานะทางการเงินหรือเครดิตที่ไม่ดีนัก เมื่อไม่สามารถขอสินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ได้ก็จะหันไปใช้บริการจากบริษัทเงินทุน บริษัทเงินทุนจึงเป็นสถาบันการเงินที่คิดค่าบริการสูงกว่าธนาคารพาณิชย์ด้วยภาระความเสี่ยงที่สูงกว่า ตัวอย่างเช่น บริษัท เอ จำกัด ตั้งอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ดำเนินธุรกิจเป็นผู้ผลิตและส่งออกผลิตภัณฑ์เครื่องนุ่งห่มไปยังต่างประเทศ ได้รับคำสั่งซื้อกระเป๋าและรองเท้าในปริมาณมากจากบริษัท บี จำกัด ที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย โดยบริษัทบีได้เปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตผ่านธนาคารที่มีชื่อเสียงของประเทศให้แก่บริษัท เอ เนื่องจากบริษัท เอ ยังไม่สามารถผลิตสินค้าด้วยตนเองได้ทั้งหมด จึงต้องสั่งซื้อวัตถุดิบจากบริษัทซี จำกัด แต่ต้องการให้บริษัทเอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตให้ตนเพื่อเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ เนื่องจากฐานะทางการเงินและชื่อเสียงของบริษัท เอ ไม่เป็นที่คุ้นเคยและน่าเชื่อถือของธนาคารพาณิชย์ การขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตจากธนาคารพาณิชย์จึงถูกปฏิเสธ บริษัท เอ จึงไปขอสินเชื่อกับบริษัทเงินทุน หากบริษัทเงินทุนยอมให้สินเชื่อแก่บริษัทในการเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตให้แก่บริษัท ซี โดยขอให้บริษัทเอมอบเลตเตอร์ออฟเครดิตที่ได้รับจากบริษัท บี ให้แก่บริษัทเงินทุนเพื่อเป็นหลักประกัน

การให้บริการดังกล่าวข้างต้นเป็นการให้เครดิตหนุนเครดิต (Back to Back Letter of Credit) โดยบริษัทเงินทุนให้สินเชื่อแก่ผู้ที่มีฐานะทางการเงินไม่ดีและไม่สามารถขอบริการจากธนาคารพาณิชย์ได้ โดยบริษัทเงินทุนอาจให้บริการด้านการเงินแก่ผู้ส่งออกเพื่อการผลิตหรือจัดหาสินค้าเพื่อการส่งออก แต่จะลดความเสี่ยงโดยการทำสัญญาและใช้บัญชีลูกหนี้เป็นหลักประกัน แต่

จะต่างจากแฟคเตอร์รื้ง นั่นคือ บริษัทเงินทุนจะไม่รับภาระความเสี่ยงด้วยตนเองทั้งหมดเกี่ยวกับลูกหนี้ จึงใช้เงื่อนไขการไล่เบี้ยจากผู้ส่งออกในกรณีที่ผู้ซื้อหรือผู้นำเข้าไม่ชำระหนี้

จากลักษณะการดำเนินงานของบริษัทเงินทุนที่กล่าวมาจะเห็นว่า บริษัทเงินทุนจะรับภาระความเสี่ยงที่สูงกว่าธนาคารพาณิชย์ ดังนั้น อัตราดอกเบี้ยและค่าธรรมเนียมที่ให้บริการของบริษัทเงินทุนจึงสูงกว่าของธนาคารพาณิชย์

4. องค์การรัฐบาล

การค้าระหว่างประเทศนั้นรัฐบาลมักจะเข้ามามีบทบาทร่วมด้วยเสมอด้วยจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน เช่น เพื่อมิให้เกิดหรือลดการเสียเปรียบดุลการค้าระหว่างประเทศ เพื่อสร้างงานให้ประชาชนโดยการส่งเสริมการส่งออก รัฐบาลจะเข้ามาแสดงบทบาทด้วยวิธีต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การให้กู้ยืมเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ การให้กู้ยืมระยะยาว การส่งเสริมการส่งออกโดยการลดภาษีการส่งออก การรับประกันการชำระหนี้จากผู้นำเข้าเพื่อให้ผู้ขายมั่นใจว่าจะได้รับการชำระสินค้า แม้ว่าสถานการณ์ในประเทศของผู้นำเข้าจะไม่สงบ หรือประเทศผู้นำเข้าอยู่ในภาวะที่ขาดแคลนเงินตราต่างประเทศ โดยหน่วยงานหรือสถาบันการเงินที่รัฐบาลให้การสนับสนุนจะมีรูปแบบการดำเนินงานและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันไป

วิธีการชำระเงินเพื่อการค้าระหว่างประเทศ

ในการทำการค้าระหว่างประเทศนั้น โดยปกติแล้วผู้ซื้อและผู้ขายจะต้องตกลงกันให้ได้ว่าจะชำระค่าสินค้าด้วยเงินสกุลใด โดยวิธีใด ในเรื่องของสกุลเงินนั้นอาจใช้สกุลเงินของประเทศผู้ขายหรือสกุลเงินของประเทศผู้ซื้อหรืออาจจะเป็นสกุลเงินอื่นของประเทศใดประเทศหนึ่ง ส่วนวิธีการชำระเงินการค้าระหว่างประเทศนั้น มีอยู่ 4 วิธี ที่รู้จักกันโดยทั่วไปคือ

1. การชำระเงินล่วงหน้า (Advance Payment)

การชำระเงินล่วงหน้าเป็นวิธีที่ช่วยป้องกันผู้ส่งออก เนื่องจากได้รับการชำระเงินก่อนส่งของหรือก่อนที่จะทำการผลิตหรือรวบรวมสินค้าก่อนทำการส่งออก การชำระเงินล่วงหน้าจะช่วย

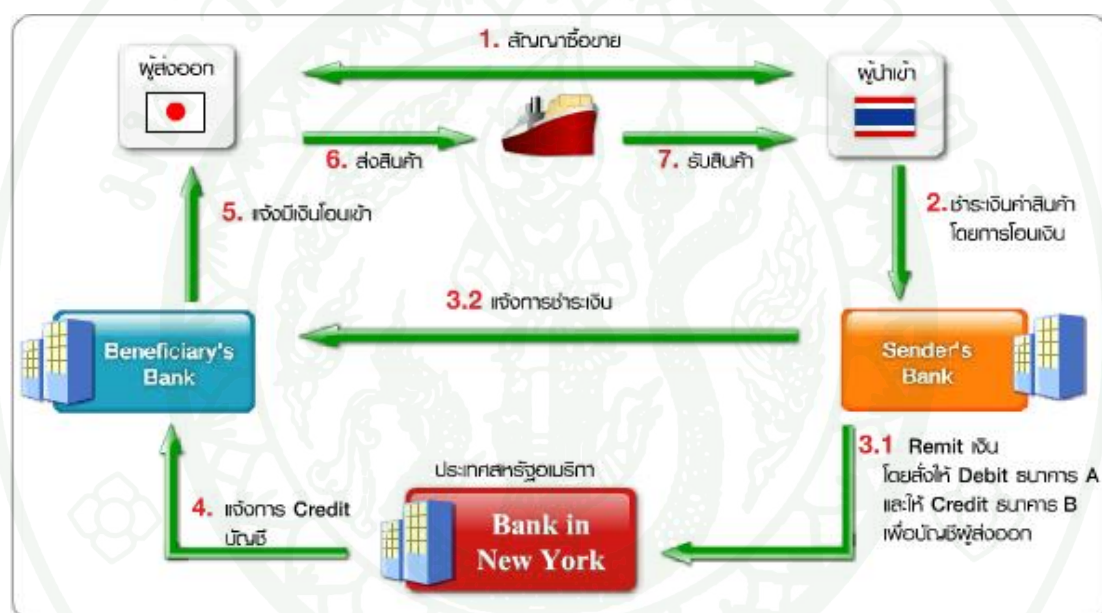
ลดภาระการใช้เงินทุนของผู้ส่งออกแต่ไม่ได้ช่วยให้ผู้นำเข้าเกิดความสะดวกเนื่องจากต้องรับภาระและความเสี่ยงสูงจากการจ่ายเงินค่าสินค้าก่อนที่จะมีการนำเข้า

โดยปกติผู้ส่งออกจะเลือกใช้วิธีนี้ในกรณีที่ฐานะทางการเงินของกลุ่มค้าไม่ดี หรือสถานการณ์ทางการเมืองของประเทศคู่ค้ามีความผันผวน จะเห็นได้ว่าวิกฤตการณ์ทางการเมืองหรือความไม่มีเสถียรภาพของอัตราแลกเปลี่ยนอาจจะเป็นสาเหตุทำให้รัฐบาลของประเทศผู้นำเข้าสั่งห้ามการโอนเงินหรือทำให้การโอนเงินเป็นอย่างล่าช้า ด้วยเหตุผลนี้เองความต้องการการชำระเงินด้วยเงินสดก็ยังเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะในกรณีผู้ส่งออกขนาดเล็กที่ไม่มีเงินทุนมากพอเพื่อทำการผลิตหรือรวบรวมสินค้าก่อนการส่งออกย่อมมีความจำเป็นที่ต้องการเงินทุน การส่งเงินค่าสินค้าล่วงหน้าจากผู้ซื้อไปยังผู้ขาย สามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

- 1) ดราฟต์ธนาคาร (Banker's Draft) ผู้ซื้อนำเงินไปซื้อดราฟต์จากธนาคารในจำนวนเงินเท่ากับค่าสินค้า แล้วส่งดราฟต์นี้ไปให้ผู้ขาย วิธีนี้ผู้ขายจะได้รับเงินเร็วขึ้นเพราะว่าผู้ขายสามารถนำไปขึ้นเงินจากธนาคารของผู้ขายได้ทันทีที่ดราฟต์มาถึง
- 2) เช็คของผู้ซื้อ ผู้ซื้อสามารถออกเช็คด้วยตนเองเพื่อส่งจ่ายให้กับผู้ขาย แล้วส่งเช็คให้กับผู้ขายเพื่อนำไปขึ้นเงินกับธนาคารที่ผู้ซื้อเปิดบัญชีเงินฝาก
- 3) คำสั่งจ่ายเงินทางโทรเลขหรือโทรพิมพ์ (Cable payment code: telegraphic transfer or telex transfer = T/T) ผู้ซื้อนำเงินค่าสินค้าไปให้ธนาคารออกคำสั่งจ่ายเงินโดยผ่านระบบสมาคมเพื่อการสื่อสารทางการเงินระหว่างธนาคารทั่วโลก (SWIFT: Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) ซึ่งจะทำการโอนเงินเข้าธนาคารของผู้ซื้อที่ธนาคารผู้ซื้อเปิดบัญชีเงินฝากกับทางธนาคารนั้นๆ (Nostro bank),

ข้อพึงระวังเกี่ยวกับวิธีการชำระเงินล่วงหน้า

ผู้ซื้อ	ผู้ขาย
1. อาจไม่ได้รับสินค้า หรือได้ล่าช้า 2. คุณภาพของสินค้าไม่เป็นไปตามที่ตกลง 3. อำนาจต่อรองเป็นของผู้ขายสินค้า	1. เป็นวิธีที่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้ขาย ทำให้มีผู้ส่งออกรายอื่นมาดึงลูกค้าไป โดยเสนอวิธีการชำระเงินที่ดีกว่า ซึ่งถือเป็นการให้เครดิตผู้นำเข้า ทำให้ผู้นำเข้าหันไปซื้อสินค้าจากรายอื่น

ภาพที่ 4.1 วงจรการชำระเงินล่วงหน้า (Advance Payment)

ที่มา: ธนาคารกสิกรไทย (2555)

2. การชำระเงินแบบเปิดบัญชีเงินเชื่อ (Open Account)

วิธีชำระเงินแบบเปิดบัญชีเงินเชื่อใช้สำหรับในกรณีที่ผู้ซื้อและผู้ขายมีการติดต่อกันมาเป็นระยะเวลานานและมีการค้ากันอย่างสม่ำเสมอ เมื่อมีการสั่งซื้อผู้ขายจะส่งสินค้าให้กับผู้ซื้อแล้วลงบัญชีไว้โดยไม่ต้องผ่านธนาคาร รอจนครบกำหนดที่ตกลงกันผู้ซื้อก็จะส่งเงินมาชำระเพื่อหักบัญชีหรือบางกรณีที่ทางทั้งสองฝ่ายต่างซื้อขายซึ่งกันและกันก็จะใช้วิธีหักบัญชีของแต่ละฝ่าย

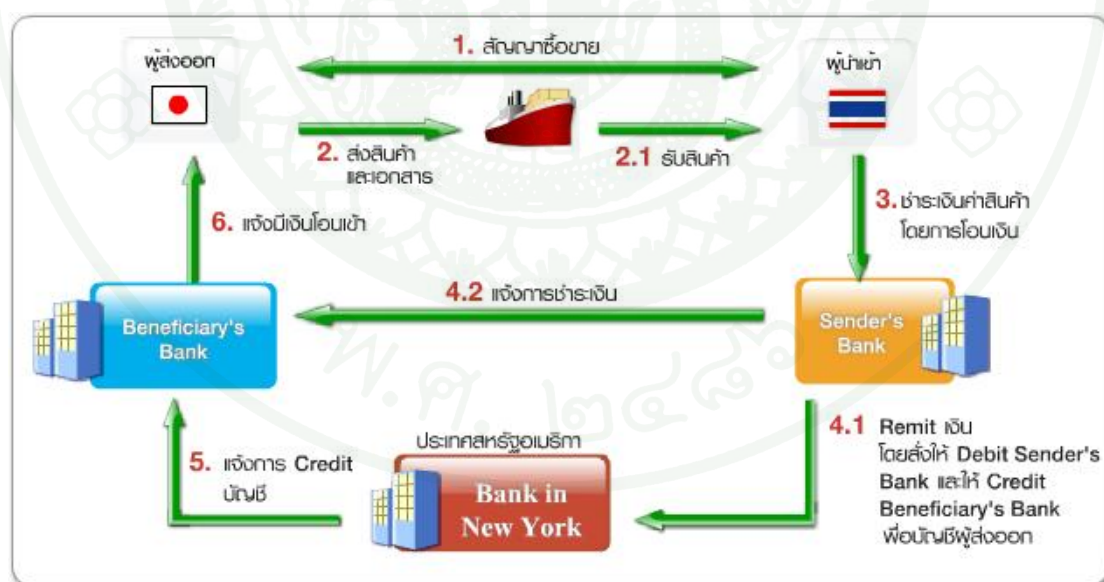
การค้าในลักษณะที่ใช้การชำระเงินแบบเปิดบัญชีเงินเชื่อจะช่วยขยายธุรกิจการค้าระหว่างประเทศ ถ้าทั้งฝ่ายมีความซื่อสัตย์ในการทำการค้าระหว่างกัน เนื่องจากให้ประโยชน์ดังนี้

ก) เอกสารไม่ต้องผ่านธนาคาร จึงเป็นการประหยัดค่าใช้จ่าย โดยผู้ขายจะส่งมอบเอกสารเพื่อนำไปออกของโดยตรงกับผู้ซื้อ

ข) มีการโอนเงินระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายน้อยลงทำให้ประหยัดค่าใช้จ่ายในการโอน

ข้อพึงระวังเกี่ยวกับวิธีการชำระเงินแบบเปิดบัญชีเงินเชื่อ

ผู้ซื้อ	ผู้ขาย
เป็นวิธีที่เอื้อประโยชน์ให้กับผู้ซื้อ ผู้ขายอาจหาผู้ซื้อสินค้ารายใหม่ที่มีวิธีการชำระเงินที่ดีกว่า ทำให้ผู้ซื้อต้องหาผู้ขายรายใหม่ทดแทน	อาจไม่ได้รับการชำระค่าสินค้า หรือผู้ซื้อขอเลื่อนการชำระเงินออกไป

ภาพที่ 4.2 วงจรการชำระเงินแบบเปิดบัญชีเงินเชื่อ (Open Account)

ที่มา: ธนาคารกสิกรไทย (2555)

3. การชำระเงินโดยใช้เลตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of Credit: L/C)

โดยปกติแล้วผู้นำเข้าหรือผู้ซื้อไม่ปรารถนาที่จะจ่ายเงินสดล่วงหน้าก่อนที่จะมีการจัดส่งสินค้า เหตุผลนี้เองเป็นผลให้วิธีการชำระเงินโดยใช้เลตเตอร์ออฟเครดิตเป็นสิ่งที่ปลอดภัยสูงสุดในการทำการค้าระหว่างประเทศ ในกรณีที่ผู้ซื้อไม่ได้เป็นที่รู้จักหรือเคยทำการค้าร่วมกันมาก่อน เนื่องจากเป็นคู่ค้ารายใหม่ หรือในกรณีที่ประเทศของผู้นำเข้ารัฐบาลมีความเข้มงวดในการโอนเงินระหว่างประเทศ ดังนั้น ผู้ส่งออกที่ขายสินค้าในระบบสินเชื่อจึงมีความประสงค์ที่จะได้รับคำสัญญาว่าจะจ่ายเงินค่าสินค้า โดยมีธนาคารของประเทศผู้นำเข้าหรือผู้ส่งออกเป็นผู้รับรอง ในทางตรงกันข้ามผู้นำเข้าก็ไม่ต้องการที่จะจ่ายเงินค่าสินค้าก่อนถ้าผู้ส่งออกยังไม่ได้ทำการส่งสินค้าและปฏิบัติตามเงื่อนไขที่อยู่ในสัญญา ดังนั้น การใช้เลตเตอร์ออฟเครดิตจึงก่อให้เกิดประโยชน์แก่คู่ค้าทั้งสองฝ่าย

ประโยชน์ของเลตเตอร์ออฟเครดิตต่อผู้ส่งออก

ก) ช่วยลดความเสี่ยงของผู้ส่งออกหรือผู้ขายได้อย่างมาก เพราะถ้าธนาคารผู้เปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต (Issuing Bank) มีความน่าเชื่อถือก็จะกลายเป็นหลักประกันในการชำระเงินแก่ผู้ส่งออกเป็นอย่างดี

ข) เลตเตอร์ออฟเครดิตจะช่วยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับความล่าช้าในด้านการชำระเงินหรือความเสี่ยงด้านการเมือง โดยธนาคารในแต่ละประเทศจะยินยอมที่จะชำระเงินตามเงื่อนไขเพื่อรักษาชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของประเทศ

ค) ความไม่แน่นอนด้านการชำระเงินโดยผู้ส่งออกจะทราบเงื่อนไขของผู้นำเข้า

ง) ช่วยขจัดความเสี่ยงสำหรับผู้ส่งออกที่จะเตรียมผลิตสินค้าหรือรวบรวมสินค้าสำหรับการส่งมอบให้ตรงเวลา เพื่อให้มั่นใจว่าเมื่อผลิตออกมาแล้วจะมีผู้รับสินค้าแน่นอน

จ) ผู้ส่งออกหรือผู้ขายสามารถนำเลตเตอร์ออฟเครดิตไปเป็นหลักประกันเงินกู้จากธนาคาร เพื่อนำเงินก้อนนี้ไปซื้อสินค้าตามจำนวนที่ระบุไว้ในเลตเตอร์ออฟเครดิต โดยเงินกู้ที่มีวัตถุประสงค์ในการส่งออกสินค้าจะเรียกว่า Advance Against Letter of Credit หรือ Packing Credit

ประโยชน์ของเลตเตอร์ออฟเครดิตต่อผู้นำเข้า

ก) ถ้าการชำระเงินเป็นตามเงื่อนไขที่ระบุในเลตเตอร์ออฟเครดิต ผู้นำเข้าจะมีความมั่นใจว่าสินค้าที่สั่งมานั้นมีการส่งมอบแล้ว โดยมีการระบุนวันที่สินค้าถูกนำไปไว้บนเรือในใบขนส่งสินค้าทางเรือ (Bill of Lading) หรือใบขนส่งสินค้าทางอากาศ (Airway Bill)

ข) ธนาคารจะเป็นผู้รับผิดชอบถ้ามีการชำระเงินโดยที่ผู้ส่งออกหรือผู้ขายไม่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขในเลตเตอร์ออฟเครดิตทุกประการ

ค) เนื่องจากเลตเตอร์ออฟเครดิตเปรียบเสมือนการชำระเงินล่วงหน้า ดังนั้น จึงเป็นเครื่องต่อรองของการชำระเงินโดยมีกำหนดระยะเวลา (Credit Term)

ง) เลตเตอร์ออฟเครดิตเป็นที่ปรารถนาของผู้ขายทุกราย ดังนั้น จึงเป็นโอกาสดีสำหรับผู้ส่งเข้าหรือผู้ซื้อที่สามารถเลือกผู้ขายได้หลายรายมากขึ้น

บุคคลที่เกี่ยวข้องในเลตเตอร์ออฟเครดิต มีดังต่อไปนี้

1) ผู้ขอให้ธนาคารเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต (Applicant) หมายถึง ผู้ส่งสินค้าเข้ามาจำหน่ายซึ่งในเลตเตอร์ออฟเครดิตอาจเรียกชื่อต่างกัน เช่น ผู้นำเข้า ผู้รับของ (Consignee) เป็นต้น

2) ผู้รับผลประโยชน์ตามเลตเตอร์ออฟเครดิต (Beneficiary) หมายถึง ผู้ขายสินค้า ซึ่งอาจเรียกชื่อต่างกัน เช่น ผู้ขาย (Seller) ผู้ส่งออก (Exporter) ซึ่งในเลตเตอร์ออฟเครดิตจะให้อำนาจในการออกตั๋วแลกเงินได้

3) ธนาคารผู้เปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตหรือผู้ออกเลตเตอร์ออฟเครดิต (Opening Bank หรือ Issuing Bank) หมายถึง ธนาคารที่เป็นผู้เปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตเพื่อรับรองการชำระหนี้ให้กับผู้ส่งออกหรือผู้รับผลประโยชน์ ตามเงื่อนไขข้อตกลงที่ได้ระบุไว้ในเลตเตอร์ออฟเครดิตแทนผู้นำเข้า

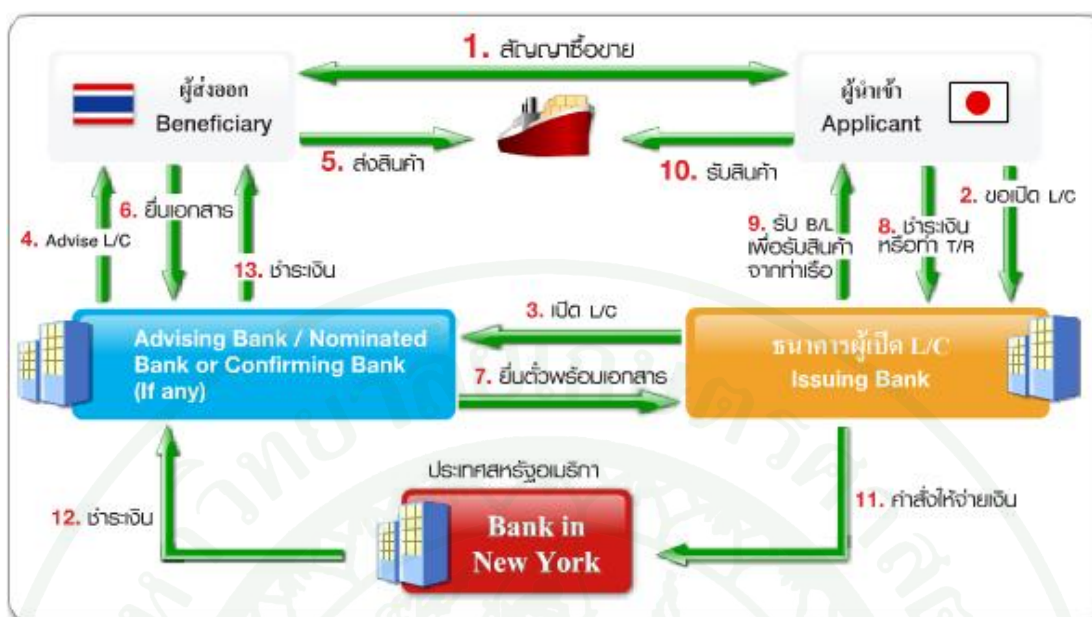
4) ธนาคารผู้แจ้งการเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต (Notify Bank of Advising Bank) หมายถึง ธนาคารตัวแทนในต่างประเทศ (Correspondent Bank) ของธนาคารผู้เปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตซึ่งเป็นธนาคารที่เครดิตได้ส่งผ่านมาเพื่อแจ้งให้ผู้ส่งออกทราบว่าได้มีเลตเตอร์ออฟเครดิตเปิดมาแล้ว

5) ธนาคารผู้จ่ายเงินหรือผู้รับรองตั๋วเงิน (Paying Bank หรือ Accepting Bank) หมายถึง ธนาคารที่เลตเตอร์ออฟเครดิตได้ระบุให้จ่ายเงินตามตั๋วเงินหรือรับรองตั๋วเงินของผู้รับผลประโยชน์ ถ้าเลตเตอร์ออฟเครดิตไม่ได้ระบุให้ธนาคารนั้นเป็นผู้จ่ายเงินตามตั๋วเงิน แต่ธนาคารนั้นได้จ่ายเงินไปแล้ว ก็จะได้อ้างว่าเป็นธนาคารที่จ่ายเงินแลกตั๋ว หรือ ธนาคารผู้ซื้อตั๋ว (Negotiating Bank)

6) ธนาคารผู้ยืนยันเลตเตอร์ออฟเครดิต (Confirming Bank) หมายถึง ธนาคารที่อยู่ในเมืองของผู้ส่งออกมีหน้าที่ที่ต้องยืนยันเพื่อรับรองภาระพันธะผูกพันที่จะจ่ายเงินตามตั๋วแก่ผู้ส่งออกโดยการจ่ายนั้นจะกระทำเมื่อผู้ขายได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขต่างๆ ในเลตเตอร์ออฟเครดิต

7) ธนาคารผู้ตกลงรับซื้อตั๋วและเอกสารเพื่อการชำระเงิน (Negotiating Bank) หมายถึง ธนาคารที่รับซื้อตั๋วเงินของผู้รับผลประโยชน์หรือผู้ส่งออกตามรายละเอียดของเลตเตอร์ออฟเครดิต ซึ่งอาจจะเป็นธนาคารผู้แจ้งเครดิต (Advising Bank) หรือธนาคารอื่นที่ผู้รับผลประโยชน์ติดต่อเป็นลูกค้าประจำก็ได้

8) ธนาคารผู้ส่งตั๋วมาเรียกเก็บ (Remitting Bank) หมายถึง ธนาคารของผู้ส่งออกที่ได้ส่งตั๋วเรียกเก็บเงินมาให้ธนาคาร เพื่อช่วยเรียกเก็บเงินจากผู้นำเข้าหรือผู้ซื้อตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในเลตเตอร์ออฟเครดิต เมื่อเรียกเก็บได้แล้วก็จะส่งจำนวนเงินดังกล่าวมาให้ธนาคารของผู้ขายที่ส่งตั๋วมาเรียกเก็บเพื่อส่งต่อไปให้ผู้ส่งออกหรือผู้ขายอีกทอดหนึ่ง ในลักษณะนี้ ธนาคารที่ส่งตั๋วมาเรียกเก็บจะเรียกว่า Remitting Bank ส่วนธนาคารที่ช่วยเรียกเก็บเงินจากผู้นำเข้าหรือผู้ซื้อจะเรียกว่า ธนาคารผู้เรียกเก็บเงินตามตั๋ว (Collecting Bank)

ภาพที่ 4.3 วงจรการชำระเงินโดยใช้เลตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of Credit: L/C)
ที่มา: ธนาคารกสิกรไทย (2555)

4. การชำระเงินโดยใช้เอกสารเรียกเก็บ (Bill for Collection: B/C)

หมายถึง วิธีที่ผู้ส่งออกส่งสินค้าให้ผู้นำเข้าแล้ว จึงส่งเอกสารตามไปเรียกเก็บเงินค่าสินค้า โดยปกติแล้วผู้ส่งออกจะฝากให้ธนาคารใดธนาคารหนึ่งที่ตนคุ้นเคยเป็นตัวแทนเรียกเก็บเงินให้ โดยธนาคารจะคิดค่าธรรมเนียมในการติดตามเงินดังกล่าว หลังจากธนาคารเรียกเก็บเงินกับผู้นำเข้าได้แล้วก็จะจ่ายเงินแก่ผู้ส่งออก เงื่อนไขการเรียกเก็บเงินโดยใช้เอกสารเรียกเก็บการชำระเงินโดยใช้เอกสารเพื่อเรียกเก็บมีเงื่อนไข 2 ประการ ดังนี้

1) เงื่อนไขเรียกเก็บ Document Against Payment: D/P หมายความว่าผู้นำเข้าจะรับเอกสารเพื่อนำไปออกของหรือรับสินค้าได้ก็ต่อเมื่อมีการชำระค่าสินค้านั้นแล้ว ในทางปฏิบัติของการค้าระหว่างประเทศเมื่อผู้ส่งออกส่งสินค้าให้กับผู้นำเข้าแล้ว ผู้นำเข้ายังไม่สามารถรับสินค้าได้ทันที โดยผู้นำเข้าต้องรอเอกสารจากทางผู้ส่งออาก่อนเพื่อที่จะนำเอกสารไปยื่นขอรับสินค้ากับบริษัทเรือหรือบริษัทขนส่ง โดยมีเอกสารที่สำคัญ คือ ใบขนส่งสินค้า (Bill of Lading) ผู้นำเข้าจะต้องนำเงินไปชำระค่าสินค้านั้นกับทางธนาคารเพื่อที่จะนำเอกสารนี้ไปออกของ ดังนั้น ผู้ส่งออกจะไม่เสี่ยงต่อการที่ผู้นำเข้าจะไม่ชำระเงิน

การเรียกเก็บแบบ Document Against Payment: D/P มี 2 วิธี

1.1) เรียกเก็บเงินทันทีเมื่อมีการส่งมอบเอกสาร (D/P Sight) เป็นเงื่อนไขที่เมื่อธนาคารในประเทศผู้นำเข้าได้รับเอกสารจากตัวแทนซึ่งเป็นธนาคารของผู้ส่งออกแล้ว จะมีใบแจ้งไปยังผู้นำเข้าให้มารับเอกสารการส่งมอบสินค้าไปออกของและผู้นำเข้าจะต้องนำเงินมาชำระกับทางธนาคารทันที

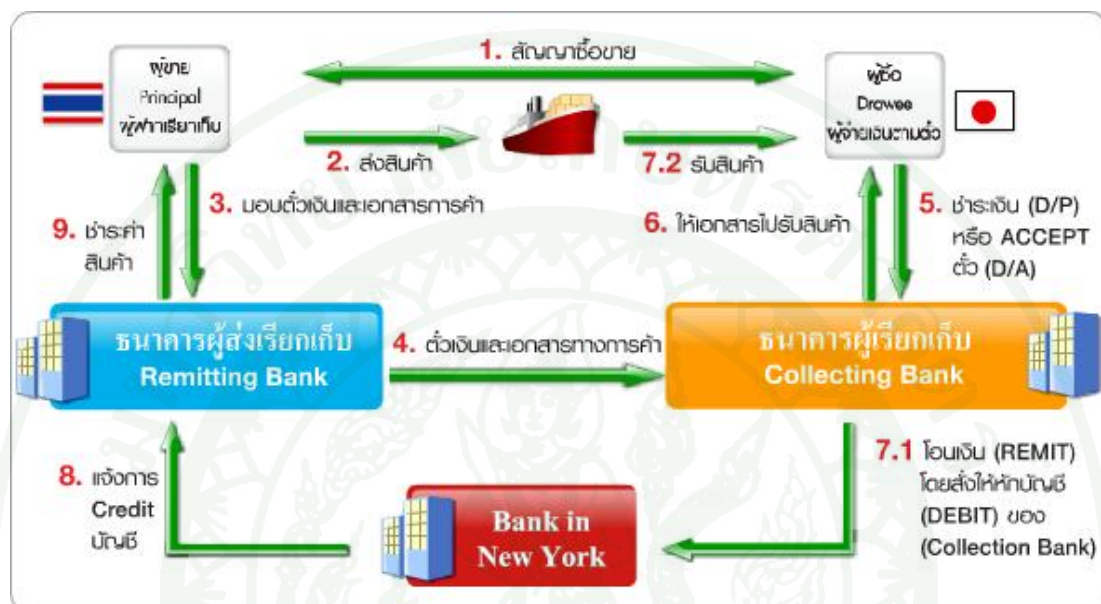
1.2) เรียกเก็บเงินตามระยะเวลาที่ผู้ขายกำหนดให้ (D/P Term) เป็นเงื่อนไขที่ผู้ส่งออกยังถือสิทธิการครอบครองสินค้าอยู่ โดยที่ผู้นำเข้ายังไม่ได้สิทธิครอบครองสินค้าแม้จะได้รับเอกสารแล้วก็ตาม ผู้นำเข้าอาจจะต้องขอความช่วยเหลือจากทางธนาคารโดยขอให้ธนาคารมอบสิทธิการครอบครองสินค้าให้ตนก่อนและตกลงจะชำระสินค้าให้เมื่อครบกำหนด เมื่อธนาคารมอบสิทธิในการครอบครองสินค้าให้ผู้นำเข้าแล้ว ถ้าผู้นำเข้าไม่มาชำระเงินตามกำหนดเวลาธนาคารก็จะตกอยู่ในฐานะที่จะต้องชำระสินค้าสินค้านั้นแทนผู้นำเข้า ดังนั้น ธนาคารต้องพิจารณาผู้นำเข้าก่อนที่จะมอบสิทธิในการครอบครองสินค้าให้

2) เงื่อนไขการเก็บแบบ Document Against Acceptance: D/A หมายความว่า ผู้ส่งออกยอมมอบสิทธิในการครอบครองสินค้าให้ผู้นำเข้า เมื่อผู้นำเข้าได้รับรองตั๋วแลกเงินจากผู้ส่งออกแล้ว และผู้นำเข้าก็สามารถรับเอกสารเพื่อนำไปออกของหรือรับสินค้าได้ ในกรณีนี้ผู้นำเข้ายังไม่ต้องชำระเงินเพียงแต่เซ็นชื่อรับรองการจ่ายเงินตามจำนวนเงินที่ระบุเมื่อครบกำหนด ดังนั้น การชำระเงินแบบนี้ผู้ส่งออกจะต้องมีความเชื่อถือในฐานะและความซื่อสัตย์ของผู้นำเข้าเพราะเท่ากับเป็นการให้สินเชื่อกับทางผู้นำเข้า ส่วนระยะเวลาการชำระเงินนั้นจะขึ้นอยู่กับข้อตกลงระหว่างผู้นำเข้าและผู้ส่งออก เงื่อนไขการชำระเงินแบบนี้จะต้องเป็นตั๋วที่มีกำหนดระยะเวลาการชำระเงิน (Time Bill) เท่านั้น

ข้อสังเกต

- การชำระเงินโดยใช้เอกสารเรียกเก็บนี้ยังเป็นที่นิยม เพราะทุนค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการชำระโดยเลตเตอร์ออฟเครดิต ซึ่งเป็นที่ปรารถนาของผู้นำเข้า

- การชำระเงินแบบนี้ผู้ส่งออกจะเสียเปรียบ แต่ที่ผู้ส่งออกยินยอมก็เพราะความไว้วางใจต่อผู้นำเข้า ซึ่งโดยส่วนมากเกิดจากการติดต่อกันมานานจนรู้จักฐานะทางการเงินและประสิทธิภาพการบริหารงานของผู้นำเข้า อีกทั้งผู้ส่งออกมีโอกาสในการขยายการค้าเพิ่มขึ้นด้วย

ภาพที่ 4.4 วงจรการชำระเงินโดยใช้เอกสารเรียกเก็บ (Bill for Collection: B/C)

ที่มา: ธนาคารกสิกรไทย (2555)

สินเชื่อเพื่อการนำเข้า

ในการประกอบธุรกิจเงินทุนหมุนเวียนถือว่าเป็นปัจจัยหลักที่จะขับเคลื่อนให้ธุรกิจดำเนินกิจการไปอย่างราบรื่น โดยการดำเนินธุรกิจตามปกติแล้วผู้ประกอบการสามารถใช้วิธีการขอเครดิตเพื่อซื้อสินค้าหรือวัตถุดิบจากผู้ขาย (Supplier) หรือใช้บริการของสถาบันการเงินในด้านการกู้ยืมระยะสั้นหรือระยะยาวได้ แต่การค้าระหว่างประเทศด้านการนำเข้ามีการสั่งซื้อสินค้าสำเร็จรูปมาจำหน่ายในประเทศหรือการสั่งวัตถุดิบนำมาผลิตเพื่อการบริโภคภายในประเทศแล้วทำการส่งออกไปขายยังต่างประเทศ ซึ่งผู้ประกอบการจำเป็นต้องใช้เงินทุนหมุนเวียนเพื่อการนำเข้าเป็นเงินจำนวนมากต่อการสั่งซื้อทีละครั้ง ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงจำเป็นต้องมีศักยภาพสูงในการใช้ประโยชน์จากการแปลงสินทรัพย์ให้เป็นทุนหรือการเป็นหนี้สินที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การดำเนินธุรกิจ โดยการขอเครดิตหรือบริการสินเชื่อเพื่อการนำเข้าจากธนาคารพาณิชย์

สำหรับธุรกิจอุตสาหกรรมถือว่าเป็นกิจการที่ต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมาก ทั้งในด้านสินทรัพย์หมุนเวียนและสินทรัพย์ถาวร การลงทุนของผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะมีการสั่งซื้อสินค้าประเภททุน (Capital Goods) จากต่างประเทศเพื่อนำมาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการผลิตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเงินทุนในส่วนของผู้ถือหุ้น (Shareholder's Equity) ย่อมไม่เพียงพอต่อการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศ จึงจำเป็นต้องใช้วิธีการเครดิตหรือการกู้ยืมเงิน

ในการสั่งซื้อสินค้านำเข้าจากต่างประเทศ ผู้นำเข้าสามารถใช้ประโยชน์จากการเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตด้วยวงเงิน Letter of credit หรือการใช้ระบบสินเชื่อเพื่อการนำเข้ากับธนาคารพาณิชย์ เช่น การทำทรัสต์รีซีพ (Trust Receipt: T/R), การค้ำประกันเพื่อออกสินค้า (Shipping Guarantee), การค้ำประกันภาษี, การใช้ตัวเงินที่รับรองโดยธนาคาร (Banker's Acceptance), การรีไฟแนนซ์ (Refinancing) เป็นต้น

การทำ Trust Receipt หรือ T/R

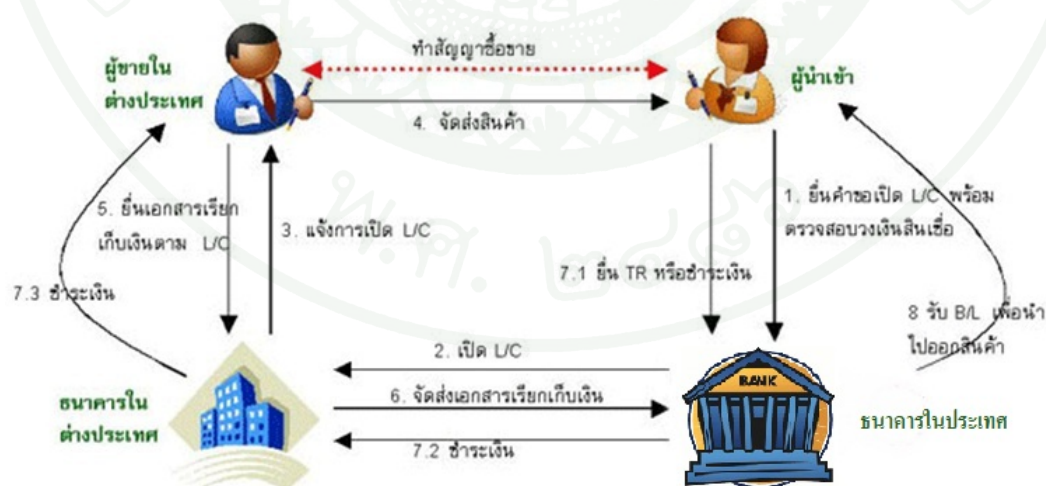
Trust Receipt คือ ตราสารที่ผู้นำเข้าซึ่งเป็นลูกค้าของธนาคารทำสัญญาสินเชื่อนำเข้าไว้ โดยสินค้านั้นยังเป็นกรรมสิทธิ์ของทางธนาคารอยู่ การที่ธนาคารมอบเอกสารให้เพื่อรับสินค้าไปก่อนหน้านี้ ลูกค้าจะถือและเก็บสินค้านั้นไว้ในฐานะเป็น Trustee ของทางธนาคาร โดยธนาคารมีอำนาจที่จะเรียกสินค้ากลับคืนและทำการจำหน่ายแทนได้ทุกโอกาสและในการจำหน่ายสินค้าลูกค้าจะกระทำไปเพื่อประโยชน์ของธนาคาร เมื่อผู้นำเข้าได้จำหน่ายสินค้านั้นไปแต่เพียงบางส่วนหรือทั้งหมด ลูกค้าจะรักษาเงินไว้ในฐานะของ Trustee ของธนาคาร และรับว่าจะนำเงินที่ขายสินค้านั้นมาชำระให้กับทางธนาคารเมื่อถึงกำหนดเวลาในการชำระเงิน โดยลูกค้าจะชำระเงินคืนที่ตนเป็นลูกหนี้พร้อมด้วยดอกเบี้ย

การทำ Trust Receipts เป็นการผูกพันลูกค้าในฐานะลูกหนี้ซึ่งกฎหมายของไทยไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่อง Trustee ไว้ แต่มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6/2517 ได้วินิจฉัยไว้พอสรุปได้ว่าเอกสารที่เรียกว่า Trust Receipts ใบรับสินค้าเชื่อที่จำเลยทำให้ไว้กับทางธนาคาร ผู้ร้องมีข้อสาระสำคัญว่าผู้นำเข้ายอมให้ธนาคารถือเอาเอกสารนี้ว่าเป็นประกันการชำระเงินและถือเอาสินค้าเป็นกรรมสิทธิ์ของธนาคาร โดยมีเงื่อนไขว่าผู้นำเข้าทำหน้าที่แทนธนาคารในการนำเข้าและการจำหน่ายสินค้า โดยจะนำเงินที่ได้จากการขายสินค้ามาชำระให้กับธนาคารเมื่อครบกำหนดชำระเงิน เมื่อวิเคราะห์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 368 จะเห็นได้ว่าเอกสารทรัสต์รีซีพ

เป็นสัญญาต่างตอบแทนชนิดหนึ่ง ตราใบที่ผู้นำเข้ายังไม่ชำระค่าสินค้าแก่ธนาคาร ผู้นำเข้าจะเรียกร้องเอากรรมสิทธิ์ในสินค้าคืนไม่ได้ ธนาคารจึงเป็นทั้งเจ้าหนี้ที่มีสิทธิเรียกร้องเอาค่าสินค้า และเป็นเจ้าของสินค้าไปพร้อมๆ กัน

วิธีการทำ Trust Receipt

เมื่อผู้นำเข้าได้ตกลงในการซื้อขายสินค้ากับผู้ส่งออกแล้ว และได้ทำเอกสารใบส่งซื้อสินค้า (Invoice) เพื่อเป็นหลักฐานในการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศ หลังจากนั้นผู้นำเข้าจะนำเอกสารในการซื้อขายไปยังที่ธนาคารเพื่อขอชำระเงินกับทางคู่ค้าในต่างประเทศ เมื่อผู้ส่งออกหรือผู้รับผลประโยชน์ (Beneficiary) ได้รับแจ้งการเปิดเครดิตแล้วจะส่งสินค้าลงเรือไปให้ผู้นำเข้า ผู้ส่งออกจะออกตั๋วแลกเงินโดยมีเอกสารทางการค้าประกอบไปด้วย (Commercial Document) โดยส่งผ่านทางธนาคารผู้เรียกเก็บ (Collecting Bank) หรือธนาคารผู้รับซื้อตั๋ว (Negotiating Bank) ไปให้ธนาคารผู้ออกเครดิต (Issuing Bank) เพื่อเรียกเก็บเงินจากผู้นำเข้าซึ่งเป็นผู้ชำระเงินตามตั๋ว (Drawee) แต่ถ้าผู้นำเข้ามีปัญหายังไม่สามารถชำระเงินค่าสินค้าได้และมีความจำเป็นต้องนำสินค้าไปจำหน่ายอาจจะเป็นส่วนบางส่วนหรือทั้งหมด ผู้นำเข้าจะขอทำ T/R เพื่อขอรับเอกสารประกอบในการส่งสินค้า (Shipping Document) จากธนาคาร นำไปใช้ขอใบสั่งให้ส่งมอบสินค้า (Delivery Order) จากบริษัทเรือเพื่อนำไปออกของจากกรมศุลกากร โดยยังมีได้ชำระเงินตามตั๋วให้แก่ทางธนาคาร

ภาพที่ 4.5 วงจรการทำ Trust Receipt หรือ T/R

ที่มา: ธนาคารกสิกรไทย (2555)

การทำ T/R กับทางธนาคาร ผู้นำเข้าจะขอเมื่อเรือได้เทียบท่าแล้ว หรืออาจจะขอก่อนหน้า 1-2 วันก็ได้ โดยทำคำขอลงถึงธนาคารเพื่อแจ้งความประสงค์พร้อมรายละเอียดเกี่ยวกับวงเงิน T/R ที่ต้องการ ระยะเวลาของการขอทำ T/R และหลักประกันที่เสนอ ธนาคารจะพิจารณาว่าจะให้วงเงิน T/R หรือไม่ ตามวิธีการพิจารณาให้สินเชื่อโดยทั่วไป คือ การพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ (Objective), การชำระเงินคืน (Payment), การป้องกันความเสี่ยง (Protection) เป็นต้น

โดยการทำ T/R สินค้าที่นำเข้ามาจะอยู่กับผู้นำเข้าเพื่อรอการจำหน่ายหรือนำไปผลิต ในขณะที่ผู้นำเข้าจะมีภาระหนี้อยู่กับธนาคารที่จะต้องชำระเงินตามตัวเมื่อถึงกำหนด ในการชำระหนี้โดยความเสี่ยงในการทำ T/R ของธนาคารมีอยู่หลายระดับด้วยกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการนับระยะเวลาการชำระเงินตามเครดิต ดังนั้น เพื่อเป็นการบริหารความเสี่ยงภายใต้เงื่อนไขที่ธนาคารยอมรับได้ ธนาคารจึงจำเป็นต้องจัดให้มีหลักประกัน เช่น การให้มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน, เงินฝากประจำค้ำประกัน, ผู้ค้ำประกันซึ่งอาจเป็นเจ้าของกิจการหรือผู้บริหารระดับสูง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ความเสี่ยงและความน่าเชื่อถือทางเครดิตของลูกค้า

เมื่อธนาคารได้พิจารณาเพื่ออนุมัติวงเงิน T/R แล้ว ผู้นำเข้าต้องจัดการในเรื่องหลักประกัน และหนังสือค้ำประกันให้เรียบร้อยก่อน จึงจะเริ่มใช้วงเงิน T/R กับธนาคารได้ โดยการขอทำ T/R อาจจะเป็นการขอวงเงินเฉพาะราย หรือวงเงินถาวรเพื่อทำการขอ T/R ในครั้งต่อไป ซึ่งในกรณีการมีวงเงินถาวรกับธนาคาร ในการขอทำ T/R ในแต่ละครั้งธนาคารจะดำเนินการตรวจสอบวงเงินของลูกค้า โดยนายอดคงค้างบวก T/R ที่ขอใหม่ เมื่อรวมแล้วจะต้องมียอดเงินไม่เกินวงเงินที่ทางธนาคารอนุมัติไว้

เงื่อนไขในการทำ T/R

ในการทำ T/R ผู้นำเข้าสินค้าที่ได้รับอนุมัติวงเงินแล้ว จะต้องทำสัญญา Trust Receipt กับทางธนาคาร โดยต้องปฏิบัติตามเงื่อนไข ดังนี้

- ต้องนำสินค้าไว้กับทางธนาคาร (ถ้ามีการจำหน่าย) สินค้าที่นำออกมานั้นจะต้องนำเข้าไว้ในโกดังหรือคลังสินค้าในนามของธนาคาร โดยธนาคารเป็นผู้มีสิทธิในสินค้าเหล่านั้น การนำสินค้าออกจากโกดังหรือคลังสินค้าในแต่ละครั้งจะต้องได้รับความยินยอมจากทางธนาคารก่อน

- ผู้นำเข้าจะต้องรับรองว่าจะนำเงินที่ได้จากการจำหน่ายสินค้ามาผ่อนชำระให้กับธนาคาร ซึ่งธนาคารจะพิจารณาถึงความเหมาะสมว่าจะให้ลูกค้ามาชำระหนี้ภายในกำหนดกี่วัน

- ผู้นำเข้าจะต้องทำประกันอสังหาริมทรัพย์ และสลักหลังกรมธรรม์มอบให้ธนาคารผู้รับผลประโยชน์ เมื่อตกลงเงื่อนไขการทำ T/R และทำสัญญากันเรียบร้อยแล้วธนาคารจะสลักหลัง (Endorse) ใน Bill of Lading ฉบับ Original มอบให้ลูกค้าพร้อมกับ Invoice, Packing List, Insurance Policy เพื่อนำไปแลก Delivery Order (D/O) จากบริษัทเรือและนำไปยื่นต่อกรมศุลกากรเพื่อออกของจากท่าเรือ

การบันทึกข้อมูลมูลค่าสินค้านำเข้าและข้อมูลปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า

โดยจากข้อมูลตัวแปรมูลค่าสินค้านำเข้า (IMV) และปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (TR) พบว่าในปี พ.ศ. 2540 มูลค่าสินค้านำเข้ามีแนวโน้มที่ลดลงแต่ปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้ากลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดด้านการนำเข้าและจากการเก็บข้อมูลมูลค่าสินค้านำเข้า (Import Value) พบว่าทางธนาคารแห่งประเทศไทยได้นำข้อมูลจากกรมศุลกากรที่มีการบันทึกข้อมูลสินค้านำเข้าตามใบส่งซื้อสินค้า (Invoice) ในรูปของเงินสกุลบาท จากนั้นธนาคารแห่งประเทศไทยได้ทำการแปลงข้อมูลมูลค่าสินค้านำเข้าเป็นสกุลเงินตราต่างประเทศก่อนแล้วจึงใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลตราต่างประเทศซึ่งเป็นค่ากลางที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศแปลงข้อมูลมูลค่าการนำเข้าเป็นข้อมูลสกุลเงินบาทและจากข้อมูลปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า พบว่าธนาคารแห่งประเทศไทยได้ทำการเก็บข้อมูลปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าในรูปของเงินสกุลบาทจากธนาคารพาณิชย์ โดยไม่ได้ทำการแปลงเป็นเงินบาทโดยใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินสกุลต่างประเทศที่เป็นค่ากลางที่ธนาคารแห่งประเทศไทยประกาศไว้ ทำให้ข้อมูลที่เก็บมาในปี พ.ศ. 2540 มีความผิดปกติ เนื่องจากในช่วงนั้นอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากจากการประกาศลอยตัวค่าเงินบาทแบบมีการจัดการ ทำให้ข้อมูลมูลค่าสินค้านำเข้าและปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้ามีความแตกต่างจากอัตราแลกเปลี่ยนที่ใช้ในการบันทึกสถิติ

บทที่ 5

ผลการวิเคราะห์

ในบทนี้จะนำเสนอการทดสอบความนิ่ง (Stationary) ของตัวแปรที่ศึกษาทุกตัวด้วยวิธี Unit Root Test แบบ Augmented Dickey Feller (ADF), ผลการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผล (Causality Test) ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามในระบบสมการด้วยวิธี Granger Causality Test และผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินค้าเพื่อการนำเข้าของประเทศไทยโดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดสามชั้น (Three Stage Least Square: 3SLS)

ผลการทดสอบ Unit root test

การทดสอบ Unit root ถือเป็นขั้นตอนแรกของการศึกษาเพื่อดูความนิ่ง (Stationary) โดยใช้วิธี Augmented Dickey-Fuller ที่มีค่า Lag Length = 8 พิจารณาที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Significant) ที่ระดับ 0.05 ซึ่งมีสมการที่ต้องทดสอบอยู่ 3 สมการ (At level) คือ

$$\Delta Y_t = \gamma Y_{t-1} + \sum_{t=1}^p \phi \Delta Y_{t-1} + \varepsilon_t \quad (\text{random walk process})$$

$$\Delta Y_t = \alpha + \gamma Y_{t-1} + \sum_{t=1}^p \phi \Delta Y_{t-1} + \varepsilon_t \quad (\text{random walk with drift})$$

$$\Delta Y_t = \alpha + \beta_t + \gamma Y_{t-1} + \sum_{t=1}^p \phi \Delta Y_{t-1} + \varepsilon_t \quad (\text{random walk with drift มี linear time trend})$$

สมมติฐานที่ทดสอบ $H_0 : \gamma = 0$

$$H_a : \gamma \neq 0$$

ถ้าเราไม่สามารถ Reject H_0 แสดงว่า Y_t มีลักษณะไม่นิ่ง (non stationary)

ตารางที่ 5.1 ผลการทดสอบ Unit root test โดยใช้วิธี Augmented Dickey Fuller (ADF)

ตัวแปร	Test for	Include in	Lag	ADF test	Prob ²	Test	สรุป
	unit root	test equation	Length	statistic		critical	
	in		1			5%	
REER	1 st difference	With trend and intercept	7	-4.230373	0.0465*	-3.485218	I(1)
Real GDP	Level	With trend and intercept	5	-1.920591	0.0277*	-3.481595	I(0)
INFD	Level	None	5	-3.773411	0.0003*	-1.945987	I(0)
MLR	1 st difference	None	1	-4.185658	0.0001*	-1.945745	I(1)
NEER	1 st difference	None	4	-4.528422	0.0000*	-1.945987	I(1)
IMV	Level	With trend and intercept	2	-2.687692	0.0070*	-3.478305	I(0)
TR	1 st difference	None	4	-7.240820	0.0001*	-1.945745	I(1)

หมายเหตุ: ¹ Automatic based on AIC, MAXLAG = 8

² Mackinnon (1996) one-side p - value

* มีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ที่มา: จากการคำนวณ

ผลการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผล

เมื่อทำการทดสอบความนิ่ง (Stationary) ของตัวแปรที่ศึกษาทุกตัวแล้ว จะนำข้อมูลของตัวแปรต้นและตัวแปรตามมาทดสอบว่าตัวแปรใดที่เป็นเหตุ ตัวแปรใดที่เป็นผลหรือตัวแปรทั้งสองเป็นตัวกำหนดซึ่งกันและกัน นั่นคือมีความสัมพันธ์สองทิศทาง โดยการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผล (Causality Test) จะทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามทีละคู่ ใช้การทดสอบ Wald Test ดังนี้

จากสมการที่ 2.1

ตารางที่ 5.2 ความสัมพันธ์ของมูลค่าสินค้านำเข้า (IMV) กับดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง (REER)

Null Hypothesis	F-Statistic	Probability
REER does not Granger Cause IMV	0.101808	0.7507
IMV does not Granger Cause REER	0.311367	0.5787

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ที่มา: จากการคำนวณ

จากผลการทดสอบว่าดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงไม่เป็นสาเหตุของมูลค่าสินค้านำเข้า ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ยอมรับสมมติฐานหลัก แสดงว่าดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงไม่เป็นสาเหตุของมูลค่าสินค้านำเข้า และในทางกลับกันมูลค่าสินค้านำเข้าก็ไม่เป็นสาเหตุของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริง ดังนั้น ผลการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผลมีความสัมพันธ์แบบเป็นอิสระต่อกัน

ตารางที่ 5.3 ความสัมพันธ์ของมูลค่าสินค้านำเข้า (IMV) กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP)

Null Hypothesis	F-Statistic	Probability
Real GDP does not Granger Cause IMV	12.03563	0.0010
IMV does not Granger Cause Real GDP	14.4333	0.0003

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ที่มา: จากการคำนวณ

จากผลการทดสอบว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงไม่เป็นสาเหตุของมูลค่าสินค้านำเข้าที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเป็นสาเหตุของมูลค่าสินค้านำเข้าและในทางกลับกันมูลค่าสินค้านำเข้าก็เป็นสาเหตุของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง ดังนั้น ผลการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผลมีความสัมพันธ์แบบสองทาง

ตารางที่ 5.4 ความสัมพันธ์ของมูลค่าสินค้านำเข้า (IMV) กับผลต่างระหว่างอัตราเงินเฟ้อในประเทศไทยกับอัตราเงินเฟ้อโลก (INFD)

Null Hypothesis	F-Statistic	Probability
INFD does not Granger Cause IMV	0.674629	0.4144
IMV does not Granger Cause INFD	30.447050	0.5061

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ที่มา: จากการคำนวณ

จากผลการทดสอบว่าผลต่างระหว่างอัตราเงินเฟ้อในประเทศไทยกับอัตราเงินเฟ้อโลกไม่เป็นสาเหตุของมูลค่าสินค้านำเข้าที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่ายอมรับสมมติฐานหลัก แสดงว่าผลต่างระหว่างอัตราเงินเฟ้อในประเทศไทยกับอัตราเงินเฟ้อโลกไม่เป็นสาเหตุของมูลค่าสินค้านำเข้า และในทางกลับกันมูลค่าสินค้านำเข้าก็ไม่เป็นสาเหตุของผลต่างระหว่างอัตราเงินเฟ้อในประเทศไทยกับอัตราเงินเฟ้อโลก ดังนั้น ผลการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผลมีความสัมพันธ์แบบอิสระ

จากสมการที่ 2.2

ตารางที่ 5.5 ความสัมพันธ์ของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (TR) กับดัชนีค่าเงินบาท (NEER)

Null Hypothesis	F-Statistic	Probability
NEER does not Granger Cause TR	3.431167	0.0684
TR does not Granger Cause NEER	0.136236	0.7132

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ที่มา: จากการคำนวณ

จากผลการทดสอบว่าดัชนีค่าเงินบาทไม่เป็นสาเหตุของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่ายอมรับสมมติฐานหลัก แสดงว่าดัชนีค่าเงินบาทเป็นไม่สาเหตุของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า แต่ในทางกลับกันปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าก็ไม่เป็นสาเหตุของดัชนีค่าเงินบาท ดังนั้น ผลการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผลมีความสัมพันธ์แบบอิสระ

ตารางที่ 5.6 ความสัมพันธ์ของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (TR) กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP)

Null Hypothesis	F-Statistic	Probability
Real GDP does not Granger Cause TR	6.451368	0.0136
TR does not Granger Cause Real GDP	0.280393	0.5982

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ที่มา: จากการคำนวณ

จากผลการทดสอบว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงไม่เป็นสาเหตุของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงเป็นสาเหตุของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า แต่ในทางกลับกันปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าไม่เป็นสาเหตุของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง ดังนั้น ผลการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผลมีความสัมพันธ์แบบทางเดียว

ตารางที่ 5.7 ความสัมพันธ์ของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (TR) กับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมต่ำ (MLR)

Null Hypothesis	F-Statistic	Probability
MLR does not Granger Cause TR	0.033604	0.8551
TR does not Granger Cause MLR	1.659257	0.2022

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ที่มา: จากการคำนวณ

จากผลการทดสอบว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมต่ำไม่เป็นสาเหตุของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ยอมรับสมมติฐานหลัก แสดงว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมต่ำไม่เป็นสาเหตุของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า และในทางกลับกันปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าก็ไม่เป็นสาเหตุของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมต่ำ ดังนั้น ผลการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผลมีความสัมพันธ์แบบอิสระกัน

ตารางที่ 5.8 ความสัมพันธ์ของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (TR) กับมูลค่าสินค้านำเข้า (IMV)

Null Hypothesis	F-Statistic	Probability
IMV does not Granger Cause TR	5.603736	0.0211
TR does not Granger Cause IMV	3.490368	0.0662

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ที่มา: จากการคำนวณ

จากผลการทดสอบว่ามูลค่าสินค้านำเข้าไม่เป็นสาเหตุของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่า ปฏิเสธสมมติฐานหลัก แสดงว่ามูลค่าสินค้านำเข้าเป็นสาเหตุของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าและในทางกลับกันปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าไม่เป็นสาเหตุของมูลค่าสินค้านำเข้า ดังนั้น ผลการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผลมีความสัมพันธ์แบบทางเดียว

จากผลการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผล (Causality Test) โดยทำการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรต้นและตัวแปรตามทีละคู่ พบว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (TR) กับตัวแปรมูลค่าสินค้านำเข้า (IMV) มีความสัมพันธ์แบบทางเดียว นั่นคือ มูลค่าสินค้านำเข้าเป็นสาเหตุของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า ซึ่งสอดคล้องกับการสร้างกรอบแนวคิดจากแบบจำลองสมการต่อเนื่องของปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย โดยมีตัวแปรมูลค่าสินค้านำเข้าเป็นตัวกลางในการส่งผ่านระหว่างปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคและปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า ซึ่งหลังจากทำการทดสอบความเป็นเหตุเป็นผลแล้วจึงทำการวิเคราะห์โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดสามชั้น (Three Stage Least Square: 3SLS)

ผลการวิเคราะห์โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดสามชั้น

สามารถแสดงให้อยู่ในรูปของสมการได้ ดังนี้

$$\text{IMV} = 1138082 - 506462 \ln \text{REER} + 2.291506 \text{ Real GDP} + 240.7672 \text{ INF} \quad (4.1)$$

(1.599789) (-3.206825)* (23.52926)* (0.073860)

R-squared = 0.912615

Adjusted R-Squared = 0.908582

S.E. of regression = 119439.6

Durbin-Watson stat = 1.288674

$$\text{dTR} = -240261.9 + 41202.39 \ln \text{NEER} + 0.095601 \text{ Real GDP} + 23693.34 \text{ dMLR} \quad (4.2)$$

$$(-1.042592) \quad (0.654860) \quad (0.456195) \quad (2.416154)*$$

$$-0.030979 \text{ IMV}$$

$$(-0.325455)$$

R-squared = 0.079150

Adjusted R-Squared = 0.021597

S.E. of regression = 45002.50

Durbin-Watson stat = 1.200018

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตัวเลขในวงเล็บแทนค่า t-statistic

ผลจากการประมาณค่าสมการในสมการที่ 4.1 พบว่า ค่า R-squared ที่ได้คือ 0.912615 แสดงให้ทราบว่าตัวแปรต้นในสมการสามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทยได้ร้อยละ 91.26 ที่เหลืออีก ร้อยละ 8.74 เป็นการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทยที่มาจากตัวแปรอื่นๆ และหลังจากปรับค่าโดยใช้ค่า Adjusted R-Squared แล้วอิทธิพลของตัวแปรอิสระยังคงมีอยู่ร้อยละ 90.85

จากการตรวจสอบค่านัยสำคัญทางสถิติ โดยพิจารณาจากค่า t- statistic ของสมการที่ 4.1 ปรากฏว่าการเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงกับมูลค่าสินค้านำเข้าเฉลี่ย (lnREER) มีความสัมพันธ์กับมูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทย (IMV) ในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หมายความว่า ถ้ากำหนดค่าให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ เมื่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงกับมูลค่าสินค้านำเข้าเฉลี่ย (lnREER) เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้มูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้าม 1,255.98 ล้านบาท และสาเหตุที่มีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้ามนั้น เนื่องจากดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงของประเทศไทยใช้อัตราแลกเปลี่ยนระบบตะกร้าเงินที่ให้น้ำหนักกับค่าเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกามาก ซึ่งในการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศนั้นมีการตั้งราคาซื้อขายกันในรูปแบบเงินตราสกุลต่างประเทศอื่นๆ ที่สำคัญ อาทิ เช่น เงินสกุลเยน, เงินสกุลยูโร เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP) มีความสัมพันธ์กับมูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทย (IMV) ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หมายความว่า ถ้ากำหนดค่าให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP)

เปลี่ยนแปลงไป 1 ล้านบาท จะส่งผลให้มูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน 2.29 ล้านบาท เนื่องจากเมื่อเศรษฐกิจเติบโตมากขึ้น ผู้นำเข้าจะมีความสามารถในการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

ผลต่างระหว่างอัตราเงินเฟ้อในประเทศไทยกับอัตราเงินเฟ้อโลก (INFD) มีความสัมพันธ์กับมูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทย (IMV) ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เนื่องจากสินค้านำเข้าเป็นสินค้าเฉพาะที่ต้องนำเข้าจากต่างประเทศโดยจะอ้างอิงราคาในตลาดโลก ทำให้ราคาสินค้าในประเทศไทยไม่ผลต่อการตัดสินใจในการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ

ผลจากการประมาณค่าสมการในสมการที่ 4.2 พบว่า ค่า R-squared ที่ได้คือ 0.079150 แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นในสมการสามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าได้ร้อยละ 7.9 ที่เหลืออีก ร้อยละ 92.1 เป็นการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าที่มาจากตัวแปรอื่นๆ และหลังจากปรับค่าโดยใช้ค่า Adjusted R-Squared แล้ว อิทธิพลของตัวแปรต้นยังคงมีอยู่ร้อยละ 2.1

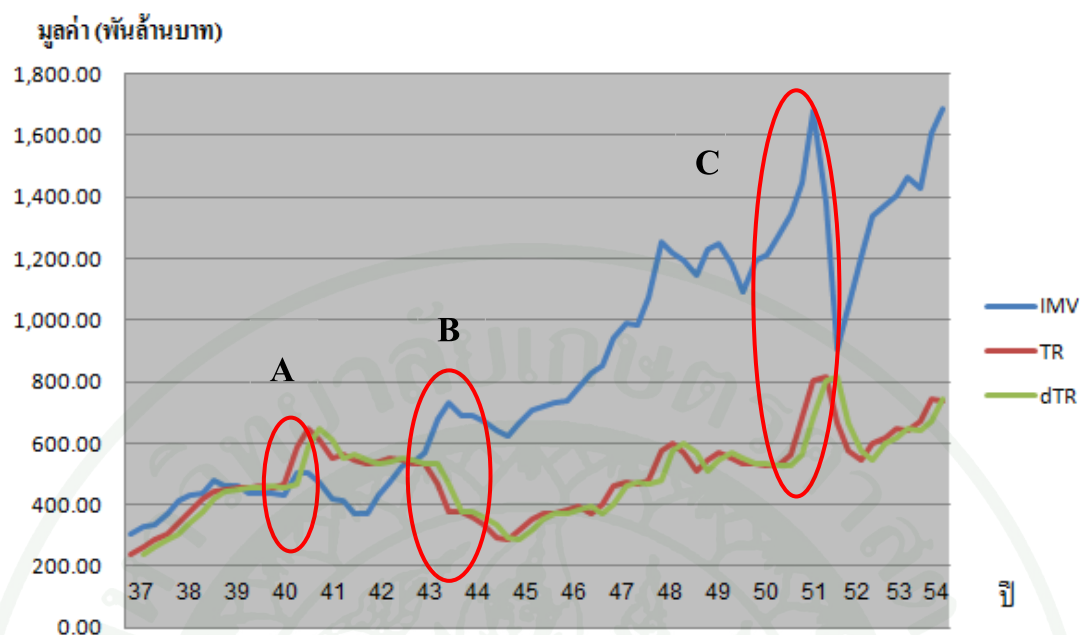
จากการตรวจสอบค่านัยสำคัญทางสถิติ โดยพิจารณาจากค่า t-statistic ของสมการที่ 4.2 ปรากฏว่าการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมต่ำลูกค้ายรายใหญ่ชั้นดี (dMLR) มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (dTR) ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หมายความว่า ถ้ากำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่ เมื่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมต่ำลูกค้ายรายใหญ่ชั้นดี (dMLR) เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (dTR) เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน 23,693.34 ล้านบาท เนื่องจากถึงแม้ว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมต่ำลูกค้ายรายใหญ่ชั้นดีจะเพิ่มสูงขึ้นแต่ผู้นำเข้ากลับมีความต้องการในการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าเพราะในสถานะเศรษฐกิจที่ตกต่ำผู้นำเข้าขาดสภาพคล่องทางการเงินจึงจำเป็นต้องใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าแทนการใช้เงินสดในการชำระค่าสินค้า ถึงแม้ว่าดอกเบี้ยเงินกู้จะสูงก็ตาม

การเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทกับปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าเฉลี่ย (lnNEER) มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (dTR) ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ

ละ 95 ผู้นำเข้าบางรายมีการจองสัญญาอัตราแลกเปลี่ยนล่วงหน้าเพื่อกำหนดต้นทุนด้านอัตราแลกเปลี่ยนในการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศไว้ล่วงหน้าก่อนแล้ว ทำให้ปัจจัยด้านการแข็งค่าของเงินบาทไม่มีผลต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP) มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (dTR) ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เนื่องจากปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของธนาคารพาณิชย์ไม่ได้ขึ้นอยู่กับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง โดยในช่วงที่สถานะเศรษฐกิจดี ผู้นำเข้ากลับมีความต้องการในการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าน้อยลง โดยเลือกที่จะชำระค่าสินค้าเป็นเงินสดแทน ถึงแม้ว่าธนาคารพาณิชย์อาจจะปล่อยสินเชื่อเพื่อการนำเข้าให้ก็ตาม และในทางกลับกันถ้าเศรษฐกิจตกต่ำ ธนาคารพาณิชย์มีความเข้มงวดในการปล่อยสินเชื่อเพื่อการนำเข้าเพราะเกรงว่าจะมีความเสี่ยงในการผิณัดชำระหนี้ แต่ผู้นำเข้ากลับมีความต้องการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าเพิ่มมากขึ้น เพื่อเสริมสภาพคล่องทางการเงินของธุรกิจในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำ

มูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทย (IMV) มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (dTR) ในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากภาพที่ 5.1 โดยในช่วงที่สถานะเศรษฐกิจดี ณ จุด B มูลค่าการนำเข้าจะเพิ่มมากขึ้น ผู้นำเข้าจะชำระเงินค่าสินค้าจากต่างประเทศด้วยเงินสดของกิจการทำให้ปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าลดลง ในทางกลับกันถ้าเศรษฐกิจตกต่ำ ณ จุด A เป็นช่วงที่เกิดวิกฤตต้มยำกุ้งและจุด C เป็นช่วงที่เกิดวิกฤตแฮมเบอร์เกอร์พบว่ามูลค่าสินค้านำเข้าจะเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นช่วงที่ค่าเงินบาทอ่อนตัวอย่างมากจากการประกาศใช้อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบมีการจัดการในช่วงวิกฤตต้มยำกุ้ง ทำให้ผู้นำเข้าขาดสภาพคล่องในการชำระค่าสินค้า จึงเลือกที่จะใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าเพื่อเสริมสภาพคล่องทางการเงินของกิจการ

ภาพที่ 5.1 มูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทยและการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า

ที่มา: จากการคำนวณ

จากผลการวิเคราะห์ทั้งระบบสมการด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดสามชั้น (3SLS) ตามสมมติฐานหลักที่ว่ามูลค่าสินค้านำเข้าเป็นตัวกลางที่ส่งผ่านผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคไปยังปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า พบว่ามูลค่าสินค้านำเข้ามีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า ซึ่งถือได้ว่ามูลค่าสินค้านำเข้าไม่ได้เป็นตัวกลางที่ส่งผ่านผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคไปยังปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า ดังนั้นจึงได้ทำการแยกศึกษาทั้ง 2 สมการ ด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดสองชั้น (OLS) ด้วยสมมติฐานที่ว่ามูลค่าสินค้านำเข้าไม่ได้เป็นตัวกลางที่ส่งผ่านผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคไปยังปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า

ผลการวิเคราะห์โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด

สามารถแสดงให้อยู่ในรูปของสมการได้ ดังนี้

$$\text{IMV} = 1094290 - 495948.9 \ln\text{REER} + 2.27218 \text{ Real GDP} + 229.3564 \text{ INF} \quad (4.3)$$

$$(1.496069) \quad (-3.051576)^* \quad (22.90883)^* \quad (0.074823)$$

$$R\text{-squared} = 0.914750$$

$$\text{Adjusted } R\text{-Squared} = 0.910875$$

$$\text{S.E. of regression} = 118638.0$$

$$\text{Durbin-Watson stat} = 1.28852$$

$$\text{dTR} = 156192 - 416770.7 \ln\text{NEER} + 0.478129 \text{ Real GDP} + 35645.83 \text{ dMLR} \quad (4.4)$$

$$(3.576486) \quad (-3.985411)^* \quad (2.363369)^* \quad (6.649785)^*$$

$$+ 0.149745 \text{ IMV}$$

$$(0.0938)$$

$$R\text{-squared} = 0.611650$$

$$\text{Adjusted } R\text{-Squared} = 0.587378$$

$$\text{S.E. of regression} = 81352.33$$

$$\text{Durbin-Watson stat} = 0.384643$$

หมายเหตุ: *มีนัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ตัวเลขในวงเล็บแทนค่า t-statistic

ผลจากการประมาณค่าสมการในสมการที่ 4.3 พบว่า ค่า R-squared ที่ได้คือ 0.914750 แสดงให้ทราบว่าตัวแปรต้นในสมการสามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทยได้ร้อยละ 91.47 ที่เหลืออีก ร้อยละ 8.53 เป็นการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทยที่มาจากตัวแปรอื่นๆ และหลังจากปรับค่าโดยใช้ค่า Adjusted R-Squared แล้ว อิทธิพลของตัวแปรอิสระยังคงมีอยู่ร้อยละ 91.08

จากการตรวจสอบค่านัยสำคัญทางสถิติ โดยพิจารณาจากค่า t-statistic ของสมการที่ 4.3 ปรากฏว่าการเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงกับมูลค่าสินค้านำเข้าเฉลี่ย (lnREER) มีความสัมพันธ์กับมูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทย (IMV) ในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หมายความว่า ถ้ากำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่ เมื่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงกับมูลค่าสินค้านำเข้าเฉลี่ย (lnREER) เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้มูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้าม 1,229.90 ล้านบาท และสาเหตุที่มีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้ามนั้น เนื่องจากดัชนีค่าเงินบาทที่แท้จริงของประเทศไทยใช้อัตราแลกเปลี่ยนระบบตะกร้าเงินที่ให้น้ำหนักกับค่าเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกามาก ซึ่งในการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศนั้นมีการตั้งราคาซื้อขายกันในรูปแบบเงินตราสกุลต่างประเทศอื่นๆ ที่สำคัญ อาทิ เช่น เงินสกุลเยน, เงินสกุลยูโร เป็นต้น

นอกจากนี้ยังพบว่า ตัวแปรผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP) มีความสัมพันธ์กับมูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทย (IMV) ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หมายความว่า ถ้ากำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่ เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP) เปลี่ยนแปลงไป 1 ล้านบาท จะส่งผลให้มูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทยเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน 2.27 ล้านบาท เนื่องจากเมื่อเศรษฐกิจเติบโตมากขึ้น ผู้นำเข้าจะมีความสามารถในการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศเพิ่มมากขึ้น

ผลต่างระหว่างอัตราเงินเฟ้อในประเทศไทยกับอัตราเงินเฟ้อโลก (INFD) มีความสัมพันธ์กับมูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทย (IMV) ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้และไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เนื่องจากสินค้านำเข้าเป็นสินค้าเฉพาะที่ต้อง

นำเข้าจากต่างประเทศโดยจะอ้างอิงราคาในตลาดโลก ทำให้ราคาสินค้าในประเทศไทยไม่ผลต่อการตัดสินใจในการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ

ผลจากการประมาณค่าสมการในสมการที่ 4.4 พบว่า ค่า R-squared ที่ได้คือ 0.611650 แสดงให้ทราบว่าตัวแปรต้นในสมการสามารถใช้อธิบายการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าได้ร้อยละ 61.16 ที่เหลืออีก ร้อยละ 38.84 เป็นการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าที่มาจากตัวแปรอื่นๆ และหลังจากปรับค่าโดยใช้ค่า Adjusted R-Squared แล้ว อิทธิพลของตัวแปรต้นยังคงมีอยู่ร้อยละ 58.73

จากการตรวจสอบค่านัยสำคัญทางสถิติ โดยพิจารณาจากค่า t-statistic ของสมการที่ 4.4 ปรากฏว่าการเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทกับปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าเฉลี่ย (lnNEER) มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (dTR) ในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หมายความว่า ถ้ากำหนดให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ เมื่อการเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาท กับปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าเฉลี่ย (lnNEER) เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (dTR) เปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้าม 1,033.55 ล้านบาท เนื่องจากระยะเวลาในการศึกษานั้นเป็นช่วงที่ประเทศไทยเกิดวิกฤตต้มยำกุ้งโดยมีการประกาศใช้อัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบมีการจัดการซึ่งมีผลทำให้ค่าเงินบาทอ่อนตัวเป็นอย่างมาก และเนื่องจากความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนทำให้ผู้นำเข้ายังไม่ต้องการชำระค่าสินค้าเป็นเงินสกุลบาท จึงเลือกใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าในรูปของภาระเงินสกุลตราต่างประเทศแทน

นอกจากนี้ยังพบว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP) มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (dTR) ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หมายความว่า ถ้ากำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่ เมื่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP) เปลี่ยนแปลงไป 1 ล้านบาท จะส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (dTR) เปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน 478,129 บาท เนื่องจากเมื่อเศรษฐกิจเติบโตขึ้น ผู้นำเข้ามีความต้องการในการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าเพื่อเป็นทุนในการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศ

การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมต่ำลูกค้ายรายใหญ่ชั้นดี (dMLR) มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (dTR) ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งไม่ตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 หมายความว่า ถ้ากำหนดให้ปัจจัยอื่นๆคงที่ เมื่อการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมต่ำลูกค้ายรายใหญ่ชั้นดี (dMLR) เปลี่ยนแปลงไปร้อยละ 1 จะส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (dTR) เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกัน 35,645.83 ล้านบาท เนื่องจาก ถึงแม้ว่าอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมต่ำลูกค้ายรายใหญ่ชั้นดีจะเพิ่มสูงขึ้น แต่ผู้นำเข้ากลับมีความต้องการในการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า เพราะในสถานะเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ผู้นำเข้าขาดสภาพคล่องทางการเงิน จึงจำเป็นต้องใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าแทนการใช้เงินสดในการชำระค่าสินค้าถึงแม้ว่าดอกเบี้ยเงินกู้จะสูงก็ตาม

มูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทย (IMV) มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า (dTR) ในทิศทางเดียวกัน ซึ่งตรงตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 เนื่องจากการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าในแต่ละครั้งนั้น ผู้นำเข้าจะต้องพิจารณาจากภาวะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปและสภาพคล่องของทางกิจการด้วย เพราะวิเคราะห์ว่าควรจะใช้เงินสดของกิจการหรือใช้สินเชื่อกับทางธนาคารพาณิชย์ ดังนั้น มูลค่าสินค้านำเข้าจึงไม่ได้เป็นตัวแปรชัดเจนที่บ่งบอกว่าผู้นำเข้าจะใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้ากับทางธนาคารพาณิชย์

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

สินเชื่อเพื่อการนำเข้าถือว่ามีความสำคัญต่อเศรษฐกิจการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย เพราะเป็นแหล่งเงินทุนที่สำคัญของภาคธุรกิจในการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ เพื่อเสริมสภาพคล่องทางการเงินของภาคธุรกิจในการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศ หรือนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศเพื่อมาผลิตเป็นสินค้าอีกที ตลอดจนเกิดกระแสเงินตราสกุลต่างประเทศไหลเวียนในธุรกิจระหว่างประเทศในการชำระค่าสินค้าให้กับประเทศคู่ค้า โดยในการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาผลกระทบของปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า

ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงมีเป้าหมายในการศึกษาปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย โดยใช้ข้อมูลทศนิยมเป็นรายไตรมาส ตั้งแต่ไตรมาสที่ 1 ของปี พ.ศ. 2537 - ไตรมาสที่ 2 ของปี พ.ศ. 2554 โดยสร้างแบบจำลองระบบสมการต่อเนื่อง (Simultaneous Equations) จากปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อมูลค่าสินค้านำเข้าและมีผลผ่านต่อไปยังปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของระบบธนาคารพาณิชย์ไทย โดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด 3 ชั้น (Three Stage Least Square: 3SLS)

ผลการศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของระบบธนาคารพาณิชย์ไทยในช่วงปี พ.ศ. 2537 - 2554 ซึ่งเป็นช่วงที่เกิดวิกฤตเศรษฐกิจในประเทศไทยและในต่างประเทศ พบว่าการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าแปรผันไปในทิศทางตรงกันข้ามกับมูลค่าสินค้านำเข้าของประเทศไทย โดยในช่วงที่สถานะเศรษฐกิจดีมีการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น แต่ผู้นำเข้ากลับมีความต้องการในการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าน้อยลง โดยเลือกที่จะชำระค่าสินค้าเป็นเงินสดแทน ถึงแม้ว่าธนาคารพาณิชย์อยากจะปล่อยสินเชื่อเพื่อการนำเข้าก็ตามและในทางกลับกันถ้าเศรษฐกิจตกต่ำ ธนาคารพาณิชย์ก็ไม่อยากปล่อยสินเชื่อเพื่อการนำเข้าเนื่องจากมีความเสี่ยงสูง แต่ผู้นำเข้ากลับมีความต้องการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าเพิ่มขึ้น เพื่อเสริมสภาพคล่องทางการเงินของธุรกิจในช่วงที่เศรษฐกิจตกต่ำ จึงทำให้ปริมาณการใช้สินเชื่อและการปล่อยสินเชื่อไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

จากการศึกษาในครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของประเทศไทย โดยการสร้างระบบสมการต่อเนื่องของมูลค่าสินค้านำเข้าและปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุดสามชั้น (3SLS) ซึ่งจากสถานะเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น พบว่า การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมขึ้นต่ำลูกค้ารายใหญ่ชั้นดี (dMLR) เป็นปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และจากผลการศึกษากรณีมูลค่าสินค้านำเข้าไม่ได้เป็นตัวกลางในการส่งผ่านผลกระทบจากปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคไปยังปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าด้วยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS) พบว่าการเปลี่ยนแปลงของดัชนีค่าเงินบาทกับปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าเฉลี่ย (lnNEER), ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริง (Real GDP) และการเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมขึ้นต่ำลูกค้ารายใหญ่ชั้นดี (dMLR) เป็นปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากผลการทดลองพบว่ามูลค่าสินค้านำเข้าไม่ได้มีผลต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้า ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์ซึ่งถือว่าเป็นแหล่งเงินทุนในการปล่อยสินเชื่อเพื่อการนำเข้าควรพิจารณาในการวางแผนจัดการด้านการปล่อยสินเชื่อเพื่อการนำเข้าเพราะปัจจัยในการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าไม่ได้ขึ้นอยู่กับมูลค่าการนำเข้า แต่มาจากปัจจัยทางเศรษฐกิจมหภาคอื่นๆ เช่น อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ อัตราดอกเบี้ย เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่ามีปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของประเทศไทยนั้นได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจที่ส่งผ่านตัวแปรเศรษฐกิจมหภาค ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไปควรแยกศึกษาในช่วงก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจและหลังเกิดวิกฤตว่าปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคตัวใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณการใช้สินเชื่อ

2. จากการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาปริมาณการใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของประเทศไทย ซึ่งเป็นยอดสินเชื่อเพื่อการนำเข้าที่ได้รับการอนุมัติจากธนาคารพาณิชย์แล้วและในการศึกษา

ครั้งต่อไปควรศึกษาปริมาณการยื่นขอใช้สินเชื่อเพื่อการนำเข้าของภาคธุรกิจ เพื่อศึกษาอุปสงค์
สินเชื่อเพื่อการนำเข้า

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กฤษฎา ตติรังสรรค์สุข. 2547. เศรษฐศาสตร์มหภาคเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์.
- เกษร จันทระภูติรัตน์. 2533. เศรษฐศาสตร์ว่าด้วยดุลการชำระเงิน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ไกร โพธิ์งาม, ร.ศ.ดร. 2553. การพิจารณา Identification (Online).
http://www.eco.ru.ac.th/eco/article/Y4C3/order_condition.pdf, 16 ตุลาคม 2554.
- ชนินทร์ พิทยาวิวิธ. 2547. เลตเตอร์ออฟเครดิตการค้า. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรโสภณ.
- ทรงศรี อัครางกูร. 2542. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อดุลการค้าของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยลักษณ์ เตชพิชิตโชค. 2547. ระดับการส่งผ่านอัตราแลกเปลี่ยนต่อราคาสินค้านำเข้า: กรณีศึกษาประเทศไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2553. การสำรวจสินค้าการค้านำเข้าระหว่างประเทศของประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: ฝ่ายบริหารข้อมูล.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2554. บัญชีการเงินของสถาบันรับฝากเงิน (Online).
<http://www2.bot.or.th/statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=4&language=TH>, 12 ตุลาคม 2554.
- บัณฑิต ชัยวิชญชาติ, ผศ.ดร. 2550. โครงสร้างและการประมาณการแบบจำลองเศรษฐกิจมหภาคของไทย. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พรายพล คุ่มทรัพย์, ดร. 2547. เศรษฐศาสตร์การเงินระหว่างประเทศทฤษฎีและนโยบาย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

พรพิมล สันติมนิรัตน์, รศ. เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ภราดร ปริดาศักดิ์. 2550. หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2541. การจัดทำรูปแบบจำลองเพื่อพยากรณ์การค้า. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เยาวเรศ ทับพันธุ, ดร. 2549. เศรษฐศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ ทฤษฎีและนโยบาย.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. 2548. เศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์.

วเรศ อุปาติก. 2544. เศรษฐศาสตร์การเงินและการธนาคาร. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุชาดา สถาวรวงศ์. 2544. ธุรกิจการเงินระหว่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สุทธิพันธ์ จิราธิวัฒน์, ดร. 2538. การจัดการธุรกิจต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

อัครพล อ้นทอง. 2550. คู่มือการใช้โปรแกรม EViews เบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติ.
เชียงใหม่: สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อมร จิระชัยประสิทธิ์. 2545. ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดอุปสงค์และอุปทานในการให้สินเชื่อของ
ธนาคารพาณิชย์ไทย. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- Arize, A. C. 1995. **The Long-Run Relationship between Import Flow and Real Exchange-Rate Volatility: the Experience of Eight European Economies: Case of United state of American.** USA: JAI Press Inc.
- Field, A. J. and D. R. Appleyard. 1998. **International Economics.** 3rd ed. USA: The McGraw-Hill Companies Inc.
- Ghosh, S. K. 1991. **Econometric Theory and Applications.** New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Green, W. H. 2003. **Econometric Analysis.** 5th ed. USA: Pearson Education Inc.
- Harris, R. 1995. **Using Cointegration analysis in Econometric Modelling.** Great Britain: T.J. Press (Padstow) Ltd.
- Intriligator, M. D. , R. G. Bodkin. and C. Hsiao. 1996. **Econometric Models, Techniques, and Applications.** New Jersey: Prentice Hall Inc.
- Ramanathan, R. 1995. **Introductory Econometrics with Applications.** Florida: Harcourt Brace & Company.
- Sinha, D. 1997. "Determinants of Import Demand in Thailand." **International Economic Journal.** 11(4): 73-83.

การพิจารณา Identification

Identification เป็นการพิจารณาว่าสมการที่เขียนขึ้นมา สามารถหาค่าได้หรือไม่ ซึ่งพิจารณาได้ ดังนี้

1. การพิจารณา Identification โดยใช้ Order Condition

กำหนดให้แบบจำลอง คือ

$$Q_d = \alpha_0 + \alpha_1 P \quad (6.1)$$

$$Q_s = \beta_0 + \beta_1 P \quad (6.2)$$

$$Q_d = Q_s \quad (6.3)$$

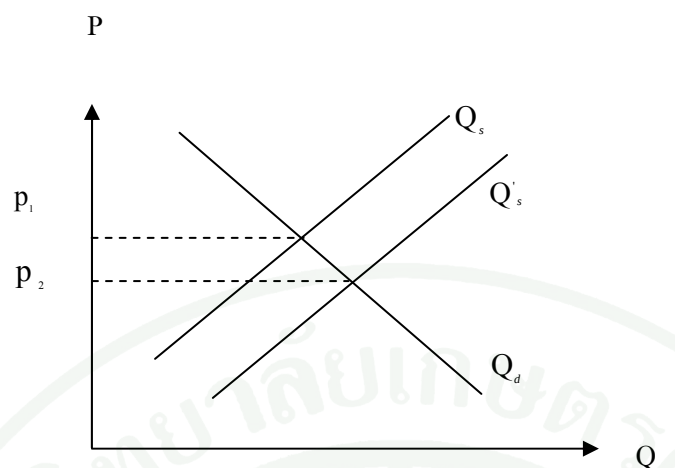
Endogenous Variables: Q_d, Q_s, P

Exogenous Variables: -

Endogenous Variables คือ ตัวแปรที่ค่าของตัวแปรถูกกำหนดด้วยตัวแปรอื่นๆ ในแบบจำลอง และตัวแปรนั้นก็เป็นตัวกำหนดค่าของตัวแปรอื่นๆ ด้วย

Exogenous Variables คือ ตัวแปรที่ค่าของตัวแปรถูกกำหนดจากตัวแปรภายนอก

จากสมการที่ (6.1) และ (6.2) Q_d และ Q_s ถูกกำหนดโดย P สำหรับ P ถูกกำหนดโดย Q_d และ Q_s เนื่องจากเมื่อพิจารณาแล้ว Q_d และ Q_s ย้ายตำแหน่งจะทำให้ P เปลี่ยนแปลง

ภาพผนวกที่ 1 จุดดุลยภาพของอุปสงค์และอุปทาน

ที่มา: ไกร โพธิ์งาม (2553: 6)

การใช้ Order Condition จะใช้สูตร

$$K - M \geq G - 1$$

K คือ จำนวน Endogenous Variables และ Exogenous Variables ของทั้ง Model

M คือ จำนวน Endogenous Variables และ Exogenous Variables ของสมการที่พิจารณา

G คือ จำนวน Endogenous Variables ของทั้ง Model ซึ่งจะเท่ากับจำนวนสมการ

ถ้า $K - M = G - 1$ สมการที่พิจารณา มีความชี้ชัดพอดี (Exactly Identified)

ถ้า $K - M > G - 1$ สมการที่พิจารณา มีความชี้ชัดเกินจำเป็น (Over Identified)

ถ้า $K - M < G - 1$ สมการที่พิจารณา ชี้ชัดไม่ได้ (Under Identified)

จากแบบจำลอง Endogenous Variables ได้แก่ Q_d, Q_s, P แบบจำลองนี้ไม่มี Exogenous Variables
พิจารณาว่า Q_d Identified หรือไม่

$$K - M \geq G - 1$$

$$3 - 2 < 3 - 1 \quad \text{แสดงว่า } Q_d \text{ เป็น Unidentified}$$

พิจารณาว่า Q_s Identified หรือไม่

$$K - M \geq G - 1$$

$$3 - 2 < 3 - 1 \quad \text{แสดงว่า } Q_s \text{ เป็น Unidentified}$$

1. การพิจารณา Identification โดยใช้ Rank Condition

กำหนดให้แบบจำลอง คือ

$$Q_t^d = \alpha_0 + \alpha_1 P_t + \alpha_2 Y_t \quad (6.4)$$

$$Q_t^s = \beta_0 + \beta_1 P_t + \beta_2 W_t \quad (6.5)$$

$$Q_t^d = Q_t^s \quad (6.6)$$

โดยที่ Q_t^d, Q_t^s, P, Y และ W คือ อุปสงค์, อุปทาน, ราคา, รายได้และปริมาณฝนตามลำดับการใช้ Rank Condition มีวิธีการ ดังนี้

$$-Q_t^d + \alpha_0 + \alpha_1 P_t + \alpha_2 Y_t = 0$$

$$-Q_t^s + \beta_0 + \beta_1 P_t + \beta_2 W_t = 0$$

สมการ	ตัวแปร				
	Q_t^d	P_t	Y_t	Q_t^s	W_t
(6.4)	1	α_1	α_2	0	0
(6.5)	0	β_1	0	-1	β_2
(6.6)	-1	0	0	1	0

ต้องการพิจารณาสมการใดให้ขีดเส้นทับสัมประสิทธิ์ของสมการนั้นสัมประสิทธิ์ตัวใดที่ไม่เท่ากับศูนย์ ให้ขีดเส้นตามแนวตั้ง พิจารณาสมการที่ (6.4) ขีดเส้นตามแนวนอนผ่านสมการที่ (6.4) ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวใดไม่เท่ากับศูนย์ให้ขีดเส้นตามแนวตั้ง คัดลอกสัมประสิทธิ์ที่เหลือลงมา แล้วหาค่า Determinant Order $G - 1$ จากตัวอย่างนี้ $G - 3$ เนื่องจากมี 3 สมการ ถ้าพบว่าค่า Determinant ไม่เท่ากับศูนย์ แสดงว่าสมการนั้นสามารถหาค่าได้ (Identified)

$$\Delta = \begin{vmatrix} -1 & \beta_2 \\ 1 & 0 \end{vmatrix} = -\beta_2 \neq 0$$

แสดงว่าสมการที่ (6.4) Identified แต่พบว่า Determinant ทุก Determinant เท่ากับศูนย์ แสดงว่าสมการนั้นหาค่าไม่ได้

Testing the Order of Integration of the variables

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นข้อมูลสถิติที่เป็นอนุกรมเวลา (Time Series Data) ซึ่งตัวแปรเหล่านี้มักมีลักษณะไม่นิ่ง (Non Stationary) กล่าวคือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าความแปรปรวน (Variances) จะมีค่าไม่คงที่ มีการเปลี่ยนแปลงตามเวลา เมื่อนำมาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของสมการจะทำให้สมการมีความสัมพันธ์ไม่แท้จริง (Spurious Regression) คือ ค่าสถิติ t-statistics ที่สูงเกินความจริงค่าสถิติ Durbin-Watson มีค่าค่อนข้างต่ำ แสดงให้เห็นถึง High Level of Autocorrelated Residuals ดังนั้น จึงต้องมีการทดสอบ Unit Root เพื่อทดสอบความนิ่งของตัวแปรแต่ละตัว

โดยถ้าผลการทดสอบ Unit Root พบว่าตัวแปรทั้งสมการมีความนิ่ง (Stationary) ที่ระดับ I(1) ทุกตัวแปร สมการนั้นสามารถวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติของทุกตัวแปรที่ระดับ I(0) ได้ โดยใช้หลัก “Cointegration Vector” แต่เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ ผลการทดสอบ Unit Root พบว่า มีตัวแปรบางตัวมีความนิ่งที่ระดับ I(1) และตัวแปรบางตัวมีความนิ่งที่ระดับ I(0) ดังนั้นในการอธิบายค่าความสัมพันธ์จะต้องอธิบายให้ถูกต้องตามความหมายของตัวแปรที่ปรับข้อมูลแล้วนำไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

การเลือกรูปแบบสมการและการทดสอบแบบจำลองของสมการ (Choosing Functional Form and Testing for Model Specification)

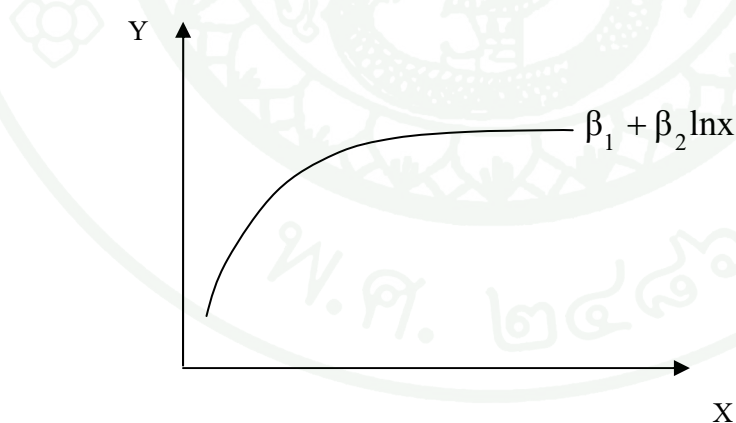
สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ได้เลือกรูปแบบสมการในสมการที่ 4.1 และสมการที่ 4.2 เป็นสมการ Linear –Log Relationship โดยรูปแบบของตัวแปรตามไม่เปลี่ยนแปลงแต่ตัวแปรต้นบางตัวแปรอยู่ในรูปแบบของ Logarithmic Form

$$Y = \beta_1 + \beta_2 \ln X + \mu$$

ตารางผนวกที่ 1 Marginal Effects and Elasticities of Different Functional Forms

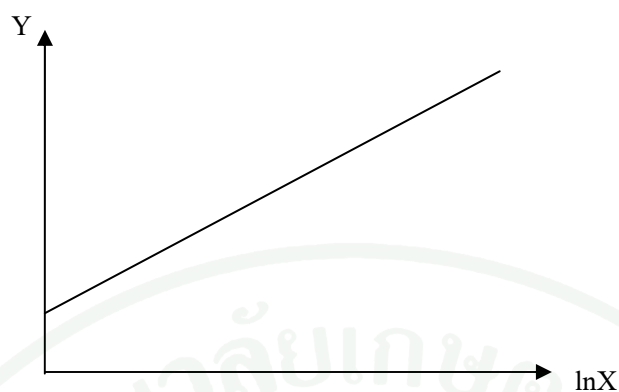
Name	Functional Form	Marginal Effect (dy/dx)	Elasticity [(X/Y)(dy/dx)]
Linear	$Y = \beta_1 + \beta_2 X$	β_2	$\beta_2 X/Y$
Linear-Log	$Y = \beta_1 + \beta_2 \ln X$	β_2 / X	β_2 / Y
Reciprocal	$Y = \beta_1 + \beta_2 (1/X)$	$-\beta_2 / X^2$	$-\beta_2 / (XY)$
Quadratic	$Y = \beta_1 + \beta_2 X + \beta_3 X^2$	$\beta_2 + 2\beta_3 X$	$(\beta_2 + 2\beta_3 X)X/Y$
Interaction	$Y = \beta_1 + \beta_2 X + \beta_3 XZ$	$\beta_2 + \beta_3 Z$	$(\beta_2 + \beta_3 Z)X/Y$
Log-Linear	$\ln Y = \beta_1 + \beta_2 X$	$\beta_2 Y$	$\beta_2 X$
Double-Log	$\ln Y = \beta_1 + \beta_2 \ln X$	$\beta_2 Y/X$	β_2
Logistic	$\ln \frac{Y}{1-Y} = \beta_1 + \beta_2 X$	$\beta_2 Y(1-Y)$	$\beta_2 (1-Y)X$

ที่มา: Ramu Ramanathan (1995: 257)

ภาพผนวกที่ 2 Linear-Log Functional Form

ที่มา: Ramu Ramanathan (1995: 258)

ภาพผนวกที่ 3 Graph of Y against ln X

ที่มา: Ramu Ramanathan (1995: 258)

จากความสัมพันธ์ของภาพผนวกที่ 2 ซึ่งเป็นกราฟความสัมพันธ์ในรูปแบบ Nonlinear Function ในขณะที่ภาพผนวกที่ 3 เป็นกราฟความสัมพันธ์ในรูปแบบ linear Function ของ lnX

โดย Marginal Effect ของสมการ Linear-Log Model คือ $\frac{dY}{dX} = \frac{\beta_2}{X}$ ถ้า $\beta_2 > 0$

ตารางผนวกที่ 2 ผลการประมาณค่าสมการโดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุดสามชั้น (3SLS)

$$\text{imv} = c(1) + c(2) * \text{lnreer} + c(3) * \text{realgdp} + c(4) * \text{infd}$$

$$d(\text{tr}) = c(5) + c(6) * \text{lnneer} + c(7) * \text{realgdp} + c(8) * d(\text{mlr}) + c(9) * \text{imv}$$

@inst lnreer lnneer realgdp infd d(mlr)

Estimation Method: Three-Stage Least Squares

Date: 05/01/12 Time: 19:05

Sample: 1994Q2 2011Q2

Included observations: 69

Total system (balanced) observations 138

Linear estimation after one-step weighting matrix

	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C(1)	1138082.	711395.2	1.599789	0.1121
C(2)	-506462.0	157932.5	-3.206825	0.0017
C(3)	2.291506	0.097390	23.52926	0.0000
C(4)	240.7672	3259.771	0.073860	0.9412
C(5)	-240261.9	230446.7	-1.042592	0.2991
C(6)	41202.39	62917.85	0.654860	0.5137
C(7)	0.095601	0.209562	0.456195	0.6490
C(8)	23693.34	9806.222	2.416154	0.0171
C(9)	-0.030979	0.095186	-0.325455	0.7454

Determinant residual covariance 2.01E+19

Equation: $\text{IMV} = C(1) + C(2) * \text{LNREER} + C(3) * \text{REALGDP} + C(4) * \text{INFD}$

Instruments: LNREER LNNEER REALGDP INFD D(MLR) C

Observations: 69

R-squared	0.912615	Mean dependent var	845293.1
Adjusted R-squared	0.908582	S.D. dependent var	395032.7
S.E. of regression	119439.6	Sum squared resid	9.27E+11
Durbin-Watson stat	1.288674		

Equation: $D(\text{TR}) = C(5) + C(6) * \text{LNNEER} + C(7) * \text{REALGDP} + C(8) * D(\text{MLR}) + C(9) * \text{IMV}$

Instruments: LNREER LNNEER REALGDP INFD D(MLR) C

Observations: 69

R-squared	0.079150	Mean dependent var	7211.739
Adjusted R-squared	0.021597	S.D. dependent var	45496.47
S.E. of regression	45002.50	Sum squared resid	1.30E+11
Durbin-Watson stat	1.200018		

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 3 ผลการทดสอบ Unit root test ของตัวแปร REER

Null Hypothesis: D(REER) has a unit root

Exogenous: Constant, Linear Trend

Lag Length: 7 (Automatic based on AIC, MAXLAG=8)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-4.230373	0.0073
Test critical values: 1% level	-4.115684	
5% level	-3.485218	
10% level	-3.170793	

*MacKinnon (1996) one-sided p-values.

Augmented Dickey-Fuller Test Equation

Dependent Variable: D(REER,2)

Method: Least Squares

Date: 05/01/12 Time: 16:02

Sample (adjusted): 1996Q2 2011Q2

Included observations: 61 after adjustments

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
D(REER(-1))	-1.768247	0.417989	-4.230373	0.0001
D(REER(-1),2)	1.039223	0.379028	2.741812	0.0084
D(REER(-2),2)	0.881052	0.338819	2.600359	0.0122
D(REER(-3),2)	0.368572	0.298519	1.234667	0.2226
D(REER(-4),2)	0.642287	0.261738	2.453931	0.0176
D(REER(-5),2)	0.287951	0.200096	1.439060	0.1562
D(REER(-6),2)	0.138371	0.164527	0.841022	0.4043
D(REER(-7),2)	0.290302	0.133549	2.173751	0.0344
C	-2.737719	1.308119	-2.092868	0.0414
@TREND(1994Q1)	0.061849	0.030313	2.040328	0.0465
R-squared	0.576504	Mean dependent var	-0.012623	
Adjusted R-squared	0.501769	S.D. dependent var	5.309461	
S.E. of regression	3.747708	Akaike info criterion	5.628987	
Sum squared resid	716.3111	Schwarz criterion	5.975031	
Log likelihood	-161.6841	F-statistic	7.714010	
Durbin-Watson stat	2.040464	Prob(F-statistic)	0.000000	

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 4 ผลการทดสอบ Unit root test ของตัวแปร Real GDP

Null Hypothesis: REALGDP has a unit root
 Exogenous: Constant, Linear Trend
 Lag Length: 5 (Automatic based on AIC, MAXLAG=8)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-1.920591	0.6323
Test critical values: 1% level	-4.107947	
5% level	-3.481595	
10% level	-3.168695	

*MacKinnon (1996) one-sided p-values.

Augmented Dickey-Fuller Test Equation
 Dependent Variable: D(REALGDP)
 Method: Least Squares
 Date: 05/01/12 Time: 15:57
 Sample (adjusted): 1995Q3 2011Q2
 Included observations: 64 after adjustments

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
REALGDP(-1)	-0.096842	0.050423	-1.920591	0.0599
D(REALGDP(-1))	0.417277	0.113162	3.687427	0.0005
D(REALGDP(-2))	-0.354833	0.108047	-3.284076	0.0018
D(REALGDP(-3))	-0.074736	0.113918	-0.656048	0.5145
D(REALGDP(-4))	0.595422	0.102756	5.794505	0.0000
D(REALGDP(-5))	-0.409537	0.121187	-3.379374	0.0013
C	58143.42	30515.60	1.905367	0.0619
@TREND(1994Q1)	897.6114	397.1209	2.260298	0.0277
R-squared	0.802879	Mean dependent var		6482.469
Adjusted R-squared	0.778239	S.D. dependent var		40682.10
S.E. of regression	19157.83	Akaike info criterion		22.67528
Sum squared resid	2.06E+10	Schwarz criterion		22.94514
Log likelihood	-717.6089	F-statistic		32.58417
Durbin-Watson stat	2.024095	Prob(F-statistic)		0.000000

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 5 ผลการทดสอบ Unit root test ของตัวแปร INFD

Null Hypothesis: INFD has a unit root

Exogenous: None

Lag Length: 5 (Automatic based on AIC, MAXLAG=8)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-3.773411	0.0003
Test critical values: 1% level	-2.601596	
5% level	-1.945987	
10% level	-1.613496	

*MacKinnon (1996) one-sided p-values.

Augmented Dickey-Fuller Test Equation

Dependent Variable: D(INFD)

Method: Least Squares

Date: 05/01/12 Time: 15:47

Sample (adjusted): 1995Q3 2011Q2

Included observations: 64 after adjustments

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
INFD(-1)	-0.171182	0.045365	-3.773411	0.0004
D(INFD(-1))	0.499329	0.111021	4.497601	0.0000
D(INFD(-2))	0.031602	0.120275	0.262748	0.7937
D(INFD(-3))	0.005306	0.116550	0.045525	0.9638
D(INFD(-4))	-0.362028	0.115552	-3.133045	0.0027
D(INFD(-5))	0.175528	0.101985	1.721112	0.0906
R-squared	0.497177	Mean dependent var		0.158281
Adjusted R-squared	0.453831	S.D. dependent var		1.462372
S.E. of regression	1.080741	Akaike info criterion		3.082230
Sum squared resid	67.74403	Schwarz criterion		3.284626
Log likelihood	-92.63137	Durbin-Watson stat		2.043918

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 6 ผลการทดสอบ Unit root test ของตัวแปร MLR

Null Hypothesis: D(MLR) has a unit root

Exogenous: None

Lag Length: 1 (Automatic based on AIC, MAXLAG=8)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-4.185658	0.0001
Test critical values: 1% level	-2.599934	
5% level	-1.945745	
10% level	-1.613633	

*MacKinnon (1996) one-sided p-values.

Augmented Dickey-Fuller Test Equation

Dependent Variable: D(MLR,2)

Method: Least Squares

Date: 05/01/12 Time: 15:50

Sample (adjusted): 1994Q4 2011Q2

Included observations: 67 after adjustments

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
D(MLR(-1))	-0.414537	0.099037	-4.185658	0.0001
D(MLR(-1),2)	0.198664	0.120392	1.650136	0.1037
R-squared	0.212206	Mean dependent var		-0.006119
Adjusted R-squared	0.200086	S.D. dependent var		0.471506
S.E. of regression	0.421705	Akaike info criterion		1.140376
Sum squared resid	11.55930	Schwarz criterion		1.206188
Log likelihood	-36.20261	Durbin-Watson stat		1.978266

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 7 ผลการทดสอบ Unit root test ของตัวแปร NEER

Null Hypothesis: D(NEER) has a unit root

Exogenous: None

Lag Length: 4 (Automatic based on AIC, MAXLAG=8)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-4.528422	0.0000
Test critical values: 1% level	-2.601596	
5% level	-1.945987	
10% level	-1.613496	

*MacKinnon (1996) one-sided p-values.

Augmented Dickey-Fuller Test Equation

Dependent Variable: D(NEER,2)

Method: Least Squares

Date: 05/01/12 Time: 15:53

Sample (adjusted): 1995Q3 2011Q2

Included observations: 64 after adjustments

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
D(NEER(-1))	-1.112710	0.245717	-4.528422	0.0000
D(NEER(-1),2)	0.470220	0.218954	2.147569	0.0359
D(NEER(-2),2)	0.332410	0.177337	1.874452	0.0658
D(NEER(-3),2)	0.004795	0.151093	0.031737	0.9748
D(NEER(-4),2)	0.240107	0.126857	1.892743	0.0633
R-squared	0.469572	Mean dependent var		0.029219
Adjusted R-squared	0.433611	S.D. dependent var		5.757534
S.E. of regression	4.333052	Akaike info criterion		5.845326
Sum squared resid	1107.745	Schwarz criterion		6.013988
Log likelihood	-182.0504	Durbin-Watson stat		1.988508

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 8 ผลการทดสอบ Unit root test ของตัวแปร IMV

Null Hypothesis: IMV has a unit root

Exogenous: Constant, Linear Trend

Lag Length: 2 (Automatic based on AIC, MAXLAG=8)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-2.518617	0.3186
Test critical values: 1% level	-4.092547	
5% level	-3.474363	
10% level	-3.164499	

*MacKinnon (1996) one-sided p-values.

Augmented Dickey-Fuller Test Equation

Dependent Variable: D(IMV)

Method: Least Squares

Date: 03/01/12 Time: 12:25

Sample (adjusted): 1993Q4 2011Q2

Included observations: 71 after adjustments

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
IMV(-1)	-0.215687	0.085637	-2.518617	0.0142
D(IMV(-1))	0.299120	0.114485	2.612744	0.0111
D(IMV(-2))	-0.271796	0.120603	-2.253647	0.0275
C	42453.33	25301.88	1.677873	0.0981
@TREND(1993Q1)	4779.064	1815.128	2.632908	0.0105
R-squared	0.248207	Mean dependent var		22232.18
Adjusted R-squared	0.202644	S.D. dependent var		97859.64
S.E. of regression	87383.57	Akaike info criterion		25.66182
Sum squared resid	5.04E+11	Schwarz criterion		25.82117
Log likelihood	-905.9947	F-statistic		5.447534
Durbin-Watson stat	1.972738	Prob(F-statistic)		0.000749

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 9 ผลการทดสอบ Unit root test ของตัวแปร TR

Null Hypothesis: D(TR) has a unit root

Exogenous: None

Lag Length: 1 (Automatic based on AIC, MAXLAG=8)

	t-Statistic	Prob.*
Augmented Dickey-Fuller test statistic	-7.240820	0.0000
Test critical values: 1% level	-2.599934	
5% level	-1.945745	
10% level	-1.613633	

*Mackinnon (1996) one-sided p-values.

Augmented Dickey-Fuller Test Equation

Dependent Variable: D(TR,2)

Method: Least Squares

Date: 05/01/12 Time: 16:08

Sample (adjusted): 1994Q4 2011Q2

Included observations: 67 after adjustments

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
D(TR(-1))	-0.818523	0.113043	-7.240820	0.0000
D(TR(-1),2)	0.502768	0.110533	4.548571	0.0000
R-squared	0.449861	Mean dependent var		-517.9851
Adjusted R-squared	0.441397	S.D. dependent var		48731.52
S.E. of regression	36421.81	Akaike info criterion		23.87312
Sum squared resid	8.62E+10	Schwarz criterion		23.93893
Log likelihood	-797.7495	Durbin-Watson stat		1.869591

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 10 ผลการประมาณค่าสมการโดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS)

Dependent Variable: IMV

Method: Least Squares

Date: 05/05/12 Time: 21:03

Sample: 1994Q1 2011Q2

Included observations: 70

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	1094290.	731430.4	1.496096	0.1394
LNREER	-495948.9	162522.2	-3.051576	0.0033
REALGDP	2.287218	0.099840	22.90883	0.0000
INFD	229.3564	3065.303	0.074823	0.9406
R-squared	0.914750	Mean dependent var		837606.9
Adjusted R-squared	0.910875	S.D. dependent var		397397.2
S.E. of regression	118638.0	Akaike info criterion		26.26099
Sum squared resid	9.29E+11	Schwarz criterion		26.38947
Log likelihood	-915.1345	F-statistic		236.0654
Durbin-Watson stat	1.288522	Prob(F-statistic)		0.000000

Dependent Variable: DTR

Method: Least Squares

Date: 05/05/12 Time: 21:07

Sample (adjusted): 1994Q2 2011Q2

Included observations: 69 after adjustments

Variable	Coefficient	Std. Error	t-Statistic	Prob.
C	1561921.	436719.3	3.576486	0.0007
LNNEER	-416770.7	104574.1	-3.985411	0.0002
REALGDP	0.478129	0.202308	2.363369	0.0212
DMLR	35645.83	5360.449	6.649785	0.0000
IMV	0.149745	0.088023	1.701214	0.0938
R-squared	0.611650	Mean dependent var		494218.4
Adjusted R-squared	0.587378	S.D. dependent var		126646.7
S.E. of regression	81352.33	Akaike info criterion		25.52067
Sum squared resid	4.24E+11	Schwarz criterion		25.68256
Log likelihood	-875.4631	F-statistic		25.19993
Durbin-Watson stat	0.384643	Prob(F-statistic)		0.000000

ที่มา: จากการคำนวณ

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวจุฑาลักษณ์ แก้วสอน
วัน เดือน ปีที่เกิด	วันที่ 22 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดบุรีรัมย์
ประวัติการศึกษา	เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้อำนวยการให้บริการธุรกิจต่างประเทศ ฝ่ายพัฒนาผลิตภัณฑ์ธุรกิจต่างประเทศ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	ธนาคารกสิกรไทย สำนักงานพลโยธิน